

William Shakespeare (1564–1616)

Veselé paničky windsorské

Taškařice o milostných nástrahách

PŘEKLAD	MARTIN HILSKÝ
REŽIE	PETER GÁBOR
DRAMATURGIE	SYLVIE RUBENOVÁ a MAREK PIVOVAR
SCÉNA	MICHAL SYROVÝ
KOSTÝMY	ALENA SCHÄFEROVÁ
HUDBA	BIG GEORGE & MOBY DICK
KOREPETICE	JIŘÍ ŠIMÁČEK
POHYBOVÁ SPOLUPRÁCE	KRISTÝNA SLEZÁKOVÁ

Osoby a obsazení:

FALSTAFF Jan, rytíř	Jiří Sedláček
PAŽOUT George, windsorský měšťan	František Strnad
PANÍ PAŽOUTOVÁ Margareta, jeho žena	Sylvie Krupanská
ANIČKA Pažoutová, jejich dcera	Izabela Firlová
BROUZDAL Francis, windsorský měšťan	Petr Houska
PANÍ BROUZDALOVÁ Alice, jeho žena	Lada Bělašková
EVANS Hugo, velšský farář	Tomáš Jirman
CAJUS, francouzský lékař	Vladimír Polák
PANÍ ČIPERNÁ, hospodyně doktora Cajuse	Renáta Klemensová
BLOUMAL Robert, venkovský smírčí sudí	Vladimír Čapka
HOSPODSKÝ z hostince U Podvazku	František Večeřa
TINTÍTKO Abraham, synovec pana Bloumala	David Janošek
FENTON, mladý pán	Vít Hofmann
	/ Vít Roleček
ROBIN, BLBOUN, RUGBY, sluhové	Robert Finta
BARDOLF, sluha rytíře Falstaffa	Jan Lefner
NYM, PISTOL, kumpáni rytíře Falstaffa	Lukáš Hradil
	Jakub Kupčik
JOHN, ROBERT, sluhové Brouzdalových	Radomír Seidler
	Jan Ličák

Moby Dick hraje ve složení: Jiří Sedláček, Lukáš Hradil, Jakub Kupčik

Představení řídí	Věra Kryšková
Text sleduje	Jana Hořínová
Jazyková spolupráce	Pavλίna Kuldánová
Technický šéf	Stanislav Muntág
Jevištní mistrři	Miloslav Novák, Petr Novák
Mistr osvětlení	Stanislav Dvořák
Mistr zvuku	Otakar Mlčoch
Mistřová vlásenkárny	Renáta Školoutová
Mistřová garderoby	Naděžda Vránková
Mistr rekvizit	Marek Kalík
Šéf výpravy	David Bazika
Vedoucí umělecko-dekoračních dílen	Barbora Macháčová
Vedoucí výroby kostýmů	Eva Janáková

Scénické dekorace vyrobily umělecko-dekorační dílny NDM

Technolog – Ivana Stuchlíková, mistr čalounické dílny – Petr Missig, mistr malířsko-kašéřské dílny – Jaroslav Macháč, mistr truhlářské dílny – Radomír Maschke, mistr zámečnické dílny – Jaroslav Kocourek, mistr zbrojářsko-šperkařské dílny – Jaroslav Dovalil

Kostýmy a doplňky vyrobily krejčovny NDM

Mistřová dámské krejčovny – Iva Koplová, mistřová pánské krejčovny – Jiřina Richtrová, modistka-dekoratérka – Petra Dočkalová

**Premiéra 16. června 2016 v 18.30 hodin
v Divadle Jiřího Myrona**

Děkujeme Ostravskému muzeu, p. o., za zapůjčení labutě do této inscenace.

Hlavní třída ve Windsoru na vyobrazení pěkných pár let po Williamu Shakespearovi. V pozadí windsorský hrad.

PANÍ PAŽOUTOVÁ

Vypráví se, že lovec jménem Hern –
byl kdysi hajným ve windsorském lese –
rád v zimě straší, vždycky o půlnoci –
parohy má a chodí kolem dubu.

PANÍ BROUZDALOVÁ

Jen poslyšte náš plán:

Falstaffa pozvem k dubu v převlečení,
s parohy většími nežli má Hern.

Veselé paničky windsorské

Zamilovaný Falstaff: geneze hry

Tradice vypráví, že komedii *Veselé paničky windsorské* si od Williama Shakespeara objednala sama královna Alžběta, neboť ji v prvním dílu hry *Jindřich IV.* nadchla postava rytíře Jana Falstaffa. Královna prý chtěla vidět Falstaffa zamilovaného a Shakespeare tak spěchal její přání splnit, že hru napsal za pouhých čtrnáct dní.

Jako mnoho jiných zajímavých historek o Williamu Shakespeareovi (například, že byl pytlákem, že porážel telata na jatkách a nad každým pronášel pohřební řeči, z nichž se později zrodily jeho slavné tragické monology) je tento příběh pouhou domněnkou, která však má jednu velmi podstatnou výhodu – nelze ji přesvědčivě doložit ani vyvrátit. Ten, kdo podobným historkám věří, riskuje stejně jako ten, kdo je zásadně odmítá. William Shakespeare, jehož dílo se v průběhu staletí stalo samým srdcem evropského a světového kulturního kánonu, si zkrátka udržuje, jak se na kulturně posvěceného dramatického básníka sluší a patří, jistou potřebnou míru záhadnosti a mytičnosti. Se Shakespearem, řečeno krátce a jednoduše, nikdy nevíme, na čem jsme. Tato okolnost by u jiného autora mohla být znepokojivá a nežádoucí, Shakespeareovi však neobyčejně svědčí, neboť on sám, jeho básně a hry i celá kulturní historie spjatá s jeho jménem se tvrdošíjně vzpírají jakýmkoli jednoznačným soudům.

S domněnkou, že hru o zamilovaném Falstaffovi si objednala královna Alžběta, poprvé přišel Charles Gildon již roku 1710, a přestože pro svou hypotézu neuvedl jediný přímý důkaz, přežívá tato představa dodnes. Zdá se tedy vysoce pravděpodobné, třebaže stoprocentně jisté to není, že komedie *Veselé paničky windsorské* se poprvé hrála 23. dubna 1597 v Londýně před královnou Alžbětou a že Shakespeare hru napsal v době bezprostředně předcházející tomuto datu. Ať si však královna Alžběta přímo objednala zamilovaného Falstaffa, nebo ne, dvě věci jsou zcela jisté: 1) Nebylo to prozíravé přání, neboť prozrazovalo značné nepochopení této legendární postavy a rytíři Falstaffovi vlastně křivdilo, 2) Shakespeare královninu přání brilantním způsobem dokázal vyjít i nevyjít vstříc. I z velmi letmého čtení textu hry totiž jasně vyplývá, že Falstaff do windsorských paniček není zamilovaný, ale potřebuje výhradně jejich peníze. Pokouší se realizovat odvážný a pozoruhodný podnikatelský záměr, jehož cílem je získat

peníze windsorských dam. Jako již tolikrát dostávají se u Shakespeara peníze a sex do velmi těsného a všelijak propleteného vztahu. Falstaff má pro své podnikání, které bychom dnes mohli označit jako „erotický fundraising“, jiný, srozumitelnější a imaginativnější výraz, když slavnostně prohlásí: „A já budu plnit a plnit, plnit a plnit, až z toho bude valná hromada. Povalím obě dámy, uvalím na ně milostnou daň a penízky se budou valit horem dolem.“ (I. 3. 64–69).

Hospoda U Podvazku a Podvazkový řád

Podobně jako každý úspěšný kulturní mýtus se i hypotéza o královské genezi *Veselých paniček windsorských* alespoň částečně opírá o nezpochybnitelná historická fakta. Jedním z nich například je, že 23. dubna 1597 se v londýnském Whitehallu konala za přítomnosti královny Alžběty slavnost Podvazkového řádu. Byla to každoroční událost probíhající v den sv. Jiří, patrona Anglie, doprovázená dvorskými zábavami nejrůznějšího druhu, především maškarádami a divadelními hrami. Noví rytíři Podvazkového řádu byli vždy jmenováni až později, většinou v květnu, a slavnosti se konaly i tehdy, když žádní adepti Podvazkového řádu nebyli k mání. Roku 1597 došlo v královském paláci ve Windsoru ke jmenování celkem čtyř nových rytířů Podvazkového řádu, mezi nimi i George Careyho, druhého barona z Hunsdonu, který se zároveň stal lordem komořím (Lord Chamberlain) a patronem herecké společnosti Služebníci lorda komořího, jejímž významným členem byl i William Shakespeare. Podvazkový řád mělo v té době všehovšudy čtyřicet anglických šlechticů (včetně královny) a v květnu 1597 jím byl poctěn i německý šlechtic Friedrich, vévoda z Württembergu. Nelze vyloučit, že zmínky o německém vévodovi ve *Veselých paničkách windsorských* jsou dobovým odkazem na tuto okolnost.

Tucet bílých štik

Hra *Veselé paničky windsorské*, jediná skutečně měšťanská komedie Williama Shakespeara, začíná i končí odkazem na dvorské rituály. Na jejím počátku je sudí Bloumal hrdý na svůj rodokmen a na svůj erb, na němž se „ve vši kráse“ vyjímá „tucet bílých štik“, několik významných scén komedie se odehrává v hospodě U Podvazku a hu uzavírá narážka na jmenování rytířů Podvazkového řádu, které se 24. května skutečně konalo ve Windsoru. Slovo má paní Čiperná:

Hlavní třída ve Windsoru. V pozadí windsorský hrad.

Elfové, rychle! Do práce se dejte,
 windsorský zámek dobře prohledejte,
 zahrňte štěstím síně posvátné,
 ať Windsor vzkvétá do soudného dne,
 důstojný dům je důkaz důstojnosti,
 hoden sám sebe i svých vzácných hostí.
 Řádová křesla dobře vydrhněte,
 balšámem zkropte je, co voní létem,
 ať každý erb, znak, přilba, chochol cenný
 i všechny korouhve jsou vysvěceny!
 Vy, víly, zpívejte teď tichounce
 a vytančete kruhy na louce,
 řádovým stužkám ať se podobají
 a zelené jsou jako tráva v máji,
 tam vpište *Honi soit qui mal y pense*
 kvítím, co světlu tolik podobá se
 či drahokamům v drahém vyšívání,
 když rytíř poklekne a hlavu sklání –
 vždyť víly umí květinami psát!
 Do jedné budem tady tancovat,
 točit se v kole u Hernova dubu.

(V. 5.)

Tato pasáž bývá ve většině inscenací *Veselých paniček windsorských* vynechávána, neboť nemá přímou návaznost na vývoj děje a divadelní situaci. S největší pravděpodobností jde o vsuvku, jejíž funkce není divadelní, ale společenská – takové uctívání královského paláce, dynastie Tudorovců a emblémů Podvazkového řádu bylo zřejmě adresováno přímo královně Alžbětě a je z rodu podobných komplimentů královské moci, jaké nalezneme ve *Snu noci svatojánské* nebo v *Macbethovi*. Pozoruhodné je, že tyto rýmované verše recituje paní Čiperná, která jinak ve hře promlouvá prózou dosti hrubého ražení. Tato okolnost i přesné detaily týkající se Windsoru a volby rytířů Podvazkového řádu (vydrhnutá řádová křesla, řádové stužky, erby, znaky, přilby, řádové motto *Honi soit qui mal y pense*) naznačují, že zmíněný monolog byl dobovou aktualizací, která úmyslně vybočovala z dramatického textu, aby upozornila sama na sebe a překvapila a potěšila královnu Alžbětu a její dvořany, především lorda komořího.

Shakespearova jediná měšťanská komedie

V letech 1580–1642, to jest od rozkvětu anglického renesančního dramatu až do chvíle, kdy Oliver Cromwell dal strhnout všechna londýnská divadla, byly napsány stovky „londýnských komedií“ – psal je především Ben Jonson a Thomas Middleton, Shakespearovi největší divadelní konkurenti, ale také například John Marston nebo Robert Wilson. Jejich hlavní postavou byl vtipný, bonvivánský a většinou aristokratický svůdce, který úspěšně sváděl paničky měšťanů, převážně obchodníků unavených pilnou a vysilující prací. Tematicky byly „londýnské komedie“ příbuzné měšťanskému a eroticky drsnému žánru takzvaných fabliaux a docela dobře by je vystihoval název „komedie cizoložství“. Přesně tento druh komedie opanoval anglická jeviště po znovuotevření divadel v roce 1660, kdy se Anglie z puritánské republiky opět stala královstvím a Karel II., syn popraveného krále Karla I., usedl na anglický trůn. Bez přehánění lze říci, že anglická porestaurační komedie, které se mnohdy říká „komedie mravů“ (comedy of manners), třebaže by ji lépe vystihoval termín „komedie nemravů“, byla pokračováním „londýnské komedie“.

Zajímavou skutečností je, že Shakespeare nikdy „londýnské komedie“ nepsal a že děje svých romantických komedií umisťoval mimo Londýn a mimo Anglii, především do Středomoří. Divadelní geografie jeho komedií sestává z Verony, Messiny, Padovy, Ilýrie, Atén či Benátek, Londýn však na mapě Shakespearových komedií neexistuje.

Jeden podstatný důvod této geografické vykořeněnosti či „neanglickosti“ (v prostorovém smyslu) Shakespearových komedií je zřejmý: Shakespeare nepsal realistické, tím méně pak satirické komedie, které na domácím prostředí bezprostředně závisejí. Jeho vrcholné komedie, ať už se jim říká „romantické“, „šťastné“ nebo „sváteční“, vyrůstají z bytostně básnického a metaforického vidění světa, navíc ze zcela odlišné divadelní tradice než aristofanovská „londýnská komedie“. Zápletkový model shakespearovské komedie vychází z nové komedie Menandrovy a z římské komedie Plauta a Terentia a v jeho středu jsou vždy milenecké páry, které se přes nejrůznější překážky dopravují k více či méně šťastnému komediálnímu konci, to jest ke svatbě. Na první pohled je zřejmé, že *Veselé paničky windsorské* zaujímají v kontextu Shakespearovy tvorby zcela výjimečné, dokonce jedinečné místo, neboť jsou jedinou Shakespearovou skutečně anglickou komedií.

PANÍ BROUZDALOVÁ

Jak jsem vám už řekla, Johne a Roberte, budete čekat hned vedle v palírně, a až vás zavolám, okamžitě přijdete a bez žádných cavyků si nahodíte tenhle koš na ramena – a koukejte, ať se vám přitom nepodlamují nohy. Pak s ním poběžíte na Datchetovo bělidlo a vyklopíte jeho obsah do té zabahněné strouhy u Temže.

Prádelní koš

Každá Shakespearova hra obsahuje nezapomenutelné scény a v každé z nich jsou určité znaky či emblémy, které se navždy vtisknou do paměti, žijí i mimo kontext her, v nichž se objevují, a po staletí se tradují z generace na generaci. K takovým emblémům nepochybně patří Yorickova lebka, k níž promlouvá v hrobnické scéně Hamlet, Macbethovy dýky, Desdemonin šátek, Shylockova libra masa či Malvoliovy žluté punčochy s podvazky křížem.

Je docela dobře možné zapomenout vedlejší zápletky *Veselých paniček windsorských*, především složitě námluvy Aničky Pažoutové, o níž se uchází poněkud blazeovaný milenec pan Tintítka, výstřední doktor Cajus a nakonec i romantický milovník pan Fenton, který je v každém ohledu zrcadlovým převrácením rytíře Falstaffa. Není možné si pamatovat všechny detaily téměř brueghelovsky zalidněného světa *Veselých paniček windsorských*, gejzíry vtupu a jazykového klaunství v podání faráře Evanse, doktora Cajuse, Ilbouna nebo paní Čiperné. Zcela nezapomenutelným emblémem *Veselých paniček windsorských* je však, kromě rytíře Falstaffa samého, koš na prádlo, přesněji řečeno koš se špinavým prádlem, ještě přesněji řečeno koš obsahující kromě špinavého prádla také rytíře Falstaffa.

William Shakespeare si tento motiv nevymyslel, spíše si jej, jak už bylo jeho zvykem, vypůjčil z knihy italského autora Sera Giovanniho Fiorentina *Hlupák* (Il pecorone, 1558). Giovanni Fiorentino v boccacciovsky laděné sbírce povídek vypráví (v druhé povídce prvního dne) příběh mladého studenta, který požádá svého profesora, aby ho naučil umění lásky. Profesor zaniceně učí studenta ty nejrafinovanější techniky svádění, zatímco student okamžitě tyto nově nabyté poznatky zkouší na jisté dámě a podává profesorovi zprávy o svých pokrocích. V určitém okamžiku profesor pojme podezření, že dotyčná dáma je jeho vlastní žena (student sám to ještě netuší), a chce ji přistihnout při činu. Jeho žena však studenta skryje pod hromadou čerstvě vypraného a ještě vlhkého prádla. Na druhý den student profesorovi vypráví, kam se schoval a jak napálil žárlivého manžela své dámy. Profesor posléze hledá milence své ženy pod hromadou prádla, znemožní se v očích svých bratrů a ostatních přihlízejících, je úředně prohlášen za blázna a (podobně jako Malvolio ve *Večeru tříkrálovém*) zavřen.

Shakespeare rozvinul tento motiv z povídky Giovanniho Fiorentina v nádhernou situační komedii, v níž se fyzická akce postupuje s ne-

méně nádhernou akčností Falstaffova slova. Falstaffův legendární pobyt v koši se špinavým prádlem se tak promění ve skutečný svátek smyslových, zvláště pak čichových vjemů:

„Hodily mě do špinavého prádla! Mezi smradlavý fusekle, propoceny košile, upachtěný spodničky a umaštěný ubrousky! Tak úděsněj smrad a puch to byl, ujišťuju vás, pane Břídil, že mi div chřípí neuražil... Poslyšte, co jsem vytrpěl, abych tu ženskou pro vaše dobro sved ke zlu, pane Břídil. Když mě nacpaly do toho koše, nějací dva halamové, podomci toho Brouzdala, mě odnesli na Datchetovo bělidlo na vyprání. Pomocí bidla vzali koš na ramena a ve dveřích potkali žárlivého Brouzdala, kterej se jich celkem dvakrát přeptal, co v tom koši mají. Div jsem se nepobrouzdal strachy při pomýšlení, že by se ten šílenec a mamlas chtěl v tom koši přehrabovat. Štěstěna se však jednou rozhodla, že z Brouzdala bude paroháč, a tak mu zadržela ruku. Takže Brouzdal šel brouzdat do domu a špinavý prádlo šlo z domu. Leč poslechněte si, jak to bylo dál, pane Břídil. Tříkrát na mě sáhla smrt, ano, tříkrát! Poprvé když jsem myslel, že mě ten parohatej bečivej beran objeví v koši na prádlo, podruhé když jsem ležel v koši celej zkroucenej jak šavle v lavóru, rukojet u čepele a hlavu u nohou, a potřetí když jsem se začal dusit vlastním potem, protože mě ucpali smradlavým prádlem, co tělo špinou a masnotou. Jen si to představte, pane Břídil! Člověk mojí konfigurace! V horku se hned roztápím jak máslo! Celej život se rozpouštím v potu tváře, proto jsem tak rozpustilej! Hotovej zázrak, že jsem se tam neudusil! A zrovna když tahle horká lázeň byla v nejlepší, když jsem byl pěkně podušenej ve vlastním omastku jak holandskej řízek, šup, a vyšplouchlí mě do Temže! Zasyčel jsem do vody jak žhavá podkova! Jen si to představte, pane Břídil, já, rytíř Falstaff, syčím jak žhavá podkova. To jsou věci, co!“

(III. 5.)

Velryba vyvržená na pobřeží Windsoru

Datchetovo bělidlo, Frogmore, Temži i windsorský park lze snadno najít na mapě Windsoru. Současní turisté, které upoutá reklama v londýnském metru, a dají se jí zlákat k výletu do Windsoru, mohou tato místa navštívit. Prostředí *Vesělých paniček windsorských* není však maloměstské jen geografickým prostředím, ale i v hlubším hodnotovém smyslu.

Shakespearova jediná anglická komedie je zároveň jedinou jeho komedií měšťanskou a měšťanské či středostavovské hodnoty ji

SIR JOHN FAT STAFF *in the Buck Basket from an Original Printing in Vauxhall Gardens.*

PANÍ PAŽOUTOVÁ

Jestli má ten chlap jen trochu přijatelné rozměry,
šoupneme ho tam, navrch dáme špinavé prádlo,
jako byste se chystala prát.

prostupují od začátku do konce. Maloměstské windsorské prostředí, představované především dvěma veselými paničkami, je společenství založené na zdravém rozumu a na morálním, nikoli však moralistním úsudku. Paní Brouzdalová a paní Pažoutová jsou sice veselé paničky, ale skutečné cizoložství, v „londýnské komedii“ téměř obligátní, v jejich případě nepřichází v úvahu. Ještě pozoruhodnější pak je, že ani Hospodský, který jistě není žádný moralista a má naturelem blízko k Falstaffovi, nehodlá rytíři trpět dámské návštěvy. Hospoda ve Windsoru zkrátka není hospoda v Eastcheapu z *Jindřicha IV.* A Falstaffovi kumpáni Nym a Pistol ve chvíli, kdy je rytíř požádá, aby doručili milostná psaní paní Brouzdalové a paní Pažoutové, toto panárovské posláání odmítnou:

Kuplíř mám být, ač meč mě zdobí mužný
a ruku pošpinit si od almužny?

(I. 3.)

Falstaff Pistolovi tento pokus o mravnost nedaruje a později ho zpraží vpravdě rytířsky: „Pán je fajnovka a dbá na svou čest, co? Já dělám, co můžu, ty podlá sketo, abych zachoval svou čest neposkvřněnu. Ale i já, já, slyšíš, chlape, dokonce i já občas musím odložit stranou bázeň boží, ve jménu nutnosti zapomenout na čest a vydat se na křivolaké stezky úskoku a lsti, zatímco ty, ty darebáku, halíš svoje hadry, zvlčilý svůj zjev, hospodské šplechty a nebetyčné klení do hávu čistoty a cti! Tak to ti neprojde, ty chlape!“ (II. 2. 18–27).

Přesvědčivost Falstaffových argumentů je jako vždycky nesporná a Pistolovi nezbývá než se kát, zanechat umravnělých gest a stát se opět poctivým chmatákem, nicméně hlavní komická zápleтка *Veselých paniček windsorských* končí vítězstvím anglického maloměsta nad rytířem Falstaffem. Celkem třikrát se Falstaff pokusí zmocnit fyzických i peněžních půvabů obou windsorských paniček, a třikrát sklídí porážku a výsměch. Paní Brouzdalové se podaří zabít dvě mouchy jednou ranou: zbaví Falstaffa jeho velkolepých finančně-erotických představ a zároveň vyléčí svého chorobně žárlivého manžela. Rytíř Falstaff nemá jedinou šanci narušit spořádanou každodennost windsorského maloměstského světa.

Komediálnost *Veselých paniček windsorských* je zkrátka zcela jiná než účín Shakespearových romantických komedií, v nichž vždy dojde k určité přeměně divadelního světa a lidských vztahů. Postavy ko-

medií *Marná láska snaha*, *Sen noci svatojánské*, *Mnoho povyku pro nic*, *Jak se vám líbí* a *Večer tříkrálový* projdou určitou rituální proměnou a na konci každé z nich začíná nový svět a nové společenství.

Hernův dub

V závěru měšťanské frašky *Veselých paniček windsorských* se však děj přesune do windsorského parku k Hernovu dubu, tedy do prostředí, které zřetelně evokuje divadelní prostor romantických komedií, především aténský či ardenský les. Víly a elfové, kteří štípou rytíře Falstaffa na konci komedie, jsou jakoby vypůjčení z komedie *Sen noci svatojánské* a mytologický smysl celé závěrečné scény připomíná pradávnné venkovské rituály.

Falstaffův poslední převlek za lovce Herna s parohy na hlavě je nejen divadelní verzí lokální windsorské pověsti, ale naznačuje také báj o lovcí Aktaiónovi, kterého bohyně cudnosti Artemis (Diana) proměnila v jelena (za trest, že ji spatřil nahou) a jeho vlastní chrti ho pak roztrhali. Falstaff chtěl nasadit parohy panu Brouzdalovi a panu Pažoutovi, ale anglické maloměsto se mu za to rituálně mstí.

Shakespearovo rozuzlení hlavní zápletky *Veselých paniček windsorských* přiměje zkrátka rytíře Falstaffa, aby přijal normy a hodnoty maloměstského windsorského světa. Nebyl snad Falstaff ve Windsoru tak trochu obětován? Nejsou snad *Veselé paničky windsorské* hrou o zkrocení rytíře Falstaffa? Nebyl gargantuovský rytíř Falstaff z *Jindřicha IV.*, kumpán Hotspura, prince Jindry i budoucího krále na konci *Paniček* umenšen tak, aby se vešel do maloměstského formátu hry? „Jaká to bouře,“ ptá se právem paní Brouzдалová, „vyvrhla tuhle velrybu, tuhle horu tuku až k nám na pobřeží Windsoru?“ Její otázka zůstává ve hře bez odpovědi. Ale nádherný obraz Falstaffa jako obrovské, zbloudilé velryby vyvržené na maloměstské windsorské pobřeží připomíná, že Shakespearův rytíř, třebaže byl vecpán do koše se špinavým prádlem, vysypán do špinavé strouhy a v rituální maškarádě pak definitivně zesměšněn, pokořen a obětován, si uchoval falstaffovskou velikost a důstojnost.

Zbloudilé velryby mají dvojitý osud. Buď navždy uvíznou na pobřeží a zahynou, anebo je někdo vrátí na širé moře a přežijí. Falstaff v Shakespearově komedii přežil a v poněkud pozměněné podobě se vynořil coby pan Tobiáš Říhal ve *Večeru tříkrálovém*.

Martin Hilský

Starý dub ve windsorském parku, ne však dostatečně starý.
Větší naději by měl jeden z těch dvou zbytků na vedlejší straně.

Hrad ve Windsoru v současné podobě

Windsor jako sídlo králů

Možnosti, že *Veselé paničky windsorské* byly napsány na přání samotné královny, jak výše zmiňuje překladatel Martin Hilský, nahrává i fakt, že Windsor, který leží v blízkosti Londýna, je s anglickými králi a královnami neodmyslitelně spjat. Je zde monumentální královský hrad, angličtí panovníci zde často pobývali, čímž dopřávali tak malému městu vpravdě královského lesku. S panovníky samozřejmě přijížděl i urozený doprovod, takže o setkávání šlechty a měšťanů nebyla nouze, přičemž šlo mnohdy o setkávání, které se neslo ve znamení milostných tužeb, jak pěkně dokládá jedna z promluv paní Čiperné v naší hře. Součástí hradu je také kaple svatého Jiří, kde je mnoho anglických panovníků pohřbeno a kde také sídlí Podvazkový řád.

Kaple sv. Jiří

Podvazkový řád

Podvazkový řád (anglicky *The Most Noble Order of the Garter*) je rytířský řád Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku, založený kolem roku 1348 anglickým králem Eduardem III. Podvazek řádu se nosí pod kolenem levé nohy (královna jej nosí pod levým loktem) a rytíři dostávají navíc vedle šerpy, odznaku a hvězdy i řádový plášť. Řád má své sídlo v kapli sv. Jiří ve Windsoru.

Existuje romantická legenda o založení řádu. Podle ní prý král Eduard III. tančil na jedné slavnosti se svou milenkou Joan, hraběnkou ze Salisbury, jíž se při tanci uvolnil podvazek a klesl na zem. Přítomní šlechtici využili situace k zesměšnění hraběnky a propukli ve škodolibý smích. Král se rozhněval, poklekl před hraběnkou, sebral podvazek a zvolal: „*Honi soit qui mal y pense!*“ („*Hanba tomu, kdo ve zlém to myslí!*“) V duchu tehdejších rytířských ctností tak zachránil hraběnce čest a dosáhl toho, že všichni, kteří se smáli, si v budoucnu mohli pokládat za poctu Podvazkový řád nosit.

Insignie Podvazkového řádu

Temže ve Windsoru

Mnoho pohřbů, ještě více svateb

V kapli sv. Jiří se naštěstí pouze nepohřbívá, probíhají zde také svatby. Seznam zde oddaných slavných párů přesahuje svou délkou možnosti tohoto programu, jen pro zajímavost uvedme, že právě tady si v roce 2005 vzal princ Charles svou druhdy zapíranou milenkou Camillu Parkerovou. Ostatně na „satební turistice“ stojí i značná část windsorského cestovního ruchu – slogany cestovních kanceláří se předhánějí v líčení krás windsorského svatebního veselí. Ale návštěvníci sem samozřejmě přijíždějí i kvůli *Veselým paničkám*, protože místa ve hře zmiňovaná většinou stále existují. Takoví turisté se pak mohou ubytovat například v hotelu Datchetovo bělidlo a nechat si zdát o tom, že jsou vysypáváni do Temže spolu se špinavým prádlem a obrovitým rytířem.

Soutěž o vstupenky

A prádla či přesněji oděvu se bude týkat i naše soutěž o VIP vstupenky za osmdesát korun. Zapamatujte si (nebo najděte v programu) pasáž, v níž tlustý rytíř prchá v přestrojení z domu Brouzďalových. Které dvě součásti oděvu v onom přestrojení hrají zásadní roli? Pokud už víte, doufejte, že budete první, kdo se po premiéře nebo kterékoli repríze dovolá na číslo 737 468 910 (volat můžete i druhého dne, telefon bývá večer často vypnutý). Odpovíte-li správně, dvě vstupenky na činoherní představení dle vlastního výběru jsou vaše.

Marek Pivovar

William Shexpere / Shagspere / Shaksper / Shakespeare

Dílo Williama Shakespeara je považováno za podstatnou součást naší kulturní tradice a těžko bychom hledali někoho, kdo o něm jakživ neslyšel. A obzvlášť nyní, zde v Ostravě a letos, kdy si celý rok připomínáme 400. výročí jeho úmrtí. Dalo by se říct, že je takřka nemožné se mu vyhnout. Nicméně přesto, že je tento „bard“ předmětem bádání již řadu století a jeho dílem i životem se zabývá mnoho nadšenců i na slovo vzatých odborníků, stále existují bílá místa, o nichž toho mnoho nevíme a která dávají prostor vzniku řadě konspiračních teorií. V následujícím textu, který z různých zdrojů vybrala, upravila a sestavila Sylvie Rubenová, tak budete mít možnost přečíst si informace a zajímavosti o anglickém dramatikovi a básníkovi, jež jsou více či méně prokazatelné, mnohé z nich pravděpodobně dávno znáte a o některých z nich jste dost možná ani neslyšeli. Každopádně si z těchto střipků budete muset složit vlastní obrázek, jak to s Williamem doopravdy bylo.

Bývá uváděno, že se William Shakespeare narodil na svatého Jiří (tzn. 23. dubna) 1564 ve Stratfordu nad Avonou. Narození uznávaného básníka by tak spadalo na den, kdy se slaví kanonizace svatého patrona Anglie, což činí Shakespeara skutečně „národním umělcem“. Jediný spolehlivý důkaz, který existuje, je datum křtu. Shakespeare byl pokřtěn 26. dubna 1564 a mohl se tedy narodit 21., 22. nebo 23. dubna. Oproti tomu je však skutečně prokázáno, že 23. dubna o 52 let později ve stejném městě skonal, čímž se tento den stal věru shakespeareovským.

Pár měsíců po jeho narození vypukla ve Stratfordu epidemie dýmějového moru. Už jako dítě tak měl velké štěstí vzhledem k tomu, že ji přežil. Narodil se totiž jako třetí potomek rukavičkáře a později smířčího soudce Johna Shakespeara a jeho ženy Mary Ardenové, ale dospělosti se dožil jako nejstarší ze všech dětí.

Ve Stratfordu získal vzdělání v King's New College, kde osm let studoval latinskou gramatiku, logiku, rétoriku a římskou i řeckou klasiku (Ovidia, hry Seneky, Terentia, Plauta či Vergilia). V alžbětinské Anglii se na střední škole vyučovalo od šesti ráno do půl šesté večer, šest dní v týdnu. Učební plán sestával ze studia latiny, překládání textů

z tohoto jazyka do angličtiny a naopak a memorování latinské poezie a prózy.

V listopadu 1582 si vzal o osm let starší farmářskou dceru Anne Hathawayovou (vdávala se ve 3. měsíci těhotenství) a v květnu 1583 se novomanželům narodila dcera Susanna. O dva roky později, koncem ledna 1585, se jim narodila dvojčata Judita a Hamnet.

Následující léta 1585–1592 bývají označována jako „ztracená“, protože o nich mnoho informací nemáme. Je známo, že William Shakespeare opustil Stratford nad Avonou. Ale co jej k tomu skutečně vedlo, není jasné. Jedna z teorií tvrdí, že utekl poté, co jej přistihli při pytlacení v panské oboře (pokud měl Shakespeare něco společného s rytířem Falstaffem, zjevně to nebylo jeho sebevědomí*). Jiná verze předpokládá, že odjel do Londýna, kde působil jako vychovatel ve šlechtické rodině. Další z verzí traduje, že se Shakespeare stal nájemným hercem, který zprvu kočoval, a pak se usadil v Londýně.

„Velcí dramatikové bývají vynikajícími herci. Když si ho představím pouze jako účinkujícího, mám dojem, že byl určitě lepší jako Adam v *Jak se vám líbí* než Burbage jako Hamlet nebo Richard III. Jen si představte scénu mezi ním a Orlandem; a pak si představte, jak herec v této roli musel nést autora hry v náručí! Mít v náručí Shakespeara! Zemřít o dvě stě let dřív a uslyšet Shakespeara zarecitovat jediný verš, to stojí za to. Musel být skvělým hercem.“

básník Samuel Taylor Coleridge (1772–1834)

Ač nevíme, ve kterém roce ze „ztracených“ sedmi let se William dostal do Londýna, je známo, že v tomto období vzniká první, druhý a třetí díl *Jindřicha VI.* A první zmínka o jeho působení v Londýně pochází právě z roku 1592 z pera Roberta Greena, autora pamfletu *Za groš vtípu*:

„... je tu jedna čerstvě povýšená Vrána, ozdobená naším peřím, která si se svým tygřím srdcem skrytým v kůži herce namýšlí, že umí nadouvat blankvers stejně jako vy všichni, a jako naprostý Johannes Fac

*BLOUMAL: Zbil jste moje lidi, pobil moji zvěř a vloupal se do mé hájovny, rytíři.

Totum se pokládá za jediného scénotřasa v celé zemi.“ (Shakescene – Shakespeare).

Greene Shakespeara osočuje z vykrádání cizích děl, neboť přepracovává známé náměty. Jeho novela *Pandosto* byla inspirací pro pozdější Shakespearovu hru *Zimní pohádka*. Na druhou stranu sám Greene mohl být inspirován jednou z *Canterburských povídek* Geoffreyho Chaucera.

Vzkvétající kariéru dramatika dočasně pozastavuje epidemie moru, v jejímž důsledku jsou v Londýně uzavřena divadla. Shakespeare tak přesedlává na „čirou poezii“, jejímž plody jsou např. rozsáhlé básně *Venuše a Adonis* nebo *Znásilnění Lukrécie*. Uzavření divadel našťestí netrvá příliš dlouho, a tak se Shakespeare v roce 1594 stává podílníkem divadelní společnosti *Služebníci lorda komořího* a vrací se zpět na londýnská jeviště nejen jako herec, ale především coby autor.

V roce 1599, tzn. ve svých pětatřiceti letech, se Shakespeare stal desetiprocentním podílníkem nově zbudovaného divadla *Svět (Globe)*, do jehož hlediště se vešlo 2000 diváků. V té době si koupil druhý největší dům ve Stratfordu.

Během posledních devíti let Alžbětiny vlády vystupovala společnost u dvora dvaatřicetkrát; od roku 1603 do roku 1616 pro nového krále Jakuba I. sehrála 177 představení (tedy víc než všechny ostatní společnosti dohromady) a král si vzal celou divadelní společnost pod svá křídla, čímž se ze *Služebníků lorda komořího* v roce 1603 stali *Služebníci krále*.

Po požáru divadla *Svět* v roce 1613 se vrátil do Stratfordu a v literární činnosti nepokračoval. Dne 25. března 1616 dal sepsat poslední vůli, v níž ne zrovna malý majetek odkázal svým dvěma dosud žijícím dcerám a na manželku pamatoval „druhou nejlepší postelí“. Necelý měsíc poté, na sv. Jiří, zemřel v důsledku vysoké horečky a pravděpodobně tyfu a pochován byl pod kamennou podlahou v kostele sv. Trojice ve Stratfordu. Krom závěti si samozřejmě nezapomněl napsat ani vlastní epitaf.

GOOD FRIEND FOR	PŘÍTELI DOBRÝ,
IESVS SAKE FORBEARE,	PRO KRISTOVY RÁNY
TO DIGG THE DVST	NEKOPEJ V POPELU
ENCLOSED HEARE!	POHŘBENÉM TADY!
BLESSED BE YE MAN YT	KAMENY LEŽET NECH
SPARES THES STONES,	A BUDEŠ POŽEHNÁN,
AND CVRST BE HE YT	ZVÍŘÍŠ PRACH NA KOSTECH,
MOVES MY BONES.	ODEJDEŠ PROKLÍNÁN.

Teprve roku 1623, tedy až po Shakespearově smrti, v tak zvaném prvním foliu vyšlo 36 jeho komedií, tragédií a historických her, včetně osmnácti děl, která předtím nikdy nebyla otištěna.

Shakespearovo dědictví aneb nekonečná inspirace

Shakespeare neobohatil naši kulturu jen prostřednictvím svých her, ale především inovací tehdejší angličtiny a samozřejmě i tím, jak inspiroval díla budoucí.

První filmovou adaptací Shakespearova díla byl němý film *Král Jan* z roku 1899, který natočil Herbert Beerbohm Tree.

Hamlet inspiroval více filmů než kterákoli jiná Shakespearova hra. Existuje alespoň 45 verzí, ať už celé hry, nebo jejich částí, přinejmenším 90 dalších k ní nějakým způsobem odkazuje. Většina filmů vznikla v Británii nebo Americe, ale nechybí mezi nimi ani adaptace z Indie, Brazílie či Japonska.

Krom „klasických“ filmových prepisů patří mezi ty nejnámější volné variace *Zakázaná planeta* (1956, sci-fi adaptace *Bouře*), *Ran* (1985, samurajské převyprávění *Krále Leara*) nebo *Deset důvodů, proč tě nenávidím* (1991, americká středoškolská komedie navazující na *Zkrocení zlé ženy*).

Shakespeara samozřejmě neopomíjí ani animátoři, například Disney přepracoval *Sen noci svatojánské* s Mickeym Mousem a Kačerem Donaldem v rolích ústředních milenců, v rámci edice *Superkomiks* vyšla i komiksová adaptace *Romea a Julie*. Mnohem dál v tomto směru pokročila edice *Manga Shakespeare*, která vydává Shakespearovo

dílo prostřednictvím japonského komiksu manga, ovšem s původním textem. V této edici se již objevilo 14 jeho her a můžete je zakoupit jak přímo v divadle Globe v obchodě se suvenýry, tak i u nás v překladech Martina Hilského.

Americký spisovatel Ian Doescher se Williamem Shakespearem inspiroval opačným směrem a napsal hexalogii *Hvězdné války Williama Shakespeara* (*William Shakespeare's Star Wars*), v níž přepsal nejprve původní trilogii (epizody 4–6) a poté novou trilogii (epizody 1–3) *Hvězdných válek* formou shakespeareovských her za použití blankversu a „alžbětinské“ angličtiny.

„Alas, poor stormtrooper, I knew ye not,
 Yet have I ta'en both uniform and life
 From thee. What manner of a man wert thou?
 A man of inf'nite jest or cruelty?
 A man with helpmate and with children too?
 A man who hath his Empire serv'd with pride?
 A man, perhaps, who wish'd for perfect peace?
 Whate'er thou wert, good man, thy pardon grant
 Unto the one who took thy place: e'en me.“

Hamletovský monolog Luka Skywalkerera
 z Epizody 4 *Star Wars: Verily, A New Hope* lana Doeschera

Rob Graham: Shakespeare bleskově

(kráceno)

„Transportujte mě, Macduffe!“
 Kam žádný bard ještě nezabloudil

„Nemůžete ocenit Shakespeara, dokud si ho nepřečtete v původní klingonštině*,“ říká generál Chang ve *Star Treku VI.*, což znamená, že všichni odborníci tady na Zemi, kteří po léta studovali bardova díla, úplně marnili čas!

***Klingonština** (klingonsky: *tlhIngan Hol*) je umělý jazyk vymyšlený hercem ze *Star Treku* Jamesem Doohanem a lingvistou Markem Okrandem (ve spolupráci s dalšími lingvisty) v roce 1984. Tento jazyk je mateřský pro rasu Klingonů, ale ve světě *Star Treku* ho ovládají i ne-Klingoni.

Výborný televizní seriál a filmy *Star Trek* jsou plné odkazů na bardovo dílo a mnozí bardologové začínali jako trekaři. Bezpočet epizod buď přímo vychází ze Shakespearových zápletek a postav, nebo ho alespoň cituje; často je v jednom scénáři směsice několika děl! *Svědomy krále* si půjčuje titul a zápletku z *Hamleta* (objevuje se i herecká tlupa, jejíž představení *Hamleta* používá kapitán Kirk k odhalení vraha). Pro případ, že někdo nemá rád *Hamleta*, obsahuje tato epizoda také celé úryvky děje a dialogů inspirovaných *Macbethem*. Z něj čerpá i *Návnada a Dýka v myslí*; v *Platonových nevlastních dětech* je několik nádherných veršů z *Bouře*. Ovšem nejlepší je: „*Nemá Klingon ruce, ústrojí ... náklonnost, vášně?... Když nás píchnete, neteče nám krev? Když nás lechtáte, nesmějeme se?*“ (*Benátský kupec*, Saudek, 1956). Ve *Hře na schovávanou* soudí Q: „*Celá galaxie je jeviště*.“ ale Picard ho opravuje: „*Svět, ne galaxie, celý svět je jeviště*.“ A ten by to měl vědět, protože jeho představitel Patrick Stewart hraje už léta v Královské shakespearovské společnosti!

Ale to není všechno. *Klingonský jazykový institut*, založený v roce 1992 v Americe i pod záštitou akademiků, si klade za cíl převedení celého Shakespearova díla do původní klingonštiny. Jedním z nejhonosnějších výdobytků je vydání *Hamleta, dánského prince (obnovené klingonské verze)* v březnu roku 1996.

Mor na tebe! Ty jeden slepičí pohůnku!

Shakespearovy nadávky

Shakespeare byl nejen velký básník, dramatik, tvůrce písní, brilantních dialogů, charakterizací, zápletek a metafor atd., atd., ale zřejmě i nejpovolanější vynálezce nadávek, které kdy angličtina vychrlila! Když přijde na obratné potupení nebo jen obyčejnou hrubost, je Shakespeare třídou sám pro sebe. Ve 38 hrách je odhadem 10 000 nejrůznějších nadávek. Shakespeare věděl, že nadávky mohou být krásným důkazem nejen znechucení, ale i erudice. Každá hra jich je plná. Od prostého spílání k velmi vyčerpávajícímu slovnímu vraždění postav. Pár titulů pro vaše nepřátele: „*užvaněný kašpare*“, „*ty zkurvy-synu, ty poskoku, ty pse*“, „*zahnojený pacholku*“, „*protivný kamení úrazu*“, „*naduřelý měchu vodnatelnosti*“ (jeden z mých nejoblíbenějších). Nebo dáváte přednost něčemu důkladnějšímu? Co takhle „*vladařů tuláků a nešťastníků*“ či „*rakovino pokojné země a dlouhého míru*“?

Tady je pár nadávek pro zvláštní příležitosti. Pokud se chystáte k rozvodu, pamatujte, „*první, co musíte udělat, bude: pobít všechny právníky*“ (Jindřich VI.). Pokud vás otravuje nějaký žvanil, řekněte všem: „*Pustý žvást idiota je to, jen hluk a vřava a neznamená nic*“ (Macbeth). A příště až vás na večírku zažene do rohu někdo nudný, vykřikněte: „*Jste-li pomatený, buďte sbohem, jste-li při rozumu, buďte stručný.*“ (Večer tříkrálový). Anebo povykuje-li v noci před vaším domem parta opilých mladíků, vyjděte ven a řekněte: „*To je vtipné? To je mravné? To je důstojné? Vyřvávat v noci jako dráteníci?*“ (Večer tříkrálový) – na druhou stranu to možná není úplně nejlepší nápad.

Možná byste rádi vypustili do světa oplzlou pomluvu o sousedovi? Pak klidně poznamenejte, že i když právě teď drží ženu za ruku, „*netuší, že soused odvedle jí zvedá stavidla a pytláčí si v jeho rybníce*“ (Zimní pohádka)! Jestliže někdo z vašich zaměstnanců zmešká důležitou schůzku, řekněte: „*Jestli se ještě někdy omeškáte, omlátím vám ty vaše močobaně o hlavu!*“ (Veselé paničky windsorské)

Nejdelší nadávka se nachází v *Králi Learovi*, pronáší ji Kent. Osvald je podle něj: „*darebák a lump, co vylizuje pánům talíře, sviňák, náfuka, pitomec a žebrák, co kalhoty má na přiděl, šupák, co titul koupil za pár šupů, smradlavá špinavá onuce, posera, co s každou fackou honem letí k soudu, chlívák a kurevník, co zálibně se tlemí do zrcadla, zhejčkanej a rozmazlenej lotr, halama s holým zadkem, co všechny svoje statky snadno sbalí do jediného rance, pašák, co dělá pasáka, jen aby se napásl, mizera, všivák, sráč a kuplíř, čubkysyn a dědic, od každého trochu, až je toho moc, a já tě zmlátím, až budeš řvát a skučet, jestli popřeš jedinou slabiku z těch titulů, kterejma jsem tě právě obdařil.*“

Falstaff 12° best before love affair !

Falstaff očima Radovana Štastného a Michala Syrového

Pro inscenátory i soubor je vždy svátek, přijede-li na čtenou zkoušku promluvit o hře a autorovi PAN PŘEKLADATEL Martin Hilský

Marek Pivovar, Peter Gábor a Martin Hilský

Alena Schäferová s návrhy kostýmů

FALSTAFF KISS

Jaká to bouře, ptám se, vyvrhla tuhle velrybu, tuhle horu tuku až k nám na pobřeží Windsoru?

(Paní Brouzdalová)

Tedy, paní Brouzdalová, ptáte se správně, jaká bouře to byla? Veliká, odpovídáme vám, a její dozvuky právě teď dorazily až do Ostravy, a to příznačně s hudebním uskupením, které si říká Moby Dick. Ale pěkně popořádku.

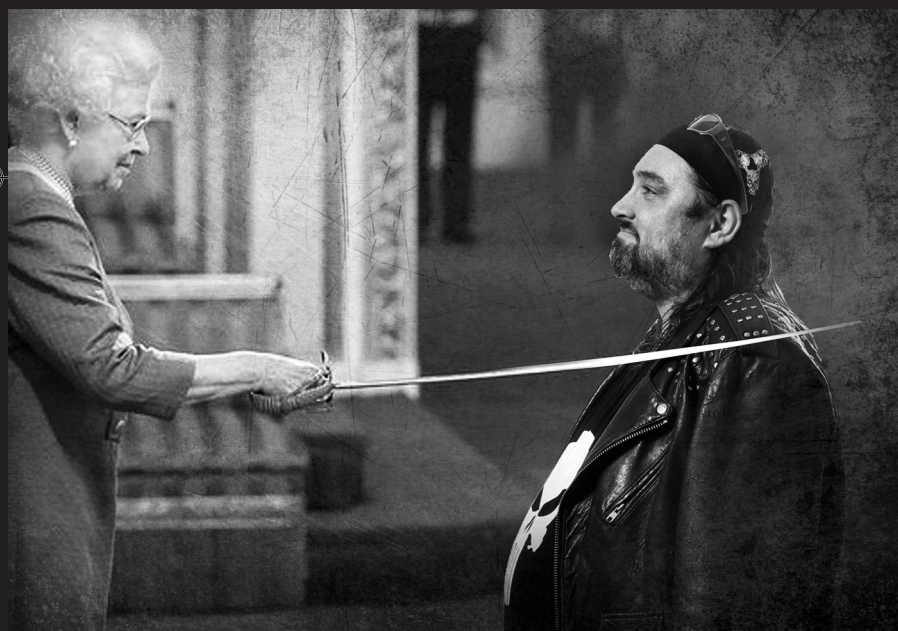
Falstaff jako mýtus

I když jsme v činohře NDM zvyklí hýřit nevšedními nápady, s ideou pojmut Falstaffa jako rockového muzikanta nejsme první. Celý anglosaský svět svého času oběhla vlna „Falstaffmánie“ a přední rockové skupiny se předháněly v nabídce účinkovat v některé z mnoha inscenací *Veselých paniček windsorských*, ať už v divadle Globe, ve velkém sále windsorského zámku, nebo na nádvoří hradu Elsinor na festivalu pod širým nebem. Velkým problémem se ovšem ukázala postava samotného Falstaffa – rockoví muzikanti jsou vinou své (eufemisticky řečeno) nepravidelné životosprávy většinou kost a kůže.

Hledal se tedy ideální představitel, a to prostřednictvím konkursu v zemích Evropské unie. Snad si ještě vzpomenete na palcové titulky v českých novinách nebo na fotografie nejrůznějších hudebních formací se zbrusu novým frontmanem. Pokud ne, osvěžíme vám rádi paměť, neboť Radovan Šťastný a Michal Syrový byli tehdy se svými fotoaparáty u toho.

Ne, nešálí vás zrak! Jiří Sedláček alias Big George tehdy porazil veškerou konkurenci, neboť se ukázal být ideálně vybaven herecky, muzikantsky i tělesně. Kromě mimořádného uměleckého úspěchu a několika nominací na divadelního Oscara si tehdy připsal i nemalé ocenění společenské a Falstaff se stal opět rytířem!

Kdeže ložské sněhy jsou, říkáte si možná, ale naše inscenace je dokladem, že rytíř rocker Falstaff žije dál. Nejnovější formace se jmenuje

MOBY DICK

Ze skupiny Archa „N“, která působila (nejen) na ostravské hudební scéně, se ve 2. polovině 90. let, zrodil Moby Dick. Každý se může jen domýšlet, proč se tomu tak stalo. Jisté je jen to, že Archa i nadále pluje a Moby Dick těsně za ní, hledaje sobě rovného do páru, leč protože stále nenachází, pluje sám a sám...

Mezitím, kromě biblického Jonáše, stačil Moby Dick pozřít:

Big George i s kytarou a jeho vepřovým hlasem

Lukashe i s basy a zběsilými efektovými kreacemi

Ywoše i s bicími a živelným přístupem

nebo:

Kubasiho ve více než důstojném zastoupení za občas nepřítomného Ywoše

Archa „N“: 1994–2004 (CD Hajcman vydáno u Rosa Music 1999)

Moby Dick: 2005–nyní (dosud nic nevydáno)

Tak jako je stejnojmenná kniha Hermana Melvilla nejvýznamnějším románem své doby, i kapela Moby Dick právem patří mezi nejvýraznější hudební skupiny (tzv. „bílého undergroundu“) doby dnešní. Stejně jako Melvillovo dílo je i tvorba Moby Dicka natolik originální, že leckdy nenachází u zaskočeného publika náležitého ocenění. Podobně jako autor románu i tato skupina, zejména ve svých textech, předkládá řadu úvah o lidském životě, jeho smyslu i bláhovém pachtění za ne-reálnými cíli.

Román *Bílá velryba* je často považován za vyvrcholení romantismu v americké literatuře. I kapela Moby Dick je, beze vší skromnosti, chápána jako naprostá špička punkjazzového sebebavistického big beatu všech dob. Jako je těžko ulovit skutečnou bílou velrybu, je podobně nesnadné pochopit tvůrčího ducha Moby Dicka.

Ale proč také? Postačí nenápadně plout podél něj a trpělivě nasávat, co s neutuchající energií vychází z jeho muzikantského ústrojí.

MOBY DICK

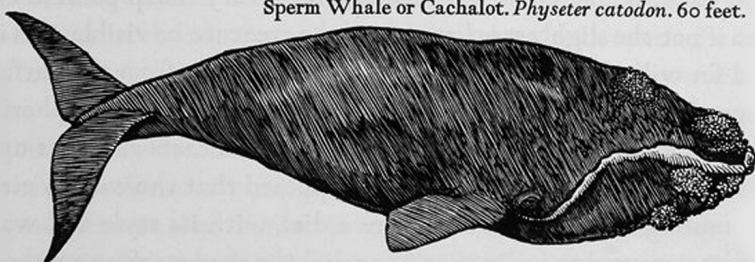

Moby Dick: Jakub Kupčík, Big George alias Jiří Sedláček
a Lukáš Hradil

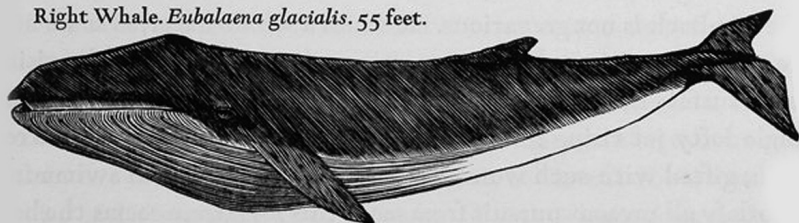
Reálné foto skupiny: shora – Big George, Lukash, Ywoš, Kubasi

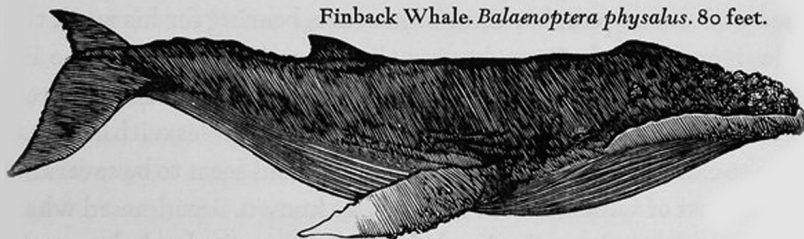
Sperm Whale or Cachalot. *Physeter catodon*. 60 feet.

Right Whale. *Eubalaena glacialis*. 55 feet.

Finback Whale. *Balaenoptera physalus*. 80 feet.

Humpback Whale. *Megaptera novaeangliae*. 40 feet.

SYNONYMA PRO VELKÉ BŘICHO

*(jak je četné ctitelky Jiřího S. alias Big George alias Falstaffa
dodnes vpisují do milostných vzkazů, které mu adresují)*

břich
teřich
panděro
pupek
vana
pivní mozol
bachor
nácek
cejcha
milan
gleba
sud
kotel
bambuch
bampel
vantrub
rumen
pivas
vampna
bublina
karel
banjo

Vít Roleček, Lada Bělašková

Zprava čelem Jiří Sedláček, Vladimír Polák, Renáta Klemensová,
Robert Finta a další

Sylvie Krupanská, v pozadí Vladimír Čapka a Sylvie Rubenová

Jan Lefner, Vladimír Čapka, Sylvie Rubenová, Vít Hofmann,
v pozadí tajemnice činohry Hana Spurná, Jana Hořínová

Celkový pohled

PROFILY INSCENÁTORŮ

PETER GÁBOR

režie

Narodil se v roce 1963 v Nitře. Nejprve vystudoval slovenštinu a hudební výchovu na Pedagogické fakultě v Nitře a poté činoherní režii na DAMU v Praze. Od té doby prošel řadou slovenských, českých i moravských divadel a má na kontě více než šedesát inscenací.

V letech 1992–1995 působil jako režisér v martinském divadle, kde inscenoval mimo jiné Schnitzlerův *Kolotoč*, Smočkovo *Podivuhodné odpoledne dr. Zvonka Burkeho*, Anouilhoovu hru *Miláček Ornifle*, Hrabalovy–Krobotovy *Ostře sledované vlaky*, Bergerovy *Čtyři muchomůrky* a Veberův *Večer ptáků*. Od roku 1993 pravidelně spolupracuje s Národním divadlem moravskoslezským (mj. *Tanec na konci léta*, *Ondina*, *Sex noci svatojánské*, *Kouzelník z Lublinu*, *Šakalí léta*, *Cabaret*, *Divadelní komedie*, *Balada pro banditu*). V letech 1995–1997 působil ve Středočeském divadle v Kladně (*Chudák manžel*, *Utrpení mladého Werthera*, *Čarovná rybí kostička*, *Marianniny rozmary*) a v letech 1997–2004 jako umělecký šéf činohry v Moravském divadle Olomouc (*Čas vlků*, *Mnoho povyku pro nic*, *Faust I. a II.*, *Král se baví*, *Mně zašlá léta vraťte*, *Dva kavalíři z Verony* a další). Úspěšně působil i na scéně Théâtre Molière v Paříži. Šéfoval Slovenskému komornímu divadlu v Martině, pravidelně hostuje v Městských divadlech pražských, ale jeho inscenace bylo možné zhlédnout například také v Západočeském divadle v Chebu (*Bouře*), v Jihočeském divadle v Českých Budějovicích (*Donaha!*), v Divadle Na Fidlovačce (*Balada pro banditu*) nebo v Divadle v Řeznické (*Zlomatka*). Pro operu NDM vytvořil inscenace *Fedora*, *Romeo a Julie* a *Roberto Devereux*. Od roku 2012 je Peter Gábor šéfem činohry Národního divadla moravskoslezského, kde vytvořil inscenace jako například *Smrtihlav*, *Sen noci svatojánské*, *Večeře* či *Velký Gatsby*.

SYLVIE RUBENOVÁ

dramaturgie

Narodila se roku 1991 v Praze. Po maturitě na všeobecném gymnáziu nastoupila na pražskou DAMU do ročníku Milana Schejbala a Zuzany Sílové. Během svých studií spolupracovala jako asistentka režie např. se Štěpánem Páclm (*Tartuffe*, Divadlo Na Vinohradech 2011) či na letních site-specific projektech ve Zlaté Koruně s Ivem Kristiánem Kubákem (*Krabat, legenda o čarodějově učni*, Mlýn Zlatá Koruna 2010 a *Vij: requiem za čarodějkou*, tamtéž 2011). Dramaturgicky se podílela na dvou scénických čteních v rámci maratonu scénických čtení 3D – třetí rozměr dramatu (*Obyčejný život*, režie: Zuzana Burianová, festival DAMU ZLOMVAZ 2013; *O klucích aneb Jsem kuchta!*, režie: Josef Kačmarčík, ZLOMVAZ 2014). Studia činoherní dramaturgie absolvovala v divadle DISK muzikálem *Kabaret* v režii Lumíra Olšovského a komedií *Čechov na Jaltě* ve spolupráci s režisérem Ivem Kristiánem Kubákem. Pohostinsky režirovala absolventskou inscenaci 6. ročníku hudebně-dramatického oddělení Pražské konzervatoře v Divadle Na Rejdišti *Kuřáčky a spasitelky*. Po celou dobu studií na DAMU působila jako produkční a tajemnice nezávislého pražského souboru Divadlo AQUALUNG. K Ostravě a jejímu divadelnímu světu přilnula v létě 2014, kdy působila coby asistentka režie u inscenace *Jak se vám líbí* v režii Michala Langa. Od sezóny 2015/2016 je dramaturgyní činohry NDM, kde byl jejím prvním úkolem norský *Lesík*.

MAREK PIVOŇAR

dramaturgie

Studoval divadelní vědu na Filozofické fakultě MU (tehdy UJEP) v Brně, pak pracoval jako kulturní redaktor Brněnského večerníku, v revue Box Jiřího Kuběny a nakonec jako redaktor České televize v Brně.

Od roku 1994 žije v Ostravě a je dramaturgem činohry NDM (dva roky byl na částečný úvazek také dramaturgem činohry Národního divadla Brno). Podílel se na přibližně sedmdesáti inscenacích. Píše dramaturgie i původní hry (mj. *Klub sebevrahů*, *Nezdárný syn*, *Neználek podle Stanislavského*, *Romance pro křídlovku*, *Zlaté rouno*, *Amberville*, *Šaryk vzpomíná*, dvě baletní libreta pro NDM – *Tance Rudolfa II.* a *Spor aneb Dotyky a spojení*). V roce 2000 se zúčastnil mezinárodního divadelního festivalu Temporalia v Bruselu s hrou *Evropa, Evropa aneb Jak John Brown a doktor Lukomski naklonovali Evropskou unii*. Trvale spolupracuje jako režisér a autor s Českým rozhlasem, občasně s Českou televizí.

MICHAL SYROVÝ

scéna

Scénograf Michal Syrový studoval na Katedře scénografie na pražské DAMU. Ve školním divadle DISK se podílel na absolventských inscenacích *Její pastorkyně*, *Terorismus* a *Orestes*. Spolupracuje pravidelně s režiséry Petrem Mikeskou, Pavlem Khekem, Vítem Venclem, Pavlem Ondruchem a také například s Peterem Gáborem nebo Jaroslavou Šiktancovou. Nejvíce scénografických řešení připravil pro Divadlo F. X. Šaldy Liberec (*Smrt obchodního cestujícího*, *Věc Makropulos*, *Slečna Julie*, *Romeo a Julie*, *Divoká kachna*, *Bábel* a další) a pro Městské divadlo Mladá Boleslav (*Dům Bernardy Alby*, *Miláček*, *Sebevrah*, *Faust a Markétka*, *Nebezpečné vztahy*, *Tlustý prase*, *Úplné zatmění*, *Osiřelý západ*, *Smrt obchodního cestujícího*, *Cyrano z Bergeracu*, *Pygmalion*, *Novecento*, *Chaplin*, *Mikve*, *Kabaret* a další). Dále působil v Městském divadle Zlín (*Ženitba*, *Krásna na scéně*, *Sen noci svatojánské*), v Národním divadle moravskoslezském v Ostravě (*Jak důležité je mít Filipa*, *Pozvání na zámek*, *Večeře*, *Doktor Faustus*, *Roberto Devereux*), v Městských divadlech pražských (*Želary*, *Veterán*, *Markéta Lazarová*), v Městském divadle Kladno (*Don Juan*) nebo v Městském divadle v Mostě (*Přelet nad kukaččím hnízdem*, *Hvězda na vrbě*, *Zpívání v dešti*, *Balada pro banditu*, *Cabaret*). Vyzkoušel si i práci na otáčivém hledišti v Týně nad Vltavou (*Zeyerova Sulamit*). Spolupracoval na realizaci výstavního stánku DAMU na Pražském Quadriennale 2007 nebo na expozici Muzea alchymistů a mágů staré Prahy. Pravidelně se účastní také sochařských sympozií.

ALENA SCHÄFEROVÁ

kostýmy

Narodila se v Novém Jičíně v roce 1957. Jejím „rodným“ městem je však malebný a inspirativní Štramberk. V letech 1972–1976 studovala SUPŠ v Uherském Hradišti, obor malba a plastická malba v propagaci a architektuře. Později (1981–1992) byla zaměstnána v České televizi – Televizním studiu Ostrava jako kostýmní výtvarnice. Navrhovala kostýmy pro desítky televizních inscenací, pohádek a televizních filmů.

V roce 1992 založila firmu AS – Alena Schäferová. Od té doby externě spolupracuje s Českou televizí, filmovými společnostmi a s divadly. Pravidelně spolupracuje s Divadlem Ungelt. Nadále se též věnuje volné tvorbě v ateliéru ve Štramberku. Zajímá ji klasická olejomalba a kresba založená na důrazném rukopisu. Její doménou jsou figurální kompozice zvládnuté suverénní kresbou, expresivními tahy štětce a barvami. Svě pocity a myšlenky vyjadřuje prostřednictvím postav, jejich vztahů a příběhů, často inspirovaných dějem divadelních inscenací, oper, pohádek či televizních filmů.

V současné době pracuje převážně v Praze a podílí se na zajímavých a výpravných projektech. V minulém roce to byl třídílný televizní film o Janu Husovi, letos příběh o Karlu IV. Mezi další spolupráce patří například filmy *Konto separato*, *Milenci a vrazi*, *Sametoví vrazi*, *Hodina tance a lásky*, *Svatba na bitevním poli*, *Hodina klavíru*, *Ach, ty vraždy* a pohádky *O ztracené lásce*, *Tajemství staré bambítky*, *Duch nad zlato*, *Labyrint* ad.

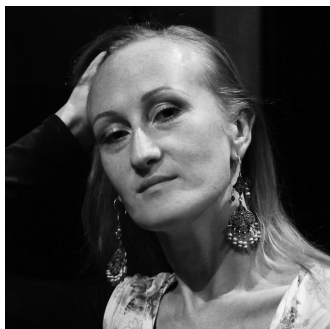

JIŘÍ ŠIMÁČEK

korepetice

Narodil se v Duchcově. Vystudoval Státní konzervatoř v Ostravě (hra na klarinet a klavír) a JAMU v Brně (hra na klavír). V roce 1970 nastoupil na ostravskou konzervatoř, kde působí dodnes jako pedagog a koncertní doprovod. Nesčetněkrát se se svými studenty účastnil mezinárodních soutěží, kde mnohokrát získal ceny za klavírní doprovod. Už v roce 1970 začal koncertně spolupracovat s operou i operetou Státního divadla v Ostravě (dnes NDM), doprovázel na zájezdech Vladimíra Menšíka a další umělce (například s pořadem *Křeslo pro hosta*).

V roce 1970 se jeho práce poprvé stala součástí činoherní inscenace (*V. Štech – Třetí zvonění*). Od té doby spolupracuje s menšími přestávkami s činohrou NDM pravidelně, od roku 1991 již kontinuálně. V činohře působí jako korepetitor a převládající měrou se podílí na pěveckém nastudování. Dlouhodobě spolupracoval také s Českou televizí (především s režisérem Zdeňkem Havlíčkem) na zábavné tvorbě.

KRISTÝNA SLEZÁKOVÁ

pohybová spolupráce

Vystudovala Akademii múzických umění v Praze (obor pedagogika tance). Tancovala v souboru Lenky Dřimalové, poté vytvořila vlastní taneční seskupení Stres ve vřesu. Absolvovala stáž v Lisabonu, kde se vedle tance začala věnovat capoeiře. Kvůli ní žila určitý čas v Brazílii (v Salvadoru a v Riu de Janeiru) a jí se též věnuje ve své doktorské práci. Učí na tanečním oddělení Janáčkovy konzervatoře a Gymnázia v Ostravě moderní tanec, s Národním divadlem moravskoslezským spolupracuje přes patnáct let, nejprve jako interpretka, postupně i jako choreografka. Spolupracuje také s tanečním souborem Bílá holubice.

Nyní už následuje text naší hry. Nalézáte jej v podobě, v jaké opustil pero slavného alžbětince a o několik století později i počítač překladatele, tedy bez škrťů a dalších úprav, jimiž prošel během zkoušení.

William Shakespeare (1564–1616)

Veselé paničky windsorské

Přeložil Martin Hilský
(1997, revidováno 2015)

Anglický název hry: *The Merry Wives of Windsor* (doslova Veselé „paní“, „ženy“ nebo „manželky“ windsorské).

Název hry v prvním kvartovém vydání hry z roku 1602: *Velmi příjemná, převtipná a převýborná komedie o panu Janu Falstaffovi a veselých manželkách windsorských, prošpikovaná mnoha přerozmanitými humornými výjevy ctihodného Velšana pana Huga, sudího Bloumala, jeho příbuzného pana Tintítka, jakož i namyšleného a vychloubačného praporečníka Pistola a kaprála Nyma. Napsal William Shakespeare. Mnohokrát hrají Služebníky ctihodného lorda komořího před Její Výsostí a jinde* (A Most Pleasant and Excellent Conceited Comedy of Sir John Falstaffe and the Merry Wives of Windsor. Intermixed with sundrie variable and pleasing humors, of Sir Hugh the Welsh Knight, Justice Shallow, and his wise cousin Master Slender. With the swaggering vaine of Auncient Pistoll, and Corporall Nym. By William Shakespeare. As it hath bene diuers times Acted by the right Honourable my Lord Chamberlaines seruants. Both before her Maiesttie, and else-where).

Anglický název hry v prvním foliovém vydání z roku 1623: *The Merry Wives of Windsor*.

Stručná charakteristika: Hra *Veselé paničky windsorské* je jediná Shakespearova komedie odehrávající se v Anglii. Celkem třikrát se v ní rytíř Jan Falstaff pokusí zmocnit fyzických i peněžních půvabů obou windsorských paniček a třikrát sklídí porážku a výsměch. Paní Brouzdalové se podaří zabít dvě mouchy jednou ranou: zbaví Falstaffa jeho velkolepých finančně-erotických představ a zároveň vyléčí svého chorobně žárlivého manžela. Rytíř Falstaff nemá jedinou šanci narušit spořádanou každodennost windsorského maloměstského světa. V závěru hry se děj přesune do windsorského parku k Hernovu dubu, tedy do prostředí, které zřetelně evokuje divadelní prostor

romantických komedií, především aténský či ardenský les. Falstaff chtěl nasadit parohy panu Brouzdalovi a panu Pažoutovi, ale anglické maloměsto se mu za to rituálně mstí.

Datace vzniku: 1597–1598.

Texty: první kvarto 1602, první folio 1623.

Prameny: Hlavní zápletka nemá zjištěnou literární nebo divadelní předlohu, scéna s košem na prádlo je inspirována knihou příběhů Giovannioho Fiorentina *Hlupák* (Il Pecorone, 1558).

Místo děje: Windsor.

Řeč: próza 90 %, verš 10 % (z toho rýmovaný verš 11 %).

Délka hry: 2612 řádků.

První inscenace: První doložené představení hry se konalo 4. listopadu 1604 u dvora ve Whitehallu, druhé 15. listopadu 1638 tamtéž. Tvrzení, že hra se poprvé hrála 23. dubna 1597, při oslavách svátku svatého Jiří a Podvazkového řádu, je sice atraktivní i pravděpodobné, ale doloženo není. Po znovuotevření londýnských divadel v roce 1660 viděl *Paničky* známý deníkář Samuel Pepys. V 18. století se konalo celkem 336 představení této komedie a od té doby až dodnes jsou *Veselé paničky windsorské* často a s úspěchem hrány na anglických i světových jevištích.

Edice a překlad: Tento překlad, pořízený v roce 1997, vychází z foliového vydání Shakespearových her z roku 1623. Kvartový text, publikovaný v Londýně roku 1602, je velmi neúplný a zcela jistě jde o textovou rekonstrukci pořízenou z paměti, nikoli o opis ze Shakespearova hrubopisu. Přes nespolehlivost kvartového textu (je o polovinu kratší než text foliový) má kvarto jistou hodnotu spočívající v tom, že naznačuje, jakým způsobem se komedie v Shakespearově době hrála. Z dnešního hlediska mají význam jevištní poznámky kvarta, které jsou daleko detailnější než ve foliu, a při práci na tomto překladu k nim bylo přihlíženo. Zároveň bylo přihlédnuto k nejnovějším britským a americkým edicím hry, především k *The Oxford Shakespeare* (ed. T. W. Craik, 1994). Tiskem překlad vyšel poprvé v roce 2000 (ELK a Euromedia Group – Knižní klub) a v roce 2009 (ATLANTIS).

OSOBY

PAŽOUT George, windsorský měšťan
PANÍ PAŽOUTOVÁ Margareta, jeho žena
ANIČKA Pažoutová, jejich dcera
WILLIAM Pažout, jejich syn
BROUZDAL Francis, windsorský měšťan
PANÍ BROUZDALOVÁ Alice, jeho žena
JOHN, sluha Brouzdalových
ROBERT, sluha Brouzdalových
EVANS Hugo, velšský farář
CAJUS, francouzský lékař
PANÍ ČIPERNÁ, hospodyně doktora Cajuse
RUGBY John, sluha doktora Cajuse
HOSPODSKÝ z hostince U Podvazku
FENTON, mladý pán
FALSTAFF Jan, rytíř
ROBIN, páže rytíře Falstaffa
BARDOLF, sluha rytíře Falstaffa
PISTOL, kumpán rytíře Falstaffa
NYM, kumpán rytíře Falstaffa
BLOUMAL Robert, venkovský smírčí sudí
TINTÍTKO Abraham, synovec pana Bloumala
BLBOUN Petr, sluha pana Tintítka
Několik dětí z Windsoru

I. 1. *Vystoupí sudí Bloumal, Tintítko a velebný pán Hugo Evans.*

BLOUMAL Ne, ne, velebný pane, já to tak nenechám. Poženu to vejš. Až před královskou komoru. Pan Falstaff může být stokrát rytířem, ale na mě si vyskakovat nebude, na mě ne! Jsem Robert Bloumal, veřejný činitel.

TINTÍTKO Smírcí soudce ve zdejších hrabství. Vážený a ctěný.

BLOUMAL Tak, tak, synovče. Vážený a ctěný.

TINTÍTKO A urozený k tomu, velebný pane. Přál bych vám vidět ušlechtilost jeho podpisu. Najdete ho na každém zatykači, obligaci, kvitanci či směnce.

BLOUMAL Tak, tak. Takhle se podpisuju už plných tři sta let.

TINTÍTKO Všichni potomci, co žili před ním, měli moc ušlechtilý podpis. A všichni předkové, co přijdou po něm, se budou taky ušlechtilé podpisovat a na erb se jim bude ve vši kráse vyjímat tucet bílých štik.

BLOUMAL Tak, tak. Starobylý erb.

EVANS Ve vši kráse, mluvíte? A já vám mluvím, že veš je moc přítulné zvířátko a cítí lásku k plížnímu.

BLOUMAL Chyba, velebný pane, vloudila se chyba. Štika není veš, leč sladkovodní ryba.

TINTÍTKO Rád bych též rozmnožil rodinný erb. Jak se to dělá, strýčku?

BLOUMAL Ženěním, chlapče. Množení jenom ženěním.

EVANS Ženěním, mluvíte? A já vám mluvím, že nic se nemá přeženit. Nekažte erb.

BLOUMAL Vy nám tu nekažte, velebný pane.

EVANS Já vám tu nekazím, já ne. Ale když se erb moc rozmnožuje, nezbude z něj nic. No, to je jedno. Rytíř Falstaff vám udělal trabl, mluvíte? A já vám mluvím, že jsem služebník od církve a rád páchnu dobré skutky. Takže vás zase dám krásně na hromadu, jo?

- BLOUMAL Před královskou komoru ho poženu za urážku veřejného činitele.
- EVANS A proč ho tam chcete poženit? V tom není cítit Puch. Královská komora si přeje cítit Puch, a ne nějaké urážky. Vem to na úvahu, synu.
- BLOUMAL Být mladší, vezmu meč a urazím mu hlavu.
- EVANS Láska k plíznímu a Puch to všechno udělají za vás. Já mám další ohleduplný nápad a z něj může pojit něco moc krásného. Panna Anička od pana Pažouta –
- TINTÍTKO Že by Anička Pažoutová? Vlasy kaštanové, hlas vysoký a tenký skoro jako ženská?
- EVANS Ta osoba je to a pro tebe jak udělaná, synu. Sedm set liber v penězích má a zlato podědí od dědy, až ten děda utáhne brko na smrtelné posteli – dej mu Pánpuch šťastnou resuerekcí – teda až ona dosáhne na sedmnáctej rok. Ponechme proto pŭtky pŭtkami a pomodleme se spolu na manželství pana Abrahama a panny Aničky, jo?
- TINTÍTKO Sedm set liber že podědí po dědovi?
- EVANS A tatínek jí taky nadědí.
- BLOUMAL Talentované děvče, to se musí nechat.
- EVANS Sedm set liber a velká expektace k tomu. Talentované děvče, vem to na úvahu, synu.
- BLOUMAL Tak pojďme rovnou za tatíkem. Není u něho Falstaff?
- EVANS Mám lhát, nebo nemám lhát? Lháří mi nejdou do nosu. Hlavně když nemluví pravdu. Rytíř Falstaff je tam u něho. Já vám pořád držím palec a to je moc dobře. Teď zapuším na pana Pažouta na vrata – (*Buší*) haló, haló, pozdrav Pánpuch.

Vystoupí pan Pažout.

- PAŽOUT Kdo je tam?

- EVANS Moje požehnání a potom váš přítel a potom pan sudí a potom pan Pindítko a ten by s vámi rád konferoval, až vám to bude konvenovat.
- PAŽOUT Vítám vás, pánové. Díky za zvěřinu, pane Bloumale.
- BLOUMAL Srdečný pozdrav, pane Pažoute, ze srdce rád vás vidím. Ať vám jde k duhu! Měl jsem dát střelit lepší kousek. Jak se vede paní? A děkuji vám, pane, ze srdce děkuji.
- PAŽOUT Já děkuji vám, pane.
- BLOUMAL Já děkuji vám. Já vám.
- PAŽOUT Budte vítán, pane Tintítko.
- TINTÍTKO Jak se má váš chrt, pane, myslím ten plavý. Na lovu v Cotswoldu se prý moc nepředvedl?
- PAŽOUT To se tak nedá říct, pane.
- TINTÍTKO Nechcete to přiznat, co, nechcete to přiznat!
- BLOUMAL Pan Pažout nemá co skrývat. (*Stranou Tintítkovi*) Pěkněs to pohnojil, babráku! (*Pažoutovi*) Skvělý pes, pane, skvělý pes.
- PAŽOUT Má svý blechy, pane.
- BLOUMAL Kdo je nemá, pane, skvělý pes, to se jinak nedá říct. Rytíř Falstaff je u vás?
- PAŽOUT Ano, pane, je uvnitř. Upřímně by mne těšilo, kdybych vás dva mohl usmířit.
- EVANS Krásně mluveno! Moc křesťansky mluveno!
- BLOUMAL Urazil mě, pane Pažoute.
- PAŽOUT To on svým způsobem připouští.
- BLOUMAL On to chce připustit a já mu to mám odpustit! To se vám povedlo, pane Pažoute! Urazil mě! On mě urazil! Zkrátka a dobře, Robert Bloumal, vážený pán a veřejný činitel, je uražený.

Vystoupí rytíř Jan Falstaff, Pistol, Bardolf a Nym.

- PAŽOUT Rytíř Falstaff osobně.
- FALSTAFF Tak vy si na mne chcete stěžovat u krále, pane sudí?
- BLOUMAL Zbil jste moje lidi, pobil moji zvěř a vloupal se do mé hájovny, rytíři.
- FALSTAFF Leč dcerušku hajného jsem nepolíbil.
- BLOUMAL Nechte si řečičky. Z toho se mi zodpovíte.
- FALSTAFF Odpovím vám rovnou, jaképak štráchy. To všechno jsem udělal. Stačí?
- BLOUMAL Dozví se o tom královská rada.
- FALSTAFF Komu není rady, tomu není pomoci. Ještě se vám vysmějou.
- EVANS Dobrá vůl hory přenosí, rytíři. Musíte ukáznout dobrá vůl.
- FALSTAFF Ukážu vám dobrého vola. – Pane Tintítko, tuhle jsem vám něco vtloukal do hlavy. Co to bylo?
- TINTÍTKO Samé rány, pane. A tihle vaši grázlíci a chmatáci vám přitom byli k ruce.
- BARDOLF Ty bzdinko vypšouknutá, že ti zas jednu vrazím.
- TINTÍTKO To nedělejte, měl bych ránu, pane.
- PISTOL Urazím ti hlavu, Mefistofele.
- TINTÍTKO To bych se urazil, pane.
- NYM Urazím ti hlavu, povídám. Tak nech těch keců. Uražení hlav je dobrej humor.
- TINTÍTKO *(Bloumalovi)* Kde je Blboun, strýčku? Sežeňte Blbouna, honem!
- EVANS Ponechme pŭtky pŭtkama, pánové. Jak já to vidím, celkem tři lidi budou rozhodovat tu kauzu. První pan Pažout, opakují, pan Pažout. Druhý já, opakují, já. A třetí pan hospodský od Podvazka, opakují, od Podvazka.

- PAŽOUT My tři vyslechnem sporné strany a pak ten spor nesporně rozsoudíme.
- EVANS Krásně mluveno. Budu to anotovat do notesa. V té kauze je třeba postupovat s nejvyšší diškrécií.
- Zapisuje si do notesu.*
- FALSTAFF Pistole!
- PISTOL Střežím uši, jak se sluší.
- EVANS *(Stranou)* To bude psina, obávám se. On střeží uši a mluví v rýmě, jako pes, když ho chytne afektovaná infekce.
- FALSTAFF Pistole, vzals tady panu Tintítkovi měšec, nebo ne?
- TINTÍTKO Vzal, při těchhle rukavicích přísahám, že vzal, jako že se Tintítko jmenuju, vzal mi třicet pencí, nově ražené mince to byly a on mi je vzal, a dva stříbrňáky k tomu mi vzal, dva šilinky a dvě pence jsem za každý z nich dal. Tedovi Millerovi.
- FALSTAFF Vzal, nebo nevzal, Pistole? Kápní božskou.
- EVANS *(Stranou)* Zloděj a bude božsky kapat? Božská kapavka, obávám se.
- PISTOL Kněžoure, kuš! Můj pane veliteli, tu vyžli vyžilou vyzvu na souboj.
- (Tintítkovi)* Hned odvolej tu nehoráznou lež, anebo zhyň jak hnusná, sprostá veš!
- TINTÍTKO *(Ukazuje na Nyma)* V tom případě přísahám, že to byl tenhleten.
- NYM Radím vám, pane, snažte se bejt milej, pěkně si hleďte svýho a nehrajte si tu na zloděje a na strážníky. Mohlo by vás to přijít hodně draho, jasný?
- TINTÍTKO V tom případě přísahám, že to byl ten s červeným nosem. Pravda, nepamatuju se, co jsem dělal, když jste mě opili, ale pitomce tady nikdo ze mě dělat nebude.

- FALSTAFF Co na to náš Šarlatový John?
- BARDOLF Ztřískanej byl, až Bůh brání.
- EVANS (*Stranou*) Pánpuch bránil, ale neubráníl. Úplně ho zatloukli, chudáčka malýho, slyšíte?
- BARDOLF V důsledku čehož ztratil soudnost a pár stříbrňáků se mu vymklo z ruky, tak už to chodí.
- TINTÍTKO Taky jste na mě mluvili latinsky. Ale na tom ne-sejde. Dostal jsem lekci. Už nikdy se nebudu ožírat. A když, tak leda ve společnosti slušných, spořádaných a bohabojných lidí, ne ožralých gaunerů, jako jste vy.
- EVANS Krásně mluveno. A s poží pásní.
- FALSTAFF Slyšeli jste, pánové? Obvinění je vyvráceno. Slyšeli jste sami.

Vystoupí Anička Pažoutová se džbánem vína.

- PAŽOUT Zanes to víno dovnitř, Aničko. Napijeme se u stolu.

Odejde Anička Pažoutová.

- TINTÍTKO Panebože! To je ona! Anička Pažoutová!
- PAŽOUT Jak se daří, paní Brouzdalová?
- FALSTAFF Paní Brouzdalová, jak rád vás vidím, na mou věru. Dovolíte?

Políbí ji.

- PAŽOUT Přivítej pány, ženo. – Pojdte dál všichni. K večeři máme srnčí. Prosím, pánové. Spláchnem všechnu hořkost.

Odejdou všichni kromě Tintítka.

- TINTÍTKO *Milostný almanach* potřebuju. Co bych za něj dal!

Vystoupí Blboun.

Konečně, Blboune, kde pořád vězíš? Abych se obsloužil sám, co? Nemáš u sebe *Knihu háda- nek*?

BLBOUN *Knihu hádanek? Jestli se velmi nemejlím, půjčil jste ji o Dušičkách Alici Skákalový.*

Vystoupí Bloumal a Evans.

BLOUMAL Na slovíčko, chlapče, honem. Čekáme na tebe. *(Odtáhne ho stranou.)* Představ si, že tady pan duchovní opatrně nafukl možnost jisté něžné nabídky. Rozumíš mi, ne?

TINTÍTKO Ano, strýčku. Budu rozumný. Co má být, má být. Budu rozumný, spolehněte se.

BLOUMAL Prosím tě, rozuměj mi dobře.

TINTÍTKO Ale já vám rozumím, strýčku.

EVANS Poslouchejte propozice pana strýčka, pane Pindítka. Já vám to budu rád explikovat, když vám to udělá satisfakci.

TINTÍTKO To nebude třeba, udělám, co řekne tady strýček. Jednou je smírčí soudce v celém okresu a já mu nesaám ani po kotníky.

EVANS Proč mu chcete sahat na kotníky? Tady jde o ruku, obávám se.

BLOUMAL O ruku, chlapče.

EVANS O ruku od slečny!

TINTÍTKO O ruku slečny Aničky? Tak ať mě požádá. Jestli ji uvede rozumné důvody, vezmu si ji.

EVANS Cítíte vy tu slečnu vůbec, pane Pindítka? Jestli ji aspoň trochu cítíte, tak vám to musí být pořádně cítit z huby. A já vám mluvím, že se musíte pomužit, pane Pindítka, a tváří na tvář, ale slušně, prosím ano, slušně ji informovat, že ji cítíte.

BLOUMAL Ptám se tě, synovče, můžeš ji milovat?

TINTÍTKO Doufám, strýčku, že se k tomu postavím ve vši slušnosti a rozumně.

EVANS Musíte mluvit na plnou hubu, pane Pindítka, jinak vás nebude upřímně cítit.

- BLOUMAL To teda musíš. Vezmeš si ji s pěkným věnem navrch? Ano, nebo ne?
- TINTÍTKO Když myslíte, že je to rozumné, strýčku. Co bych pro vás neudělal?
- BLOUMAL Ty mi nerozumíš, chlapče. Mám přece na mysli jen tvoje dobro. Budeš ji milovat, nebo ne?
- TINTÍTKO Vezmu si ji, strýčku, když si to přejete. A když k sobě ze začátku nebudeme planout ukrutnou láskou, co na tom? Vždyť až se poznáme blíž, ono té lásky s pomocí Boží ubude. A čím víc se budeme znát, tím větší k sobě budeme mít despekt. Ale když mi řeknete „Vezmi si ji, a hned!“, tak já si ji vezmu, a hned, strýčku. Naprosto svobodně a znechuceně.
- EVANS Krásně mluveno, pane Pindítko. Ale to slovo „zdechuceně“ není dobře, obávám se. Chtěl jste mluvit „nenučeně“. Myslel jste to dobře.
- BLOUMAL Ano, myslím, že synovec to myslel dobře.
- TINTÍTKO Já taky myslím, že jsem to myslel dobře.

Vystoupí Anička Pažoutová.

- BLOUMAL A tady máme krásnou Aničku. Když se tak na vás dívám, slečno Aničko, přijde mi líto, že nejsem mladší.
- ANIČKA Oběd je na stole. Tatínek si prosí vaši společnost.
- BLOUMAL Bude mi potěšením, krásná Aničko.
- EVANS Pánpuch mi odpusť! Málem meškám modlitbu na jídlo!

Odejdou Bloumal a Evans.

- ANIČKA Vy neráčíte dovnitř, pane?
- TINTÍTKO Ne, děkuju, ze srdce děkuju. Mně nic neschází.
- ANIČKA Počítáme s vámi k obědu, pane.
- TINTÍTKO Nemám hlad, děkuju, opravdu děkuju. (*Blbounovi*) Jdi dovnitř, Blboune. Jsi sice můj sluha, ale dneska budeš obsluhovat strýčka.

Odejde Blboun.

I smířčí soudce je někdy rád, když mu přítel půjčí sluhu. Zatím mám jenom tři sluhy a jednoho poskoka. Ale jen co umře moje matinka, pořídím si jich víc. Moc mi na tom nesejde. Od narození jsem uvyklý žít jako zchudlý šlechtic.

ANIČKA

Nesmím se vrátit bez vás. Neusednou k jídlu, dokud nepřijdete.

TINTÍTKO

Nebudu jíst, opravdu. Děkuju uctivě, jako by se stalo.

ANIČKA

Pěkně vás prosím, pane. Račte dovnitř.

TINTÍTKO

Uctivě děkuju. Radši se budu procházet tady venku. Mám totiž poněkud namoženu jednu ze svých končetin. Vsadil jsem se tuhle s jedním slavným profesorem šermu o mísu dušených švestek. Třikrát jsem ho zasáhl kordem a dýkou, vyhrál tři mísy švestek a přejed jsem se tak, že nemohu teď jídlo ani cítit. – Proč se ti psi tak vztekají? Že by medvědí zápasy?

ANIČKA

Prý ano. Po městě se to povídalo.

TINTÍTKO

Medvědí zápasy mám rád. Pokaždé se na nich sice s někým utkám, ale tak už to chodí. Vám asi medvědi nahánějí hodně strachu, vidíte.

ANIČKA

Ó, ano, pane, já se medvědů velice bojím.

TINTÍTKO

Pro mne jsou takřikajíc každodenní chleba. Dvacetkrát jsem viděl, jak se lítý medvěd Sacker-son utrl a dvacetkrát jsem vlastnoručně přiskočil a spoutal ho řetězem. Ale ženské tam tenkrát ječely jako pominutý, to vám povím. Nemůžou ty obludy ani vystát.

Vystoupí Pažout.

PAŽOUT

Vzácný pane Tintítko, pojdte dál. Čekáme už jen na vás.

TINTÍTKO

Nebudu jíst, děkuju uctivě, pane.

- PAŽOUT Ale to nám nemůžete udělat, pane. Tak pojdte, pojdte.
- TINTÍTKO Až po vás, pane.
- PAŽOUT Až po vás.
- TINTÍTKO Až po vás, slečno Aničko.
- ANIČKA Jak bych mohla. Až po vás, pane Tintítko.
- TINTÍTKO Nepůjdu první, opravdu ne. To bych vás urazil. Až po vás.
- ANIČKA Snažně vás prosím, pane. Až po vás.
- TINTÍTKO Budu radši hulvát, než abych zdržoval. Ale můžete za to vy, jen vy.

Odejde Tintítko a za ním všichni ostatní.

I. 2. Vystoupí Evans a Blboun.

- EVANS Jdi, chlapče, a ptej se po domě doktora Cajuse. Bydlí tam paní Čiperná, jeho hospodyně, co mu vaří, pere, občas ho i ždíme, obávám se.
- BLBOUN Dobře, pane.
- EVANS Já nevím, zda ho ždíme dobře, chlapče. Dej jí tenhle dopis. Ona bude poznat paní Pažoutovou. Já jsem jí psal aplikaci, aby podporovala lásku, co tvůj pán chová na slečnu Aničku. Tak, a teď jdi.

Odejde Blboun.

Jdu to skoncovat oběd. Budou ještě japlka a sýr.

Odejde.

I. 3. Vystoupí Falstaff, Hospodský, Bardolf, Nym, Pistol a Robin.

- FALSTAFF Pane hospodský!
- HOSPODSKÝ Co si ráčíte přát, rytíři, příteli můj drahej? Mluvte učeně a moudře.

- FALSTAFF Jak to tak vypadá, pane hospodský, budu muset zahrnout některé své lidi.
- HOSPODSKÝ Jen do toho, chrabrej Herkule. Zavrhněte je. Prásk a bum a šmytec.
- FALSTAFF Jenom za ubytování mě ta pakáž přijde na deset liber týdně.
- HOSPODSKÝ Promluvil císař, král a imperátor. Já si vezmu Bardolfa. Bude mi narážet sudy a čepovat. Co na to vy, Hektore, příteli můj drahej?
- FALSTAFF Vezměte si Bardolfa. Máte ho mít.
- HOSPODSKÝ Platí. Slyšels, Bardolfe? Ukaž, jak umíš zpěnit pivo a napajcovat víno. (*Falstaffovi*) Platí. (*Bardolfovi*) Jdem na to!

Odejde Hospodský.

- FALSTAFF Běž s ním, Bardolfe. Šenkýřství má zlaté dno. Ze starého kabátu bude nová vesta. Z obnošeného sluhy zánovní šenkýř. Jdi. Sbohem.
- BARDOLF O tomhle jsem celej život snil. Konečně blahobyt.
- Odejde.*
- PISTOL Ten ožrala teď bude třímat pípu?
- NYM Kozel zahradníkem. Tomu říkám humor!
- FALSTAFF Rád se ho zbavím. Má prudkou náturu a krade moc zjevně. Taky mu schází jemnost prstokladu a občas má potíže s načasováním.
- NYM Moje řeč. Krást se musí s citem a přesně v pravou chvíli, jinak to není humor.
- PISTOL „Majetkový narovnání“, říkáme my vzdělanci. „Krádež“ je sprostý slovo.
- FALSTAFF Přiznám se, pánové, že jsem skoro na suchu.
- PISTOL Pak nemáme mít žízeň.
- FALSTAFF Kde brát a nekrást, pánové. Vskutku není zbytlí.
- PISTOL Krkavečkové chtějí přece papat.

- FALSTAFF Říká vám něco jméno Brouzdal? Měl by být odsud.
- PISTOL Slovutnej měšťan. Děsně zazobanej.
- FALSTAFF Svěřím se vám s myšlenkou, mládenci, která ve mně valem nabývá na objemu.
- PISTOL Dva metry nejspíš měří kolem pasu.
- FALSTAFF Dojemně vtipné, Pistole. Ano, jsem poněkud statnější postavy, ale v tomto případě nejde o objem, ale o obnos. Zkrátka a dobře, zamýšlím si paní Brouzdalovou namluvit. Nakloněná mi je, na to já mám čuch. Šveholí, švitoři, očkem po mně hází, a když si vyložím ty její vyložené důvěrnosti, vyjde mi z toho, přeloženo do naší prosté mluvy: „Jsem vaše, Jene Falstaffe, vrků, vrků, jenom vaše.“
- PISTOL *(Stranou)* Nejdřív si ji vyloží, pak ji uloží a nakonec ji na loži přeloží – z poctivosti do tý svojí sprostý mluvy.
- NYM *(Stranou)* Ten humor má hloubku. Jestlipak bude mít taky výdrž?
- FALSTAFF Manželův měšec drží v ruce ona, aspoň se to říká. Zástupy zlatých andílků má na rozkaz.
- PISTOL Zástupy ďáblů vem a hr na tu ženskou, pravím já.
- NYM Ejhle, humor nabyl lesku. Zlatěj humor, není nad něj!
- FALSTAFF *(Ukazuje dopisy)* Tenhle dopis je pro ni. A tenhle je pro paní Pažoutovou. Taky po mně ráčila hodit očkem. Znaleckým zrakem tuhle obhlížela moje partie. Zlatá zář jejich očí oblévala tu moje údy, tu mohutný můj břich.
- PISTOL *(Stranou)* A slastí přitom pořád omdlévala.
- NYM *(Stranou)* Nádhernej humor. Díky, Pistole, díky.
- FALSTAFF Tak žhavým hledem hltala můj zjev, že chtíč jí z očí chtivostí jen čísel, jak touhou vzplálo by dvě zrcadel, a spaloval mne hříšně žhavým žhářem. Tenhle dopis je pro ni. Taky drží měšec. Samé

zlaté vrnady. Krajina El Dorada je to. A já budu plnit a plnit, plnit a plnit, až z toho bude valná hromada. Povalím obě dámy, uvalím na ně milostnou daň a penízky se budou valit horem dolem. *(Nymovi)* Tenhle dopis doručíš paní Pažoutové a *(Pistolovi)* tenhle paní Brouzdalové. Pánové, budem se brouzdat v peněžích.

PISTOL Kuplíř mám být, ač meč mne zdobí mužný a ruku pošpinit si od almužny?

Vrátí Falstaffovi dopis.

NYM Tak tady končí humor. Mor na ten dopis! *(Vrací jej Falstaffovi)* Přece si nezkazím reputaci.

FALSTAFF *(Dává oba dopisy Robinovi)*

Běž, chlapče, běž a doruč ten list ty.
Jak koráb můj, pluj zlatu v ústrety.

Odejde Robin.

Táhněte, lotři. Zmizte jako dým.
Tak poklus. Palte. Ať vás nevidím.
Vedu si tak, co dnešní mrav mi káže.
Svedu, co chci. A stačí mi mé páže.

Odejde Falstaff.

PISTOL Ať supi rozpárou ti tlustej břich!
Falešný kostky, má solidní živnost,
mě ve štychu přec nikdy nenechaj!
Pln bude měšec můj, ty utřeš hubu, mezuláne.

NYM Pomejšlím na pomstu. Ať je zas humor.

PISTOL Chceš se mu pomstít?

NYM Přímo po tom prahnu!

PISTOL Lstí, nebo silou?

NYM Vždycky volím humor.
Pažout se dozví, co se na něj chystá.

PISTOL Já Brouzdalovi řeknu taky,
jak Falstaff chce mu ženu svést

a připravit ho o zlatáky
a poskvrnit tak jeho čest.

NYM Já už si na něm zchladím žáhu. Pažouta posedne taková žárlivost, že bude vraždit jedem. A Falstaff bude z mý pomsty celej otrávenej. To bude humor!

PISTOL Bůh pomsty z tebe mluví. Vpřed! Jdu s tebou!

Odejdou.

I. 4. *Vystoupí paní Čiperná a Blboun.*

PANÍ ČIPERNÁ *(Volá)* Johne, kde vězíš?

Vystoupí John Rugby.

Postav se k oknu a dávej pozor, jestli nejde můj pán, pan doktor Cajus. Kdyby tu našel někoho cizího, začal by tuze hanobit jméno Boží i naši krásnou materštinu.

RUGBY Dám pozor.

PANÍ ČIPERNÁ Běž. A u krbu si večer spolu dáme horký mlíko s kořaličkou. Běž.

Odejde Rugby.

Poctivej, ochotnej, laskavej hoch. Sluha k pohledání. Nepomlouvá, nedonáší. Akorát se v jednom kuse modlí. V tomhle je jak umanutej, ale kdo z nás je bez chyby, že jo. – Tak ty jsi Blboun, říkáš? Petr Blboun?

BLBOUN Lepší jméno na mě nezbylo.

PANÍ ČIPERNÁ A pan Abraham Tintítko je tvůj pán?

BLBOUN Pan Abraham Tintítko je můj pán.

PANÍ ČIPERNÁ Nemá náhodou takovej vous, velkej a okrouhlej jak jirchářskej nůž?

BLBOUN Kde by ho vzal? Tváříčku má, prosím, přtavou a na ní přtavěj fousek, takovej nazrzlej.

PANÍ ČIPERNÁ Hodnej, přívětivej člověk, že jo?

BLBOUN Hodnej a velmi přívětivej. Ale práť se umí velmi, to jo. Tuhle se vlámal do obory a popral se tam s hajným.

PANÍ ČIPERNÁ Ale neříkej! – Ano, už si vzpomínám. Hlavu drží zpřímá a nosí se jak páv.

BLBOUN Jak páv. To je on. Jako páv.

PANÍ ČIPERNÁ Anička Pažoutová může mluvit o štěstí, když ji nepotká nic horšího. Vyříd' faráři Evansovi, že pro tvýho pána udělám, co budu jen moci. Anička je hodná holka a já –

RUGBY (*Volá zevnitř*) Pozor, pozor! Přichází můj pán!

PANÍ ČIPERNÁ Do komory, chlapče, ať to neschytáme. Už ať jsi tam! Nezdrží se dlouho.

Zavře Blbouna do komory.

Johne?

Vystoupí Rugby.

Paní Čiperná mluví velmi nahlas.

Jdi se podívat po pánovi, povídám.

Odejde Rugby.

Co že nejde domů? Trnu strachy, jestli se mu něco nestalo.

(*Zpívá*) Tralala, tralala, tralala.

Vystoupí doktor Cajus.

CAJUS Co že to spívala? Nechala kapric, šla do *ma chambre, eh*, a aportovala *une boîte en vert* – krabice, zelena krabice. Rozuměla, co říkám? Zelena krabice.

PANÍ ČIPERNÁ Ano, pane. Hned to bude. (*Stranou*) Ještě že tam nejde sám. Kdyby tam našel toho chlapce, byl by děsnej kravál.

Odejde do komory.

CAJUS Fi, fi, fi, fi! *Ma foi, il fait chaud. Je m en vais a la cour – la grande affaire.*

PANÍ ČIPERNÁ Je to tahle, milostpane?

Ukazuje mu krabici.

CAJUS *Oui, mettez-le à ma pochette. Dépeche, onem!*
De je Žon Rugby, ten mizera?

PANÍ ČIPERNÁ John Rugby? Hej, John!

Vystoupí Rugby.

RUGBY K službám, pane.

CAJUS Tys Žon Rugby a tys Onza Rugby. Fsala kord a pošla se mnou na tvur. A šlapala mi na paty.

RUGBY Kord mám po ruce, pane. Tady v síni.

Vezme rapír.

CAJUS *Sacrebleu, že meškam, že meškam! Mon Dieu!*
Qu ai-je oublié? Kde mam flaštyčka? Na klozet
ji mam, ja lupak! Co počnu bez flaštyčka? Nic
nepočnu!

Jde do komory.

PANÍ ČIPERNÁ *(Stranou)* Pánbůh s námi a zlý pryč. Uvidí tam toho mládence a bouchnou v něm saze!

CAJUS *O, diable, diable! Netso tam je, v mym klozet!*
Larron! Lótr! Zlodej!

Vytáhne z komory Blbouna.

Kord, Rugby, onem kord!

PANÍ ČIPERNÁ Uklidněte se, milostpane.

CAJUS Protš se mam uklidnit, protš?

PANÍ ČIPERNÁ Je to jen Blboun, pane. Poctivej Blboun.

CAJUS Protš vlezla do můj klozet? Poctivy Belbo nelezla do můj klozet.

PANÍ ČIPERNÁ Vy si to berete moc flegmaticky, milostpane. Víte, jak to bylo? Pan farář Hugo Evans ho sem poslal.

CAJUS Do muj klozet? Protš to djelala?

BLBOUN Měl jsem jen tady paní říct, aby –

- PANÍ ČIPERNÁ Drž zobák!
- CAJUS Ty držela zobak! (*Blbounovi*) Ty pustila zobak!
- BLBOUN Aby tady paní, vaše hospodyně, ztratila slovo u slečny Aničky Pažoutový za mého pána pana Tintítka ohledně svatby.
- PANÍ ČIPERNÁ No a to je všechno. Ale já si prsty pálit nebudu, já ne!
- CAJUS Pater Hugo poslala do muj klozet? (*Blbounovi*) Papír, onem, skákala do klozet pro papír a tšeka-la *un moment, oui*.

Rugby přináší z komory kus papíru. Cajus píše.

- PANÍ ČIPERNÁ (*Stranou Blbounovi*) Jsem ráda, že to vzal tak klidně. Kdyby se rozparádil doopravdy, byl by z toho jinej virvál, možná i melanchologickéj záchvat. Udělám pro tvýho pána, co budu moct, to si piš, ovšem věc se má tak, že francouzskéj doktor, můj pán – a já mu můžu říkat můj pán, protože, podívej se, vedu mu domácnost, peru mu, občas ho i ždímú, vařím mu, pečú mu, drhnu mu, jídlo a pití mu vždycky připravím, postel mu ustelu, a všecko to musím zastat sama –
- BLBOUN (*Stranou paní Čiperné*) Je to velmi strašnej nápor, co, bejt takhle pod někým vytiženej?
- PANÍ ČIPERNÁ (*Stranou Blbounovi*) To si piš, že jo. Strašnej nápor je to. Ráno brzo vstávat, večer pozdě spát. Ovšem mezi náma – já vím, že drbat se nemá, – ale můj pán je taky do slečny Aničky parádně udělanej. Já ovšem Aničku znám jak svý boty. Utřou hubu oba.
- CAJUS (*Dává Blbounovi dopis*) Fsala ta dopis, ty idiot, a dala ho k paterovi. Posvani na duel je to, *sac-rebleu!* Podržežu mu rdló. Ja mu dam, idiot, sterkat ferňak do cizi *affaires!* Maž, ržikam. Protš nemažěš?

Odejde Blboun.

Uržiznu mu kule, *sac-rebleu*, a bude po ftakach.

PANÍ ČIPERNÁ Ale vždyť on se jenom přimlouvá za přítele, pane.

CAJUS To vyjit na stejno, *ega!* Vy mi říkala, že *Mademoiselle Peugeot* bude muj. Ten pater je lótr a ja budu mordovat ho na duel. A ospodsky na podfasku nam bude svědit. *Mademoiselle Peugeot* bude muj, *sacrebbeu!*

PANÍ ČIPERNÁ Slečna vás miluje, pane. Hned bude ruka v rukávě. Pan Tintítka je na vás krátkej, jak by taky ne. To jsou mi věci!

CAJUS Šla se mnou na tvur, Rugby. (*Paní Čiperné*) Jestli *Mademoiselle Peugeot* nebude muj, ja vyrazit s vama dverže. – Šlapala mi na paty, Rugby.

Odejdou Cajus a Rugby.

PANÍ ČIPERNÁ A nicku budeš mít, žádnou Aničku! Aničku já přece znám. V celým Windsoru ji nikdo nezná líp než já! A nikdo to s ní neumí jak já, díkybohu!

FENTON Hej, je tam někdo?

PANÍ ČIPERNÁ Kdo je tam? – Pojdte dál, prosím.

Vystoupí Fenton.

FENTON Dobrý den, paní Čiperná, jak se máte?

PANÍ ČIPERNÁ Když se ptáte vy, hnedka je to lepší, vzácnej pane.

FENTON Něco nového? Jak se vynachází krásná slečna Anička?

PANÍ ČIPERNÁ Krásná, laskavá a poctivá. A je vám nakloněná, když už o tom mluvíme, za což já děkuju nebi.

FENTON Říkáte, že to nemám marné? Budu vyslyšen?

PANÍ ČIPERNÁ To je v rukou Všemohoucího. Ovšem já vám můžu na místě odpřisáhnout, pane Fentone, že vás miluje. Máte nad levým okem bradavičku, nebo nemáte?

FENTON No a? Záleží snad na tom?

PANÍ ČIPERNÁ To byste se divil, vzácnej pane. Takovou abyste pohledal. Krásná a poctivá, až to pěkný není. Celou hodinu jsme mluvily jen o vaší bradavičce. Takovou legraci si užiju akorát s ní. Taky ovšem dovede bejt zádumčivá a melancoalkologická. Ovšem vy, pane – ale radši toho nechme.

FENTON Promluvím s ní ještě dnes. Tohle je pro vás. (*Dá jí minci*) Pozdravujte ji, až ji uvidíte. A ztraťte za mne slovo.

PANÍ ČIPERNÁ Co bych ho neztratila. Vždyť já ho zase najdu. A až spolu příště budem důvěrně konfederovat, povím vám víc o vaší bradavičce. A taky o jejích nápadnících.

FENTON Teď ale velmi spěchám. Sbohem.

PANÍ ČIPERNÁ Nahledanou, ctěnej pane.

Odejde Fenton.

Velmi slušnej pán. Ale Anička ho nemiluje. A já se v ní přece vyznám jako žádnéj drugej. Aby to vzal čert, na něco jsem zapomněla!

Odejde.

II. 1. *Vystoupí paní Pažoutová s dopisem v ruce.*

PANÍ PAŽOUTOVÁ No tohle! V rozkvětu mládí jsem žádná milostná psaníčka nedostávala. A teď ano? Přečtu si to pro jistotu ještě jednou.

Čte.

„Nepetejte se, proč vás miluji, neboť třebaže rozum lásku léčí, rady jí dávat nemůže. Nejste již, madam, nepřístojně mladá, ani já, pravda, nejsem nepřístojně mlád. Souznění duší, nemyslíte? Jste spíše lehčího založení, životem zlehka беру se i já. Cha, cha, cha. Souznění nabývá na intenzitě, všímáte si? Vy ráda víno, já rád víno. Souznění dosahuje vrcholu. Co chtít víc? Snad vám postačí, madam – pokud láska vojáková vám vůbec může stačit – že vás miluji. Neprosím o slitování – to by vojáka nebylo hodno – prosím o lásku a jsem oddaný vám zcela, ó, kéž byste chtěla dáti se mi celá, pustím duši z těla, takže byste měla,

Váš Jan Falstaff“

Darebák a tlučhuba k tomu! Co já jsem komu udělala? Vyžilej, polorozpadlej dědek a hraje si na švarného milovníka! Kde vzal tu drzost, flamendr jeden ožralej? Co jsem mu to jen řekla, že si na mě takhle troufá? Jestli jsme se viděli třikrát, tak je to moc! To mám z toho, že si pouštím hubu na špacír, Pánbůh mi to odpust. Mužský by se měli zrušit. Usnesením parlamentu! Ale ještě uvidí, zač je toho loket, protože já, já se mu pomstím, jako že on má panděro plný jitřnic!

Vystoupí paní Brouzďalová.

PANÍ BROUZDALOVÁ Ale tomu říkám náhoda! Zrovna jdu za vámi, paní Pažoutová!

PANÍ PAŽOUTOVÁ A já za vámi. Opravdu náhoda! Nevypadáte dobře, paní Brouzdalová.

PANÍ BROUZDALOVÁ Ale vypadám. Můžu vám to dát písemně.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Opravdu nevypadáte dobře. Aspoň mně se to tak jeví.

PANÍ BROUZDALOVÁ Jak chcete. Ale jak povídám: mám písemnej důkaz, že vypadám dobře. Potřebuju radu, paní Pažoutová.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Jen mluvte, broučku, oč jde?

PANÍ BROUZDALOVÁ Ach, dušinko, mohla bych přijít k poctě. Ale je v tom háček.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Háček je háček, broučku, a pocta je pocta. Na háčky nehledte. Jaká pocta, smím-li se ptát?

PANÍ BROUZDALOVÁ Stačí, abych se na chvilku zapomněla, a hned bych přišla do rytířského stavu.

PANÍ PAŽOUTOVÁ No to snad není pravda! Lady Alice Brouzdalová! Kdekdo je dneska v rytířském stavu. Držte se radši zemanského oudu!

PANÍ BROUZDALOVÁ Vy mi nerozumíte, dušinko. Přečtěte si tohle. Hned pochopíte, jak by ze mě mohla být paní rytířová.

Podává dopis paní Pažoutové, která jej čte.

Ať mi už žádnéj mužskej nepadne do oka, jestli si o tlustejch panděrech nebudu myslet jen to nejhorší. A přece přede mnou nikdy neklel, chválil ženskou cudnost a tak způsobně a spořádaně plísnil jakoukoli neslušnost, že bych odpřísáhla, že jeho slova a činy jedno jsou. A přitom k sobě maj daleko jak žalmy k odrhovačkám. Jaká to bouře, ptám se, vyvrhla tuhle velrybu, tuhle horu tuku až k nám na pobřeží Windsoru? Jak se mu mám pomstít? Nejlepší asi bude, když ho budu udržovat v naději tak dlouho, dokud ho plamen jeho chtíče neusmaží – na jeho vlastním tuku. Slyšela jste někdy něco podobného?

PANÍ PAŽOUTOVÁ Dopis jako dopis, liší se jenom ve jméně adresátky. V moři sprostoty budiž vám ostrůvkem útěchy tenhle dopis. Tomu vašemu jako by z oka vypadl. Ale rytířský titul zdědí on – je starší. Krk na to dám, že má tisíc takových dopisů, jen jména vždycky vynechá a podle potřeby je doplňuje – tohle je druhé vydání. Určitě ty dopisy tiskne, aby pak mohl tisknout mě. Ať mě radši zalehne celá hora, bude to příjemnější. Dneska spíš najdete dvacet oplzlých hrdliček než jednoho neoplzlého mužského.

PANÍ BROUZDALOVÁ Navlas stejné jsou: stejné písmo, stejná slova. Co si o nás myslí, chlípínek jeden!

PANÍ PAŽOUTOVÁ Bůh suď. Začínám pochybovat o vlastní poctivosti. Jako by uvnitř mě byla nějaká cizí ženská. Určitě ve mně poznal někoho, koho já sama neznám, jinak by si nedovolil takhle zhurta se do mě zahákovat.

PANÍ BROUZDALOVÁ Vzal to hákem a máme ho na palubě.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Ale do podpalubí se mi nedostane, nebo ať víckrát nevypluju na moře. Musíme se mu pomstít. Smluvme si s ním schůzku, dělejme, že nám lvy jdou jako po másle, a voďme ho za nos tak dlouho, dokud ho to dvoření nepřivede na mizinu.

PANÍ BROUZDALOVÁ Nezastavím se před ničím, jen svou poctivost si udržím. Kdyby tak můj muž viděl tenhle dopis! Našel by v něm skvělou potravu pro svou žárlivost!

Vystoupí Brouzdal s Pistolem, Pažoutem a Nymem.

PANÍ PAŽOUTOVÁ A tady zrovna přichází. Můj drahý manžel též. Do žárlivosti má daleko. Já mu taky ani zdaleka nezavdala příčinu.

PANÍ BROUZDALOVÁ Šťastná to žena!

PANÍ PAŽOUTOVÁ Musíme se spolu domluvit na tučného rytíře. Pojdte.

BROUZDAL Doufám, že to není pravda.

- PISTOL Naděje bejvá špatnej ohař, pane.
Rytíř Jan vám svádí ženu.
- BROUZDAL Má žena není žádná mladice, pane.
- PISTOL On svádí všechny, pane. Stará, mladá,
bohatá, chudá, dáma nebo služka –
nečiní rozdíl. Tak pozor, pane.
- BROUZDAL Svádí mi ženu?
- PISTOL Na plný pecky. Budte ve střehu,
pane, sic skončíte jak Akteon –
psi v patách, na hlavě – fuj – dekorace!
- BROUZDAL Jaká dekorace?
- PISTOL Parohy, pane, pozor na parohy!
Zloději chodí v noci, bděte, pane!
Sic kukačka vám zjara něco poví!
(*Nymovi*) Čelem vzad, pane kaprál!
A Pistol nelže, pane Pažout!

Odejde.

- BROUZDAL Půjdu za tím a dopátrám se pravdy.
- NYM (*Pažoutovi*) Je to pravda, pane. Lhaní není můj
humor. Chtěl, abych vaší paní odnes dopis. To je
humor, co? Jenže já mám taky meč, víte, a ten
dovede kousnout. Zkrátka a dobře, svádí vám
ženu. Jestli to svede, to nevím, ale je to pravda,
jako že se jmenuju Nym. Kaprál Nym, pane.
A Falstaff vám svádí ženu. Sbohem. Žádněj
Helepocempodej, ale kaprál Nym, pane! Svádí
vám ženu. Sbohem.

Odejde.

- PAŽOUT Mor na toho chlapa. Humornej je, až je úmornej.
- BROUZDAL (*Stranou*) Na toho Falstaffa si posvítím.
- PAŽOUT (*Stranou*) Úmorně upovídanej, afektovanej prevít.
- BROUZDAL (*Stranou*) Jestli je to pravda, tak –
- PAŽOUT (*Stranou*) Nevěřím mu, prevítovi prolhanýmu, i kdy-
by se náš pan farář dušoval, že je to slušnej člověk.

BROUZDAL (*Stranou*) Slušnej člověk, to se hned pozná.
A mluví k věci.

Paní Pažoutová a paní Brouzdalová postoupí dopředu.

PAŽOUT Kampak máš namířeno, ženo?

PANÍ PAŽOUTOVÁ A ty, muži? Příklad domů včas.

PANÍ BROUZDALOVÁ Copak je, broučku? Proč se tak kaboníš?

BROUZDAL Kdo se kaboní? Já se nekaboním. Běž domů, běž.

PANÍ BROUZDALOVÁ Jakého brouka v hlavě má můj brouček, co?
Půjdete se mnou, paní Pažoutová?

PANÍ PAŽOUTOVÁ Už jdu. – A ty buď včas na večeri, muži.

Vystoupí paní Čiperná.

(Stranou paní Brouzdalové) Hle, koho tu máme.
Bude doručovat naše vzkazy chlípnému rytíři.

PANÍ BROUZDALOVÁ (*Stranou paní Pažoutové*) A víte, že jsem
na ni myslela? Je na to jako dělaná.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Jdete za Aničkou?

PANÍ ČIPERNÁ Právě za ní, milostpaní. Za slečnou Aničkou.
Jakpak se jí vede?

PANÍ PAŽOUTOVÁ Pojďte s námi a uvidíte. Chceme si s vámi o ně-
čem promluvit.

Odejdou paní Pažoutová, paní Brouzdalová a paní Čiperná.

PAŽOUT Tak a co teď, pane Brouzdal?

BROUZDAL Slyšel jste, co mi ten mizera řekl?

PAŽOUT Ano. A slyšel jste, co řekl ten druhý mně?

BROUZDAL Máme jim věřit, co myslíte?

PAŽOUT Prevítí jsou to! Nemyslím, že by rytíř Falstaff měl
takovou drzost. Ale ti dva, co ho viní, že svádí
naše ženy, jsou jeho zavržení sluhové – prevítí
jsou to, teď navíc roupama nevědí, co dělat.

BROUZDAL Jeho sluhové, říkáte?

- PAŽOUT Vím to jistě.
- BROUZDAL Ne že by to měnilo věc k lepšímu. A rytíř bydlí v hospodě U Podvazku?
- PAŽOUT U Podvazku. I kdyby se doopravdy sápal na mou ženu, klidně bych ho k ní připustil. Určitě mu dá co proto. A kdyby mu náhodou dala něco jiného, následky necht' padnou na mou hlavu.
- BROUZDAL Ne že bych nedůvěřoval své ženě, ale dohromady bych je nedával. Muži jsou někdy příliš důvěřiví. Já si parohy nasazovat nehodlám, já ne.

Vystoupí Hospodský.

- PAŽOUT Hledme, naše huba nevyváděná, hospodský od Podvazku. Má buď v hlavě, nebo v měsíci, když se tváří tak bujaře. – Jak jde život, pane hospodský?
- HOSPODSKÝ Buďte zdrav, příteli drahej můj a kavalíre. Caballero sudí, kde vězíte?

Vystoupí Bloumal.

- BLOUMAL Už jdu, hospodo, vždyť už jdu. – Tisíckrát buďte pozdraven, milý pane Pažoute! Pojdte s námi, bude veselo.
- HOSPODSKÝ Jen mu to řekněte, caballero sudí, jen mu to řekněte, příteli můj drahej.
- BLOUMAL Bude mela, milý pane. Ctihodný pan Hugo Evans se bude bít s panem doktorem Cajusem, tím Francouzem.
- BROUZDAL Na slovíčko, můžu, pane hospodský?
- HOSPODSKÝ Copak máš na srdíčku, příteli můj drahej?

Odejdou stranou a hovoří spolu.

- BLOUMAL (*Pažoutovi*) Tak co, půjdete se s námi na to podívat? Náš povedený hospodský jim bude dělat sekundanta. Pozval je každého jinam, jestli se nemýlím. S tím farářem totiž nejsou žerty. Pojdte, vysvětlím vám, proč bude veselo.

Odejdou stranou a hovoří spolu.

Brouzdal a Hospodský postoupí dopředu.

HOSPODSKÝ Ale žádný pohledávky u rytíře doufám nemáte. Je to můj host a kavalír.

BROUZDAL Naprosto žádné, přísahám. Ale dám vám pořádnou láhev pálenky, když mi k němu zjednáte přístup a řeknete mu, že se jmenuju třeba Břídil – jen tak pro legraci.

HOSPODSKÝ Ruku na to, příteli můj drahej. Co bych vám nezjednal. Není nad zjednanej přístup. A udělám z vás Břídila. Rytíř má pro legraci smysl. (*Bloumalovi a Pažoutovi*) Tak jak, jdete s námi, pánové?

BLOUMAL Jdeme s vámi.

PAŽOUT Ten Francouz to prý umí s rapírem.

BLOUMAL S rapírem na mě nechodte, prosím vás. Dnes je to jen samá finta a výpad sem a výpad tam, vzdálenosti se dodržujou a já nevím, co ještě. Na srdci záleží, pane Pažoute, tady musíte mít, tady. (*Poklepe si na srdce*) Kdybych se moh rozmáchnout svým těžkým mečem jako kdysi, všichni vaši čtyři udatní kumpáni by začali tancovat jak krysy.

HOSPODSKÝ Tak jde se, mládenci, zvedat kotvy!

PAŽOUT Jdeme. Ještě tak nadávat, to jo, na to je užije. Ale bít se? Kdepak.

Odejdou Hospodský, Bloumal a Pažout.

BROUZDAL Pažout je hlupák! Takhle věřit jedný křehký ženský. Moje podezření má pevnější základ. Sešla se s rytířem u Pažoutů v domě, a co tam spolu dělali, ví bůh. Však já už si na toho Falstaffa pěkně posvítím. A pod falešným jménem! Když shledám, že je má žena poctivá, nebude to marná snaha. A tuplem ne, jestliže mě podvádí. Tak.

Odejde.

II. 2. *Vystoupí Falstaff a Pistol.*

FALSTAFF Ani penci ti nepůjčím.

PISTOL Jak ústřice pak budiž svět,
již mečem otevřu si hned.

FALSTAFF Ani penci. Nebýt mě a mé pověsti, chlape, nikdo ti nikdy nepůjčil ani floka. Své dobré přátele jsem otravoval a třikrát z nich vydyndal odklad pro tebe a tvého souspřežence Nyma, jinak jste civěli na mříže jak dva blbí paviáni. Až umřu, přijdu do pekla, a to jen proto, že jsem přísahal svým urozeným přátelům, že jste vojáci, jak má být, a žádní sralbotkové. A když se slečně Bridgité ztratila stříbrná rukojeť od vějře, kdo jí přísahal na svou čest, že s tím nemáš nic společného? Zase já.

PISTOL Šábli jsme se napúl. Zkásnul jste patnáct pencí.

FALSTAFF A právem, chlape, plným právem. Mám snad riskovat duši gratis? Zkrátka ses na mě pověsil, ale já ti šibenici dělat nebudu, já ne. Koukej zas odprejsknout, ano? Jdi mezi lid. V tlačenci se vyznáš a prsty máš dost dlouhý. Do špeluněk jdi a mezi děvky! Pán se štítí doručit mi psaní, co? Pán je fajnovka a dbá na svou čest, co? Já dělám, co můžu, ty podlá sketo, abych zachoval svou čest neposkvrněnu. Ale i já, já, slyšíš, chlape, dokonce i já občas musím odložit stranou bázeň boží, ve jménu nutnosti zapomenout na čest a vydat se na křivolaké stezky úskoku a lsti, zatímco ty, ty darebáku, halíš svoje hadry, zvlčili svůj zjev, hospodské šplechty a nebetyčné klení do hávu čistoty a cti! Tak to ti neprojde, ty chlape! To si piš, že ne!

PISTOL Já se kaju. Co můžete chtít víc?

Vystoupí Robin

ROBIN Je tu nějaká paní a chce s vámi mluvit, pane.

FALSTAFF Nechť vstoupí.

Vystoupí paní Čiperná.

PANÍ ČIPERNÁ Dobré jitro přeju, milostpane.

FALSTAFF Dobré jitro, dobrá paní.

PANÍ ČIPERNÁ Já nejsem paní, račte prominout, milostpane.

FALSTAFF Tak tedy dobré jitro, dobrá panno.

PANÍ ČIPERNÁ No, panna jsem a panna jsem vždy byla, jako má matka, když mě porodila.

FALSTAFF Vidím, že to máte v rodině. Copak si přejete?

PANÍ ČIPERNÁ Dovolíte milostivě jedno slovíčko, milostpane?

FALSTAFF Třeba dva tisíce, dobrá ženo. Můj milostivý sluch teď patří milostivě vám.

PANÍ ČIPERNÁ Jde o jistou paní Brouzdalovou, milostpane, – pojdte trochu blíž, prosím vás. Já sama bydlím u pana doktora Cajuse.

FALSTAFF Dobře, ale k věci. Jde o paní Brouzdalovou, říkáte?

PANÍ ČIPERNÁ Milostpán má recht, o paní Brouzdalovou – trochu blíž, milostpane, prosím, trochu blíž.

FALSTAFF Nikdo nás neuslyší, spolehněte se – (*Ukáže na Pistola a na Robina*) Moji lidé, věřím jim jak sám sobě.

PANÍ ČIPERNÁ Opravdu. Ať jim Pánbůh požehná a učiní je svými služebníky!

FALSTAFF Dobře, ale jde o paní Brouzdalovou – co je s ní?

PANÍ ČIPERNÁ Moc hodná paní, milostpane, moc hodná. Ale že vy to s ženskejma umíte, milostpane, vy jeden šibale! Pánbůh vám to odpusť a nám taky, amen.

FALSTAFF Ale co ta Brouzdalová, co ta Brouzdalová? –

PANÍ ČIPERNÁ Zkrátka a dobře, úplně jste ji přived do jinýho stavu, tak je proměněná. Do takovýho stavu ji nepřived žádněj dvořan, když dvůr dlel u nás ve Windsoru. A že se u ní vystřídalo nějakejch rytířů a vznešenejch pánů! A těch kočárů, to bych

vám přála vidět, kočár za kočárem, psaníčko za psaníčkem, dáreček za dárečkem, voňavky voněly, hedvábí šustělo a všude samý zlato, samá helegance, až oči přecházely, samý vínečko a samý cukroví a cukrování, milostpane, to bych vám přála vidět! Ti nejlepší z nejlepších se předháněli, jen aby jí mohli sáhnout na srdíčko, a ona přitom ani očkem nemrkla – ani očkem! – to bych vám přála vidět. A já si tehdy přišla na dvacet zlatáčků, ale to mě neznáte, zlatíčko sem, zlatíčko tam, když jde o poctivost, jsem naprosto nekompromiskuitní, to bych vám přála vidět. Ale měli to marný, ani skleničku s nima nevysrkla, a že tam byli mylordi – a kdyby jen mylordi, taky gardisti a všichni hned u ní chtěli držet tělesnou stráž – ale neškrť si s ní ani jeden, to bych vám přála vidět, ani jeden!

FALSTAFF Dobře, ale co mi vzkazuje? A prosím stručně, má božská poslice.

PANÍ ČIPERNÁ Tak teda váš dopis obdržela a tisíckrát vám za něj děkuje a vzkazuje vám na vědomost, že pan manžel nebude mezi desátou a jedenáctou doma.

FALSTAFF Mezi desátou a jedenáctou?

PANÍ ČIPERNÁ Přesně tak. Takže tou dobou k ní máte přijít a ona už vám ukáže. Prej nějaký obrázek, však vy už víte jaký. Pan Brouzda, její manžel, nebude doma. Chudinka paní s ním má těžký život. Strašnej žárlivec je to. Ne, nemá to lehký, srdíčko moje.

FALSTAFF Mezi desátou a jedenáctou! Že se poručím. A přijdu včas!

PANÍ ČIPERNÁ To jste řek moc krásně, milostpane. Ale mám pro vás ještě jeden vzkaz. Paní Pažoutová že se dává taky poroučet. A špitnu vám do ouška, že taková slušná, společensky spolehlivá a velkomyšlná paní se hned tak nevidí. A jedinou mod-

litbu vám nevynechá, takovou druhou abyste pohledal v celým Windsoru. Taky vám mám vyřídit, že její manžel se vyskytuje ponejvíce doma, ale že se příležitost určitě naskytne. V životě jsem neviděla, aby ženská byla do chlapa udělaná tak jako ona do vás. Musíte mít nějaký přímo přirozený kouzlo, milostpane.

FALSTAFF Mám jisté přirozené přednosti, to nepopírám, ale jiné kouzlo v tom není.

PANÍ ČIPERNÁ Taková přirozenost je požehnání, milostpane, ať vám slouží, ať vám slouží.

FALSTAFF Ale ještě něco mi musíte prozradit: řekly si obě paní navzájem, jak moc mne milují?

PANÍ ČIPERNÁ To se vám teda povedlo! Doufám, že maj větší smysl pro indiškřétnost. To by přece nebylo povitívý! Ne, toho nejsou schopný. Ale paní Pažoutová vás prosí, abyste jí laskavě ráčil poslat svoje pážátko. Pan Pažout k němu pojal silnou infekci. Řeknu vám, pan Pažout je moc hodnej člověk. Paní Pažoutová se má jako žádná jiná. Dělá si, co chce, říká si, co chce, utrácí, co chce, chodí spát, kdy chce, vstává, kdy chce, má všechno, co chce. A taky si to zaslouží, protože jestli je ve Windsoru jediná dobrá ženská, tak je to paní Pažoutová. Musíte jí poslat své pážátko, nedá se nic dělat.

FALSTAFF Milerád, proč ne.

PANÍ ČIPERNÁ Tak to udělejte. Může vám dělat prostředníka, to je nápad, co? Ale smluvte si heslo, jestli můžu radit, abyste spolu mohli obcovat, co srdce ráčí, a ten hoch nic nevěděl. Děti nemusej hned všechno vědět, že jo. My starší už holt máme rozum a víme, jak to chodí.

FALSTAFF Tak už běžte, sbohem. Pozdravujte, prosím, obě dámy. Tohle je pro vás. (*Dává jí měšec*) Zůstávám vaším dlužníkem. (*Robinovi*) Chlapče, půjdeš tady s paní.

Odejdou Paní Čiperná a Robin.

(Stranou) To jsou mi ale vzrušující zprávy!

PISTOL *(Stranou)* Ta kuplířka je koráb Kupidův.

Napněte plachty! Za ní! Chraňte se
a palte! Dostanu ji, nebo zhynu!

Odejde.

FALSTAFF Nejsme na tom zas tak špatně, co říkáš, stará kovářno? Jdeme na to! Vždycky jsi dost vážilo, ty moje staré tělo, ale teď si tě budu vážit dvojnásob. Kolik ženských by tě chtělo, ty moje staré, dobré tělo! Však jsem do tebe taky nastrkal něco peněz! A ty mi je teď všechny vrátíš! Blahoslavené tělo, vzdávám ti svůj dík! Velké tělo! Lepé tělo! Velkolepé tělo! Tělo jako dělo!

Vystoupí Bardolf se džbánkem vína.

BARDOLF Je tu jakejsi pan Břídil, pane, a rád by se s vámi seznámil a pohovořil s vámi. Tady vám posílá trochu vína.

FALSTAFF Pan Břídil, říkáš?

BARDOLF Ano, pane.

FALSTAFF Pozvi ho dál.

Odejde Bardolf.

Břídil nebřídil, tohle není břečka. Paní Brouzdalová, paní Pažoutová, tak vy prý jste už moje? Nuže, do toho!

Vystoupí Bardolf s Brouzdalem převlečeným za Břídila.

BROUZDAL Má úcta, pane.

FALSTAFF Maucta, maucta. Prý se mnou chcete mluvit?

BROUZDAL Omlouvám se, že vás takhle přepadám, pane.

FALSTAFF Jste vítán. Co si přejete? *(Bardolfovi)* Můžeš jít.

Odejde Bardolf.

BROUZDAL Jsem zvyklý hodně utrácet, pane. Břídil, jméno mé.

- FALSTAFF Velice mne těší, pane Břídil.
- BROUZDAL Potěšení je na mé straně, rytíři Jene. Nepřicházím obtěžovat o peníze, neboť mně naopak nepřijde zatěžko si od nich odlehčovat. Právě tato okolnost způsobila, že si dovoluji vás vyrušovat v tak nevhodný čas. Říká se, že když peníze jdou napřed, jsou všude dveře otevřené.
- FALSTAFF Peníze jsou dobrý předvoj, pane. Rází nové směry.
- BROUZDAL Máte pravdu. A já jich tu mám pytel plný tak, že mne velmi tíží. Nevzal byste si je, rytíři Jene? Nebo aspoň polovic, abyste ze mě sňal to těžké břemeno?
- FALSTAFF Být vaším nosičem je pro mne povznášející, vážený pane. Čím zasloužím si tak velikou poctu?
- BROUZDAL To vám hned řeknu, rytíři, vyslechnete-li mne.
- FALSTAFF Mluvte, pane Břídil, rád vám budu k službám.
- BROUZDAL Jste prý učelec, rytíři, a – řeknu vám to rovnou – tolik jsem o vás slyšel, třebaže jsem doposud neměl štěstí poznat vás osobně. Svěřím se vám s něčím, co velmi odhalí mou vlastní nedokonalost. Avšak, vážený a milý rytíři, až vám vyjevím své pošetilosti, spočiňte na nich jedním svým okem a druhé, prosím, upněte na seznam těch vlastních. Budete na mne méně přísný, když budete vědět, jak snadné je být takhle pošetilým.
- FALSTAFF Slibuji vám to, vážený pane. Prosím, pokračujte.
- BROUZDAL V tomto městě žije jistá dáma – její manžel je jakýsi Brouzdal.
- FALSTAFF A dál, pane?
- BROUZDAL Už dlouho ji miluji, vším možným ji zahrnuji, chodím za ní jak stín, jedinou příležitost nevynechám, abych se s ní setkal, všechno, co mám, bych dal za to, abych ji mohl alespoň na chvíličku vidět, dary jí dávám a ještě víc pak dávám tomu, kdo mi dává vědět, co jí mám dávat, ženu

se za ní, jako láska žene mne, to jest na perutích každé příležitosti. Ale ať už jsem si za svou oddanost a za svou štědrost zasloužil cokoli, odměny se mi zajisté nedostalo žádné, pokud odměnou mi není zkušenost podobná šperku, který jsem zakoupil za nedozírnou cenu a který mi říká toto: Láska je jako stín, vždy uprchne ti, když jí chceš utéct, za tebou hned letí.

FALSTAFF Nikdy se vám nedostalo ani příslibu, že se vám dostane, po čem toužíte?

BROUZDAL Nikdy.

FALSTAFF Nikdy jste na ni v tomto směru nenaléhal?

BROUZDAL Nikdy.

FALSTAFF Co to je za lásku, prosím vás?

BROUZDAL Má láska je krásný dům postavený na cizím pozemku. Přišel jsem o ni, protože jsem zvolil špatné místo.

FALSTAFF A proč se mi s tím svěřujete?

BROUZDAL Až vám odpovím, pochopíte všechno. Povídá se totiž, že takhle cudně odmítá jen mne, zatímco k jiným se chová s tak veselou nevázaností, že to vede k nejrůznějším domněnkám. A právě tohle mě, rytíři Jene, přivádí dnes k vám. Jste muž velké urozenosti, obdivuhodné výmluvnosti, stýkáte se s vlivnými lidmi, vaše postava i postavení mají patřičnou váhu a těšíte se všeobecné úctě jako dvořan, učenec i voják.

FALSTAFF Pane, já se rdím.

BROUZDAL Sám víte, že je to všechno pravda. (*Ukáže na pytel*) Tady jsou peníze. Utrácejte, pane. Utrácejte, co srdce ráčí. Utrácejte víc. Utraťte všechno, co mám. Výměnou za to chci jen tolik vašeho času, kolik si vyžádá milostné obléhání ženy toho Brouzdala. Naléhejte na ni celou vahou své osobnosti, dokud vám nepodlehne. Kdo jiný by to měl dokázat, když ne vy?

- FALSTAFF Ale co když dostanu to, po čem vy tak prahnete? Nezelehčí to potom váhu vaší lásky? Zvolil jste, pane, věru divný lék.
- BROUZDAL Pochopte můj záměr. Tak skvěle se zaštitila hradbou ctnosti, že si netroufám vyjít jí pošetilost své duše. Září tak, že moje oči nesnesou ten jas. Ale kdybych za ní mohl jít s důkazem jejího klopytnutí, pádnější byla by má propozice, chabější pak její opozice a já bych provalil tu hradbu cudnosti, dobré pověsti, manželské věrnosti a tisíce dalších zábran, jimiž se obrnila proti mně. Co vy na to, rytíři Jene?
- FALSTAFF Směle mi dejte ty peníze, pane Břídil, pak ruku a máte slovo šlechtice, že paní Brouzdalová bude vaše, budete-li chtít.
- BROUZDAL Rytíři Jene!
- FALSTAFF Máte moje slovo, povídám.
- BROUZDAL Penězi nešetřte, rytíři Jene, nebudou vám scházet.
- FALSTAFF A vám nebude scházet paní Brouzdalová, pane Břídil. Mohu vám prozradit, že mne sama požádala o schůzku. Těsně před vámi tu byla její důvěrnice s důležitým vzkazem, že se k ní mám dostavit mezi desátou a jedenáctou, neboť tou dobou nebude ten pitomec, ten žárlivec a ňouma, její manžel, doma.
- BROUZDAL Jaké štěstí, že jsem vás poznal. Toho Brouzdala znáte, rytíři?
- FALSTAFF Co je mi do Brouzdala! Ať se jde brouzdat, parohatej chudák! Neznám ho. Ale chudák vlastně není, to bych mu křivdil. Prý se válí v peněžích, paroháč a žárlivec. V tom je pro mne půvab jeho ženy. Udělám si z ní klíč, kterým si odemknu kasu toho žárlivého pitomce a budu plnit a plnit, plnit a plnit, plnit a plnit.

- BROUZDAL** Měl byste toho Brouzdala znát, abyste se mu mohl vyhýbat, rytíři.
- FALSTAFF** Kašlu na Brouzdala! Ať se jde brouzdat, lakomec a vůl! Ten bude koukat na drát! Pozdvihnu hůl, aby mu visela nad parožím jako meteor. Já mu ukážu, Brouzdalovi, však uvidíte sám. Přebrouzdáte mu ženu, na to vemte jed! Přijďte večer ke mně. Brouzdal je blbec a já mu k tomu přidám ještě jeden titul. Pro vás, pane, už to nebude jen Brouzdal Blbec, ale Brouzdal Blbec Paroháč. Přijďte večer ke mně.

Odejde.

- BROUZDAL** Odporný, tlustý, oplzlý plž! Srdce se mi div nerozskočí! A pak že prý žálím zbytečně! Vzkázala pro něho, hodinu navrhla a už je ruka v rukávě! Kdo by si to pomyslel? Je to peklo mít nevěrnou ženu! Postel mi chtějí zneuctít, truhlice vyloupit, špinavým klepům propůjčit mé jméno! Mám si dát líbit tak odpornou křivdu a ještě si nechat sprostě nadávat a navíc od toho, kdo mi tu křivdu spáchal! A ty výrazy! Kdyby řek „Lucifer“, prosím! „Belzezub“, prosím! „Mefisto“, prosím! To jsou jména pekelníků. Ale paroháč! Přebrouzdá mi ženu! Na to by se nezmoh ani ďábel! Pažout to bere na lehkou váhu. Trouba, důvěřivý trouba! Věří své ženě! Odmítá žárlit, trouba! To radši švěřím holubičku jestřábovi a jehňátko vlkovi než svou vlastní ženu vlastní ženě! Hned spřádá intriky a kuje pikle, a co v hlavě usmyslí, to taky udělá, hlava nehlava. Sám Pánbůh mi tu žárlivost seslal. Takže v jedenáct! Já už jim zatrhnu tipec! Ženu přistihnu při činu, Falstaffovi se pomstím a Pažoutovi se vysměju! Jdu na to! Lépe o hodinu dřív než o minutu pozdě. Paroháč! Přebrouzdá mi ženu! Fuj!

Odejde.

II. 3. *Vystoupí Cajus a Rugby s rapíry.*

CAJUS	Rugby!
RUGBY	Ano, pane?
CAJUS	Kolik odyň, ržekla?
RUGBY	Moc. Ctihodnej pan Hugo už tu měl dávno bejt.
CAJUS	Dobrze, že tu neni, <i>sacrebleu!</i> Kdyby tu byl, už by nebyl, <i>eh.</i> Dobrze se modlil v <i>bible</i> , že nepržišel. Kdyby byl pržišel, Rugby, už by odešel. K Panovi, <i>oui.</i>
RUGBY	Neni padlej na hlavu, pane. Ví, že byste ho ráčil zabít, kdyby se tu ukázal.
CAJUS	Slanetšek neni tak mertvy, jak o zabiju ja. Tasila zbraň, Rugby, udelam <i>demonstration</i> , jak o budu zabít.
RUGBY	Bohužel, pane, neumím šermovat.
CAJUS	Tasila zbraň, babo, tasila zbraň!
RUGBY	Zadržte, pane. Jdou sem lidi.

Vystoupí Hospodský, Bloumal, Tintítko a Pažout.

HOSPODSKÝ	Buď zdrav, doktore, příteli můj drahej.
BLOUMAL	Pozdrav vás Bůh, pane doktore!
PAŽOUT	Dobrý den, doktore.
TINTÍTKO	Zdravím vás, pane.
CAJUS	<i>Qu est-ce que vous voulez ici? Un, deux, trois, quatre!</i> Co kcete tady?
HOSPODSKÝ	Přišli jsme se podívat, jak bojuješ, jak bodáš a sekáš, jak stojíš ve střehu a jak sebou cukáš, chcem vidět, jak vypadá tvůj výpad a dopadá tvůj dopad, jakož i tvoje <i>punto</i> , <i>stoccado</i> a <i>reverso</i> . Už jsi ho prošpikoval, co, ty mouřenine, ty Frantíku? No tak, mluv, příteli můj drahej. Copak nám poví náš Galén, náš medikus, co má pro strach poděláno, ha? Odkráglovals ho, co, ty močopude?

- CAJUS *Sacrebleu*, ten kněz má podělano, baba jeden. Neukazal svůj vizáž.
- HOSPODSKÝ Zato tys všemočnej král Čuryhněv Kastilskej, náš rek a hrdina, příteli můj drahej.
- CAJUS Musíte mi dosvědít, *messieurs*, že ja šest, sedum, dva, tři odina tšekala na flandak, a ona zatím kde nic, tu nic?
- BLOUMAL Má holt víc rozumu, pane doktore. On je doktor duše a vy doktor těla. Kdybyste se bil, zhřešil byste proti vlastnímu povolání, nemám pravdu, pane Pažoute?
- PAŽOUT Ale vy jste se kdysi bil jak lev a rád, pane Bloumale, i když teď jako smírčí soudce musíte spíš smiřovat.
- BLOUMAL Pane Pažoute, i když jsem stár a smírčí soudce, jak vidím meč, hned mě svědí ruka. Ať už jsme soudci, doktoři či duchovní, pořád v nás doutná jiskra mládí. Všichni jsme se zrodili z ženy, pane Pažoute.
- PAŽOUT Máte pravdu, pane Bloumale.
- BLOUMAL Nakonec nám to nedá, pane Pažoute. – Odvedu vás domů, pane doktore. Moje práce je smiřovat lidi. Ukázal jste se jako moudrý lékař a ctihodný pan Hugo jako moudrý a trpělivý duchovní. Tak pojdte, pane doktore.
- HOSPODSKÝ Promiňte, pane sudí. – (*Cajusovi*) Na slovíčko, monsieur Sralbotka.
- CAJUS Sralbotka? *Qu est-ce que c est?*
- HOSPODSKÝ Sralbotka je v naší řeči udatnej a močnej chlap.
- CAJUS *Sacrebleu*, ja sem motšnej klap! Víc motšnej klap než Anglitšan, ten kněz, ten pavián a pes. Uržežu mu kule, *sacrebleu*.
- HOSPODSKÝ Udělá z tebe fašírku, příteli můj zlatej.
- CAJUS Fašírka? *Qu est-ce que c est?*
- HOSPODSKÝ Sekaná, příteli, sekaná.

- CAJUS *Sacrebleu*, sekaná já rad, *sacrebleu*, sekaná to já kci.
- HOSPODSKÝ Já s ním promluvíím a dostaneš sekanou, nebo ať jde k čertu.
- CAJUS Djekuju vam, *merci* za to.
- HOSPODSKÝ Není zač, příteli. (*Stranou*) Ale teď, pane Bloumale, pane Pažoute a cavaliero Tintítka, jděte přes město do Frogmoru.
- PAŽOUT (*Stranou Hospodskému*) Tam na nás čeká ctihodný pan Hugu, že ano?
- HOSPODSKÝ (*Stranou Pažoutovi*) Ano, právě tam. Zjistěte, v jaké je náladě, a já zatím oklikou přivedu doktora. Ujednáno?
- BLOUMAL (*Stranou Hospodskému*) Ujednáno.
- PAŽOUT, BLOUMAL, TINTÍTKO
Sbohem, pane doktore.
- Odejdou Pažout, Bloumal a Tintítka.*
- CAJUS *Sacrebleu*, já toho knjeze zabiju. Nebude namlouvát *Mademoiselle Peugeot* pro ňaky Tintítka.
- HOSPODSKÝ Kněze ať vzal čert. Krofťe svou netrpělivost. Studenou vodou zchladťe svůj hněv. Půjđete se mnou přes pole do Frogmoru. Dovedu vás ke slečně Aničce. Je na hostině v jednom statku. A tam si ji namluvíte. Je to tak dobfě?
- CAJUS *Sacrebleu*, djekuju vam za to. *Sacrebleu*, mam vas rad a budu vam posilat dobra zákasnik – rabata, rytirže, lordove, rozeny pany, muj pacienti.
- HOSPODSKÝ A já se za vás pomluvíím u slečny Aničky. Řek jsem to dobfě?
- CAJUS Moc dobfře, *sacrebleu*, to ste ržek moc dobfře.
- HOSPODSKÝ Tak jde se, honem.
- CAJUS Šlapala mi na paty, Rugby.
- Odejdou.*

III. 1. *Vystoupí Evans a Blboun.*

EVANS Jsi přítel a služebník od pana Pindítka, chlapče?
Řekni mi, kam jsi byl dohlížet na pana Cajuse, co se tituluje doktor od mediciny?

BLBOUN Vyhlížel jsem ho velmi, pane: v malém parku, ve velkém parku, na každý cestě jsem ho vyhlížel, i na starý windsorský stezce, jen na silnici, co vede do města, jsem ho velmi nevyhlížel.

EVANS Já si přeju, abys ho šel velmi dohlížet i tam.

BLBOUN Jdu ho vyhlížet i tam, pane.

EVANS Jak já jsem smutnej! Celej se třesu a mám vibraci na duši! Já budu radostnej, jestli on mě jen tak vodí u nosu a nepude sem chodit! Jak já jsem smutnej! Jak já mu natluču ty jeho močobaně na hlavu! Pomoč mně pan Puch!

(Zpívá)

U říčky jsme si schůzku dali,
kde ptáci zpívaj madrigaly.
Záhony růží obdělám
a tisíc kytic ti pak dám.
U říčky –
Já budu snad plakat.

(Zpívá)

Kde ptáci zpívaj madrigaly,
tam jsme si jednou schůzku dali.
A tisíc růží ti pak dám –

BLBOUN Tamhle jde, pane farář, a míří rovnou sem.

EVANS Já ho vítám.

(Zpívá)

U říčky jsme si schůzku dali –
Jakou má zbraň?

BLBOUN Žádnou zbraň. Tamhle přichází můj pán, pan Bloumal, a s ním jde ještě jeden pán. Pěšinkou od Frogmoru sem jdou.

- EVANS Podej mi kabát, chlapče. Nebo ne, radši mi ho drž.
Vystoupí Pažout, Bloumal a Tintítka.
- BLOUMAL Dobrý den, pane faráři. Čtenář bez knížky je jako karbaník bez karet, co?
- TINTÍTKO *(Stranou)* Ach, Aničko ty moje krásná.
- PAŽOUT Pozdrav vás Bůh, ctihodný pane Hugo.
- EVANS Puch s vámi.
- BLOUMAL Cože? Písmo a meč? Vyznáváte obojí, pane faráři?
- PAŽOUT A jen tak v kabátci a bez pláště v tak sychravý den. Jako zamlada, co?
- EVANS Já mám seriózní kauzu.
- PAŽOUT Přišli jsme vám prokázat službu, pane faráři.
- EVANS Velmi dobře. Co je to?
- PAŽOUT Blíží se sem jistý úctyhodný pán, kterému někdo musel velmi ublížit, neboť způsobem věru nevidaným pozbyl všechnu trpělivost a vážnost.
- BLOUMAL Mám už svá léta, ale v životě jsem ještě neslyšel, aby muž jeho postavení, vážnosti a učenosti řádil jako pominutý.
- EVANS A kdo je ta pominutá persona, prosím?
- PAŽOUT Myslím, že ho znáte. Pan doktor Cajus, sloutný francouzský lékař.
- EVANS Puch se mnou! Velmi nechutná novina.
- PAŽOUT Proč?
- EVANS Nezná Hippokrata ani Galéna – podvodník je to a baba k tomu.
- PAŽOUT *(Bloumalovi)* Krk na to dám, že je to on, co se s ním doktor chce bít.
- TINTÍTKO *(Stranou)* Ach, Aničko ty moje krásná.
- BLOUMAL Už to tak vypadá, soudě podle zbraně.

Vystoupí Hospodský, Cajus a Rugby.

Držte je od sebe, doktor Cajus je tady.

PAŽOUT Dejte si říct, pane faráři, a zastrčte tu zbraň.

BLOUMAL A vy taky, pane doktore.

HOSPODSKÝ Odzbrojte je, ať se spolu domluví. Ať radši mrzačí naši mateřštinu než samy sebe.

Bloumal a Pažout vezmou Evansovi a Cajusovi rapíry.

CAJUS Pučila mi uko, monsieur, njeco mu kci špítat. Protš se mi on nekce postavit?

EVANS *(Stranou Cajusovi)* Vy čekejte a uvidíte. *(Nahlas)* Já se vám postavím.

CAJUS *Sacrebleu, monsieur, vy ste zbabjelets a baba!*

EVANS *(Stranou Cajusovi)* Nedělejte z nás k smíchu a já nás oba za to krásně zkompromituju. *(Nahlas)* Já vám namlátím ty vaše močobaně na hlavu!

CAJUS *Diable! Žon Rugby, monsieur* Ospodsky, netše-
kal ja na on, abyk ho umordoval? Na umluvenym
misto?

EVANS Naše umluvený místo bylo je tady. Pan hospod-
skej to bude potvrzovat.

HOSPODSKÝ Ticho, povídám, Galsko a Gelsko, Francie a Wales,
ticho, lékaři těla, ticho, lékaři duší.

CAJUS Moc krasnje pomluvila, *excellent*.

HOSPODSKÝ Ticho, povídám. Slyšte hospodskýho od Podvaz-
ku. Jsem já snad vypočítavej pletichář? Jsem
snad úskočnej? Jsem snad Machiavel? Mám při-
jít o svýho doktora? Ne, ne. Kdo by mi dával pro-
jímadla, kdo udával by směr mý stolicí? Mám
přijít o svýho faráře, svýho kněze, svýho ctihod-
nýho pana Huga? Ne, ne. Kdo by mi dával ká-
zání, kdo udával by směr mý duši? *(Cajusovi)*
Podej mi ruku, doktore věcí pozemskėjch.
(Evansovi) Podej mi ruku, doktore věcí nebe-
skėjch. Chlapci moji přeučení, napálil jsem vás

oba dva. Poslal jsem vás každého někam jinam. Srdce máte statečný, kůži celou, a tak to spláchnem sklenkou vína. (*Bloumalovi a Pažoutovi*) Ty rapíry dejte do zastavárny. (*Cajusovi a Evansovi*) A teď v míru za mnou, chlapci, v míru za mnou, beránci.

Odejde.

BLOUMAL Ten hospodskej je správnej blázen. Za ním, pánové, za ním!

TINTÍTKO (*Stranou*) Ach, Aničko ty moje krásná.

Odejdou Bloumal, Tintítka a Pažout.

CAJUS Kapu-li dobrže, on si z nas udělala pif paf a my jít za pitomec, *n est-ce pas?*

EVANS My jsme mu na smích. Tahá nás za nohu. Já mám propozici, aby my jsme dali hlavy na hromadu a kuli pomstu na toho nechutnýho, opelichanýho a vyčuranýho hospodskýho. V tom nám pomoč pan Puch.

CAJUS *Sacrebleu*, ja motš rad. Slibovala mi, že mně přivede k *Mademoiselle Peugeot*. *Sacrebleu*, on ze mnje djelala pif paf!

EVANS Namlátíme mu na hlavu. Chodte mě sledovat, pane.

Odejdou.

III. 2. *Vystoupí Robin následován paní Pažoutovou.*

PANÍ PAŽOUTOVÁ Jen jděte napřed, mládenečku. Jste zvyklý být vzadu, teď buďte vepředu. Řekněte sám, co byste radši: vést moje oči, nebo koukat pánovi na paty?

ROBIN Radši půjdu před vámi jako muž než za pánem jako trpaslík.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Panáček umí lichotit. Brzo z vás bude dvořan.

Vystoupí Brouzda.

BROUZDAL Podívejme, paní Pažoutová. Kampak máte namířeno?

PANÍ PAŽOUTOVÁ Zrovna jdu za vaší paní. Je doma?

BROUZDAL Je. A div, že se neukouše nudou, tak jí schází vaše společnost. Kdyby vám umřeli manželé, vy dvě byste se snad daly oddat.

PANÍ PAŽOUTOVÁ To si budete jist. Každá s jiným.

BROUZDAL Jakpak jste přišla tady k tomu frajírkoví?

PANÍ PAŽOUTOVÁ Dostal ho můj manžel. Ale kdybyste mne zabil, nevzpomenu si od koho. Jak že se to jmenuje tvůj pán, chlapče?

ROBIN Rytíř Jan Falstaff.

BROUZDAL (*Stranou*) Rytíř Jan Falstaff!

PANÍ PAŽOUTOVÁ Právě ten. Nikdy mu nemůžu přijít na jméno. Jsou teď s manželem jedna ruka! Vaše paní je doma, říkáte. Víte to určitě?

BROUZDAL Určitě.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Musím hned za ní. Na shledanou, pane.

Odejdou Robin a paní Pažoutová.

BROUZDAL Kam dal ten Pažout rozum? Kam dal oči? Copak mu to nemyslí? Buďto je slepý, anebo nechce vidět. Ten grázlík doručí psaníčko na vzdálenost dvacet mil tak rychle jako kule vystřelená z děla. Pažout jenom podporuje chlípnost vlastní ženy! Dává jí příležitost! K nevěře ji přímo vybízí! A ona teď běží za mou ženou a ten Falstaffův poskok je s ní! Z toho nekouká nic dobrého! Dobře si to vymyslely! Naše věrolomné ženy se už vezou do pekel! Ale já ho nacytám, ptáčka, pak si podám svou ženu, strhnu závoj cudnosti paní Pažoutové, co se pořád tváří jako svatoušek, a tomu sebejistému Pažoutovi oznámím, že je paroháč jak hrom! A udělám to všechno veřejně, ať sousedi mají na co koukat!

(Odbíjejí hodiny)

Udeřila moje hodina! Teď mám jistotu! Půjdu za svou ženou a najdu tam Falstaffa! A nebudou se mi vysmívat! Obdivovat mě všichni budou! Protože Falstaff je u mé ženy, jako že se Brouzdal jmenuju. Jdu tam.

Vystoupí Pažout, Bloumal, Hospodský, Evans, Cajus a Rugby.

BLOUMAL, PAŽOUT, atd.

Buďte zdrav, pane Brouzdale.

BROUZDAL Jdete právě vhod. U nás doma bude veselo. Pojdte všichni se mnou.

BLOUMAL Musím se omluvit, pane Brouzdale.

TINTÍTKO A já taky, pane. Slíbili jsme slečně Aničce, že s ní poobědváme. Jednou je to domluveno a nikdo mi to ani za nic nerozmluví.

BLOUMAL Pan Tintítko, můj synovec, si totiž namlouvá slečnu Aničku a dneska si jdeme pro odpověď.

TINTÍTKO Doufám, že se za nás přimluvíte, pantatínku Pažoute?

PAŽOUT K tomu mne nemusíte přemlouvat, synu. Můj souhlas máte, což o to. (*Cajusovi*) Ale žena stojí při vás, pane doktore.

CAJUS *Sacrebleu, Mademoiselle* je můj *amour*. Moje ospodýně *Madame Tschiper*a mi to byla ržikat.

HOSPODSKÝ (*Pažoutovi*) A co byste řek panu Fentonovi, příteli můj zlatej? Umí piruety, tančí jedna báseň, v očích má jiskru, básničky umí psát, mluví jako kniha a voní jako jarní kvítí. Ten ji dostane, uvidíte, má to napsáno na tváři, dostane ji!

PAŽOUT Můj souhlas nedostane, to vám povídám. Je sice vznešenej, ale zadek má holej. Dělal kumpána princí Harrymu, tomu flamendrovi. Moc vysoká známost na moje gusto. A taky se příliš vyzná. Ne, ne, já ho zajišťovat věnem nebudu, já ne, ať

se stará sám. Jestli si ji vezme, dostane jenom ji a žádný věno k tomu! Bez mého souhlasu nedostane věno. A já mu souhlas nedám!

BROUZDAL Snažně vás prosím, pojdte k nám na oběd. Dostanete dobře najíst a dobrou zábavu k tomu. Ukážu vám obludu. Pane doktore, půjdete se mnou! A vy taky, pane Pažoute! I vy, pane faráři.

BLOUMAL Mějte se dobře. (*Stranou Tintítkovi*) Aspoň si budem slečnu Aničku namlouvat pěkně v klidu.

Odejdou Bloumal a Tintítka.

CAJUS Šla a la maison, Žon Rugby. Ja budu přišla après vous.

Odejde Rugby.

HOSPODSKÝ Mějte se dobře, miláčkové. Já jdu za rytířem Falstaffem. Budem si dávat do nosu.

Odejde.

BROUZDAL (*Stranou*) Dřív mu dám do nosu já. To bude tanec! – Jdeme, pánové.

VŠICHNI Jdem. Chceme obludu! Ukažte nám obludu!

III. 3. *Vystoupí paní Brouzdalová a paní Pažoutová.*

PANÍ BROUZDALOVÁ Kde jsi, Johne? Kde vězíš, Roberte!

PANÍ PAŽOUTOVÁ Honem, honem! Ten koš na prádlo máte?

PANÍ BROUZDALOVÁ Ještě abych neměla! Hej, Roberte, slyšíš!

Vystoupí John a Robert s velkým košem na prádlo.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Dělejte, honem!

PANÍ BROUZDALOVÁ Sem to položte!

PANÍ PAŽOUTOVÁ Teď instrukce. Ale stručně!

PANÍ BROUZDALOVÁ Jak jsem vám už řekla, Johne a Roberte, budete čekat hned vedle v palírně, a až vás zavolám, okamžitě přijdete a bez žádných cavyků

si nahodíte tenhle koš na ramena – a koukejte, ať se vám přitom nepodlamujou nohy. Pak s ním poběžíte na Datchetovo bělidlo a vyklopíte jeho obsah do té zabahněné strouhy u Temže.

PANÍ PAŽOUTOVÁ (*Johnovi a Robertovi*) Uděláte to?

PANÍ BROUZDALOVÁ Řekla jsem jim to snad tisíckrát. Vědí přesně, co mají dělat. – Jděte, a až zavolám, ať jste hned tady.

Odejdou John a Robert.

Vystoupí Robin.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Á, tady je Robin, náš chlapeček.

PANÍ BROUZDALOVÁ Tak copak, ty uličníku, co je nového?

ROBIN Můj pán, rytíř Jan Falstaff, čeká u zadních dveří a žádá si vaši společnost, madam.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Poslyš, panáčku, neprozradils nás?

ROBIN Ne, na mou duši. Můj pán neví, že jste tady, a pohrozil mi věčnou svobodou, kdybych vám řekl o paní Brouzdalové. Na hodinu by mě prej propustil.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Jsi hodný hoch. Tvoje mlčenlivost bude tvůj krejčí a ušije ti nové kalhoty a kabátec. – Teď se půjdu schovat.

PANÍ BROUZDALOVÁ Běžte, honem.

Odejde paní Pažoutová.

(*Robinovi*) Jdi a řekni pánovi, že jsem sama.

Odejde Robin.

Nezapomeňte svou narážku, paní Pažoutová!

PANÍ PAŽOUTOVÁ (*Volá zevnitř*) Spolehněte se. Jestli to nesehraju, vypísejte mě!

PANÍ BROUZDALOVÁ Jdeme na to! – Dostane zabrat, houba jedna plesnivá, bachratá, nacucaná. Naučíme ho rozeznávat věrné manželky od lehkých holek!

Vystoupí Falstaff.

FALSTAFF Už tě mám, klenote nebeský! Nechať hned zemru, neboť žil jsem dost! Toť vrchol mého láskysnažení! Ó, chvíle blahoslavená!

PANÍ BROUZDALOVÁ Ó, pane Falstaffe, rytíři můj milý!

FALSTAFF Ó, paní Brouzdalová! Ne, neumím lichotit a lhát a jsou mi cizí zlatoústé řeči. Ó, paní Brouzdalová, vyslovím rovnou svoje hříšné přání: přeji si, aby váš manžel – byl mrtev! Ano, řeknu to i před největším pánem: chci, abyste byla má paní.

PANÍ BROUZDALOVÁ Já a vaše paní, rytíři Jene? Jakápak já jsem lady? Lady leda pro smích.

FALSTAFF Na celém dvoře sladké Francie nenajde se lady ladanější než vy! Vaše oko září víc než pravý diamant! Už vidím, jak na vašem ladaně vyklenutém čele ladaně spočívati bude úchvatně úžasný účes, urputný účes, co úroveň má uhrančivě vysokou, jak to káže poslední benátská móda.

PANÍ BROUZDALOVÁ Já nosím radši obyčejný šátek, rytíři Jene. Ten mi sluší ze všeho nejvíc a ani ten ne moc.

FALSTAFF Jak můžete to vůbec říct? Jak kručíte mou mysl, ukrutnice! Byla by z vás dokonalá dvorní dáma a váš pevný krok by plavný půvab půjčil vaší chůzi, když cupitala byste v krinolíně! Už vás vidím! Jen počkejte, až Štěstěna obdaří vás stejně štědře jako Příroda. Ne, ne, krásu neutajíte.

PANÍ BROUZDALOVÁ Ale co vás nemá, já a krásná?

FALSTAFF Proč myslíte, že jsem se do vás zamiloval? Má láska budiž důkazem vaší kromobyčejnosti. Ne, neumím lichotit a lhát, neumím říkat, že jste hned tohle a hned zase ono, jako to dokází napomádování, navonění frejří, co se oblékají jako ženské a samou dychtivostí si šlapou na jazyk. Ne, to já nemůžu. Ale zato vás umím milovat, vás a žádnou jinou – a vy jste mého citu hodna.

PANÍ BROUZDALOVÁ Neklamete mne, pane? Žiju v obavě, že máte rád paní Pažoutovou.

FALSTAFF To byste rovnou mohla říct, že mám rád vězení pro dlužníky, které se mi z duše protiví.

PANÍ BROUZDALOVÁ Jenom nebe ví, jak vás miluji. A vy se to jednou dozvíte taky.

FALSTAFF Milujte mne pořád. Zasloužím si to.

PANÍ BROUZDALOVÁ Zcela nepochybně. Jinak bych vás přece nemohla milovat.

Vystoupí Robin.

ROBIN Paní Brouzdalová, paní Brouzdalová! U dveří čeká paní Pažoutová! Je celá říčná, sotva dechu popadá, v tváři má děs a prej že s vámi musí okamžitě mluvit.

FALSTAFF Nesmí mě vidět. Schovám se tady za ten závěs.

PANÍ BROUZDALOVÁ Honem, prosím vás. Je to hrozná drbna.

Vystoupí paní Pažoutová.

Tak co je? Co se děje?

PANÍ PAŽOUTOVÁ Paní Brouzdalová, paní Brouzdalová, co jste to provedla? Zostuzena jste, pohaněna jste, ztracena a zatracena!

PANÍ BROUZDALOVÁ Copak se to jen stalo, milá paní Pažoutová?

PANÍ PAŽOUTOVÁ Že se ještě ptáte, paní Brouzdalová, že se ptáte? Takového hodného, věrného muže máte a takovou příčinu mu k podezření dáte!

PANÍ BROUZDALOVÁ Jakou příčinu, jakou příčinu?

PANÍ PAŽOUTOVÁ Chytí vás při činu! Že se nestydíte! Tohle bych do vás neřekla, tohle ne!

PANÍ BROUZDALOVÁ Tak co se stalo, řeknete mi to už, proboha?

PANÍ PAŽOUTOVÁ Váš manžel jde sem, ženská nešťastná! A s ním všichni biřici, co jich ve Windsoru je. Hledají jistěho urozeného pána, který je právě teď tady u vás.

A s vaším souhlasem! Zneužila jste manželovy nepřítomnosti! Jste zatracena!

PANÍ BROUZDALOVÁ To snad ne!

PANÍ PAŽOUTOVÁ Pánbůh dej, abyste tu nikoho neměla! Já jenom vím, že se sem žene váš manžel a půl Windsoru za ním, aby tu takového pána našli. Běžela jsem napřed, abych vás varovala. Jestli jste opravdu nevinná, budu jen ráda. Ale jestli tu máte přítele, honem ho vypakujte! Nekoukejte na mě tak, vezměte rozum do hrsti a chraňte svou pověst, nebo se rozlučte se svým dobrým jménem.

PANÍ BROUZDALOVÁ Co mám dělat? Je tu jistý pán, můj milý přítel. Ze své ostudy strach nemám, ale on je v nebezpečí. Všechno na světě bych dala, jen abych ho dostala z domu.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Dala, nedala, teď není času nazbyt! Váš manžel tu bude coby dup. Přemýšlejte honem, jak toho chlapa dostat odsud! V domě ho neschováte. – Panebože, to bych se od vás nenadála! – Koš na prádlo, podívejte! Jestli má ten chlap jen trochu přijatelné rozměry, šoupneme ho tam, navrch dáme špinavé prádlo, jako byste se chystala prát. Anebo vlastně – není čas bílení? Ať ho ti dva vaši podomci odnesou na Datchetovo bělidlo.

PANÍ BROUZDALOVÁ Je moc tlustý. Nevejde se tam. Co mám dělat?

Falstaff vyběhne z úkrytu.

FALSTAFF Ukažte, ukažte, já to zkusím. Vecpu se tam. Udělejte, co vám přítelkyně radí. Vecpu se tam.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Cože, rytíř Jan Falstaff? (*Stranou Falstaffovi*)
Co vaše psaníčka, rytíři?

FALSTAFF (*Stranou paní Pažoutové*) Miluji vás, jenom vás. Pomozte mi odsud. Vecpu se do toho koše. No tohle? Nikdy víc –

Vleze do koše, obě paní ho přikryjí špinavým prádlem.

PANÍ PAŽOUTOVÁ (*Robinovi*) Pomoz nám přikrýt pána, chlapče. –
Zavolejte ty podomky, paní Brouzdalová! (*Stranou
Falstaffovi*) Podvodník jste a žádný rytíř!

Odejde Robin.

PANÍ BROUZDALOVÁ Hej, Johne! Roberte, Johne!

Vystoupí Robert a John.

Popadněte to prádlo! Rychle! Kde je bidlo!

John a Robert prostrčí bidlo oběma uchy prádelního koše.

Pomalejc by to nešlo? Odneste je na Datche-
tovo bělidlo! Tak mrskněte sebou!

John a Robert zvednou koš a chystají se odejít.

Vystoupí Brouzdal, Pažout, Cajus a Evans.

BROUZDAL (*Ostatním*) Jen pojdte dál, prosím. Jestli žárím
bezdůvodně, pak si ze mě utahujte, vysmějte se
mi. Dobře mi tak. (*Johnovi a Robertovi*) Co to
má být? Kam to nesete?

JOHN Na vyprání, kam jinam?

PANÍ BROUZDALOVÁ Přišels práť špinavé prádlo, co? A oni ti je
odnášejí!

BROUZDAL Špinavé prádlo, špinavé prádlo! Já se neušpiním,
tím si buď jistá! Jen když ty budeš čistá! Špinavé
prádlo je třeba práť, říkám já. Zmydlit a vyždímat,
cha! Zdá se, že je na to právě vhodná chvíle.

Odejdou John a Robert s košem.

Pánové, zdál se mi dneska sen. Musím vám ho
vyprávět. – Tady jsou klíče od všech pokojů.
Jděte nahoru a hledejte, pátrejte a čmucejte!
Ten lišák nakonec vyleze z nory, uvidíte! Nejdřív
ale pěkně zamknem hlavní vchod. Ták! A lišák
neupláchne!

PAŽOUT Mírněte se, pane Brouzdale! Hřešíte sám proti
sobě!

BROUZDAL Jistě, jistě, pane Pažoute. – Pánové, do toho!
Zábava začíná. Za mnou!

EVANS Ta žárlivost mu leze po rozumu.

CAJUS *Sacrebleu*, taková žaluzie ne se vidí *en France*!
To ne je *pas* moda! On ne se žálí *en France*!

PAŽOUT Za ním, pánové. Uvidíme, co vzejde z té šťáry.
Odejdou Cajus, Evans a Pažout.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Není to tuplem paráda?

PANÍ BROUZDALOVÁ Nevím, co je víc k smíchu – můj podvedený
manžel, nebo povedený rytíř Falstaff?

PANÍ PAŽOUTOVÁ Musel se podělat strachy, když se váš manžel
ptal, co je v tom koši.

PANÍ BROUZDALOVÁ Možná bude potřebovat vyprat. Jen ať ho
hodí do vody. To mu může jen prospět.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Viset by měl, všivák necudnej! A s ním všichni,
co jsou jako on!

PANÍ BROUZDALOVÁ Manžel musel dostat echo, že je Falstaff
tady. Takhle vyvádět jsem ho ještě neviděla.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Však já se mu dostanu na kobytku! A s Falstaffem
si ještě užijem. Tenhle šok jeho necudnost nevyléčí.

PANÍ BROUZDALOVÁ Co kdybychom za ním poslali tu bábu Či-
pernou s omluvou, že byl hozen do vody? Dáme
mu znovu naději, a pak si ho znovu podáme.

PANÍ PAŽOUTOVÁ To je nápad! Vzkážeme mu, ať přijde zítra v
osm hodin. Dostane se mu odškodnění.

Vystoupí Brouzdal, Pažout, Cajus a Evans.

BROUZDAL Samá voda. Co když se ten lotr jenom chlubil,
ale nemá na to?

PANÍ PAŽOUTOVÁ (*Stranou paní Brouzdalové*) Slyšela jste to?

PANÍ BROUZDALOVÁ Milá pozornost, manželí, jen co je pravda.

BROUZDAL Asi jsem se unáhlil, přiznávám.

PANÍ BROUZDALOVÁ Kéž vás nebe zbaví nízkých myšlenek.
Budte dobrý muž.

BROUZDAL Amen!

PANÍ PAŽOUTOVÁ Škodíte si sám, pane Brouzdale, a strašně.

BROUZDAL Ano, přiznávám, máte pravdu.

EVANS Jestli tam v pokoji nebo v truhle někdo je, ať odpustí mi všechny hříchy všemohoucí Puch.

CAJUS *Sacrebleu*, mnje taky. Ne je tu nykto.

PAŽOUT Že vám není hanba, pane Brouzdale. Jaký duch, jaký ďábel vám to obloudil mysl? Takovou chorobu bych nechtěl ani za všechny poklady windsorského zámku.

BROUZDAL Jsem už takový, pane Pažoute. A trpím za to.

EVANS Za špatné svědomí trpíte. Vaše panička je poctivá panička. Deset tisíc paniček a pět set paniček není tak poctivejch jako jedna vaše panička.

CAJUS *Sacrebleu*, poctiva panitška je to.

BROUZDAL Slíbil jsem vám oběd. Pojdte, projdem se zatím trochu v parku. A odpusťte mi, prosím vás. Později vám všechno vysvětlím. – Pojď, ženo, pojdte, paní Pažoutová, a odpusťte mi, prosím. Snažně vás prosím, promiňte mi to.

PAŽOUT (*Cajusovi a Evansovi*) Pojdme, pánové. Ale ještě si z něj vystřelíme, na to vezte jed. (*Brouzdalovi, Cajusovi a Evansovi*) Zítra ráno vás zvu k sobě na snídani. Potom půjdem střílet ptáky. Mám výborného sokola. Přijdete?

BROUZDAL Já milerád.

EVANS Já taky. Budem dva.

CAJUS Potšetí budu ja.

BROUZDAL Až po vás, prosím, pane Pažoute.

Odejdou všichni kromě Cajuse a Evanse.

EVANS Já vas prosím, pamatujte zejtra. Hospodskej je darebák. Spočítáme mu to.

CAJUS *Sacrebleu*, moč rad. Potšitat ja rad.

EVANS Mizera a darebák. Nebude nás utahovat za nos, nás ne!

Odejdou.

III. 4. *Vystoupí Fenton a Anička Pažoutová.*

FENTON Náklonnost tvého otce nezískám,
to vím, tak mě už za ním neposílej.

ANIČKA Co budem dělat?

FENTON Musíš jednat sama.
Pro tvého otce jsem prý příliš nóbl,
prý hodně utrácím a tím tvým věnem
prý chci jen zhojit své pohublé jmění.
Mou minulost mi také předhodil,
kumpány, pitky a veselé flámy,
a v jednom kuse mlel, že miluji
tě jistě jenom pro bohaté věno.

ANIČKA A kdo ví, třeba na tom něco je.

FENTON Ne, není, dosvědčí to samo nebe!
Přiznávám sice, že jsem se ti dvořil
zprvu spíš pro majetek tvého otce,
však vzápětí jsem v tobě našel poklad,
co předčí zlařáky a pytle peněz.
To ty jsi pro mě všechno zlato světa,
jen tebe chci, nic víc.

ANIČKA Můj milý pane,
přesto si zkuste získat přízeň otce.
Jestliže nesvede to pokora
a trocha štěstí, pak – teď ale tiše.

Vystoupí Bloumal, Tintítka a paní Čiperná.

BLOUMAL Skočte jim do řeči, paní Čiperná, ať se můj synovec dostane ke slovu.

- TINTÍTKO Slovo sem, slovo tam, nebudu se s tím párat!
Kdo se bojí, nesmí do lesa!
- BLOUMAL Neměj z ní strach, chlapče.
- TINTÍTKO Jakýpak strach? Já nemám strach. Akorát se bojím.
- PANÍ ČIPERNÁ (*Aničce*) Promiňte, slečno, tuhle mladý pán by s vámi rád mluvil.
- ANIČKA Už běžím. (*Stranou Fentonovi*) Toho pro mě vybral otec.
- Ten velký trouba otci zkrásněl hned,
jak tři sta liber něžně zacinkalo!
- PANÍ ČIPERNÁ Jak se vynacházíte, pane Fentone? Dovolíte na slovíčko?
- BLOUMAL Už jde k tobě, synovče, tak se drž! Tvůj otec byl v tomhle sekáč, myslí na něho.
- TINTÍTKO Můj otec byl v tomhle sekáč, slečno Aničko. Myslím na něho. – Strýčku, vyprávějte nám, kterak otec ukrad dvě husy z kurníku, pěkně prosím.
- BLOUMAL Slečno Aničko, můj synovec vás velmi miluje.
- TINTÍTKO Ano, strýček má pravdu. Miluju vás stejně jako všechny ženy, co jich v našem hrabství je.
- BLOUMAL Budete se s ním mít jako v bavlnce.
- TINTÍTKO Ano, strýček má pravdu. Jako v bavlnce!
- BLOUMAL Odkáže vám sto padesát liber vdovského podílu.
- ANIČKA Milý pane, jsou to jeho námluvy. Pusťte ho taky ke slovu.
- BLOUMAL Díky, díky, jak si ráčíte přát. Díky za to povzbuzení. – Žádá si tě, synovče. Ponechám vás o samotě.
- ANIČKA Nuže, pane Tintítko?
- TINTÍTKO Nuže, slečno Aničko?
- ANIČKA Jaká je vaše vůle, pane?

- TINTÍTKO Moje vůle? To se povedlo! Myslíte poslední vůle? Já a vůle! Na to je trochu brzo, nemyslíte, vy šibalko? Chválápánubohu!
- ANIČKA Myslela jsem, pane Tintítko, že mi něco chcete.
- TINTÍTKO Já? Ale to by bylo neslušné. Váš otec a můj strýček to nějak dohodnou. Když vás dostanu, dobře. Když ne, taky dobře. Užije si vás někdo jiný. Co bych vám říkal? Váš tatík a můj strýček to řeknou mnohem líp!

Vystoupí Pažout a paní Pažoutová.

Zepetejte se tatíka. Právě přišel.

- PAŽOUT Jak to jde, pane? Dcero, miluj ho!
Ale, pan Fenton! Copak chcete, pane?
V mém domě nemáte co pohledávat.
Dcera je zadaná, jak jsem už řekl!

FENTON Neodbývejte mne tak, pane Pažoute.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Pusťte ji z hlavy, pane Fentone!

PAŽOUT Pochopte, není pro vás!

FENTON Chci jen říct, pane –

PAŽOUT Nechci už nic slyšet! –
Vy, pane Tintítko, račte dál. (*Tintítkovi*) Pojd', synu.
(*Fentonovi*) Přestaňte dotírat. Mou vůli znáte.

Odejdou Pažout, Bloumal a Tintítko.

PANÍ ČIPERNÁ (*Fentonovi*) Promluvte radši s matinkou.

FENTON Má vzácná paní, protože tak rád mám vaši dceru, navzdory všem výtkám a ústrkům chci korouhev své lásky nést dál a necouvnout. Mám vaši přízeň?

ANIČKA Nevdávejte mne za tamtoho šaška!

PANÍ PAŽOUTOVÁ To taky nechci. Zasloužíš si víc.

PANÍ ČIPERNÁ (*Stranou Aničce*) To jest mýho pána, pana doktora!

ANIČKA (Stranou) To ať mne radši zakopou až po krk a umlátí mne tuřiny a řepou!

PANÍ PAŽOUTOVÁ Jen žádné strachy, pane Fentone, nebudu s vámi ani proti vám, city mé dcery budou pro mne hlavní a podle nich pak rozhodnu se též. Však do té doby, sbohem, milý pane, musím jít dovnitř, manžel by se zlobil.

FENTON Sbohem, má paní. Sbohem, Aničko.

Odejdou paní Pažoutová a Anička.

PANÍ ČIPERNÁ Moje zásluha, pane. „To přece neuděláte,“ povídám jí. „To se dělá, vlastní dítě provdat za troubu, anebo za doktora? Podívejte se na pana Fentona,“ povídám. Moje zásluha, pane!

FENTON Můj vřelý dík. A dejte Aničce dnes večer tenhle prsten. Něco pro vás.

PANÍ ČIPERNÁ Rukulíbám, milostpane, Pánbůh vám to nezapomene!

Odejde Fenton.

Dobrák od kosti je to. Pro takovýho hodnýho pána bych do ohně skočila. Ale stejně bych chtěla, aby Aničku dostal můj pan doktor. Anebo pan Tintítko. A pan Fenton jakbysmet. Udělám pro ně pro všechny, co jen budu moct. Slíbila jsem to všem a všem poctivě dodržím slovo. Teď ale musím za rytířem Falstaffem se vzkazem od obou paniček. Málem jsem na to zapomněla, já husa!

Odejde.

III. 5. *Vystoupí Falstaff.*

FALSTAFF Tak bude to, Bardolfe!

Vystoupí Bardolf.

BARDOLF K službám, pane.

FALSTAFF Přines láhev vína. A topinku k tomu. Běž! Honem!

Odejde Bardolf.

To jsem se dožil věcí! Odnosou mě v koši na prádlo jako kupu vnitřností od řezníka a pak mě vysypou do Temže! Jestli se dám ještě jednou takhle napálit, ať mi z hlavy mozek vyrazej, usmažej na másle a daj psovi pod stromeček! Ti pacholci mě vysypali do Temže se stejným gustem, jako by topili slepý štěňata nějaký čubky, co povila jich patnáct v jednom vrhu! A já, jak račte vidět, mám jistou podstatu, v důsledku čehož jaksi tíhnu ke dnu. I kdyby bylo hluboký jak peklo, já tam klesnu vždycky! Byl bych se utopil, nebýt toho, že tam bylo mělko! Smrt utonutím nesnáším, protože člověk se přitom vždycky strašně nafoukne. Dovedete si mě představit strašně nafouknutýho? Odporná nafouknutá mumie by ze mě byla!

Vystoupí Bardolf s dvěma velkými poháry vína.

BARDOLF Je tady paní Čiperná, pane, a chce prej s váma mluvit.

FALSTAFF Nejdřív přileju trochu vína do té temžské břečky. V břichu mám sychravo, jako bych spolykal sněhové koule! Nejlepší pilule pro hašení neodbytých vášní! (*Napije se*) Teď ji zavolej.

BARDOLF Pojdte dál, pani!

Vystoupí paní Čiperná.

PANÍ ČIPERNÁ Děkuju pěkně a promiňte, že ruším. Dobrý ráno přeju, milostpane.

FALSTAFF *(Bardolfovi)* Odnes tyhle nádobky a svař mi kýbl burgundského.

BARDOLF Chcete do toho rozmíchat vejce, aby to mělo potenci, pane?

FALSTAFF Nic do toho nemíchej. Potence mám dost i bez vajec.

Odejde Bardolf.

Tak co mi nesete?

PANÍ ČIPERNÁ Přicházím od paní Brouzdalové, pane.

FALSTAFF Paní Brouzdalové? Brouzdání mám akorát dost. Zbrouzdali mě v Temži. Ještě mi z toho brouzdá v bříše.

PANÍ ČIPERNÁ Strašný nedopatření, strašný nedopatření! Ona za to vůbec nemůže, chudinka malá. Strašně ty podomky sjela, protože se ndrželi erekce. Pardon, jemnostpane, direkce.

FALSTAFF Já se taky ndržel erekce, když jsem naletěl slibům jedný pitomý ženský.

PANÍ ČIPERNÁ Kdybyste viděl, pane, jak lomí rukama a naříká, serdce by vám to utrhlo! Její manžel jde dnes ráno střílet ptáky a ona by tak toužebně si přála, aby vás mohla ještě jednou spatřit. Mezi osmou a devátou. Co jí mám vyřídít? Chce vám všechno vynahradit, dejte na mě, pane.

FALSTAFF Navštívím ji, můžete jí to vyřídít. Řekněte jí, ať uváží mou křehkost a posoudí mou váhu.

PANÍ ČIPERNÁ Já jí to vyřídím, pane.

FALSTAFF Buďte tak hodná. Mezi devátou a desátou, říkáte?

PANÍ ČIPERNÁ Mezi osmou a devátou, pane.

FALSTAFF Dobrá, můžete jít. Přijdu včas.

PANÍ ČIPERNÁ Pokoj s vámi, pane.

Odejde paní Čiperná.

FALSTAFF A co pan Břídil? Co že se ještě neozval? Vzkázal mi, abych na něj počkal. Pojal jsem lásku k jeho penízkům.

Vystoupí Brouzdal převlečený za Břídila.

BROUZDAL Buďte pozdraven, vážený pane.

FALSTAFF Jistě chcete vědět, pane Břídile, jak jsem pochodil u manželky toho Brouzdala.

BROUZDAL Proto jsem tady, pane rytíři.

FALSTAFF Před vámi nemám co skrývat, pane Břídile. Byl jsem u ní. Ve smluveném čase.

BROUZDAL A jak se vám dařilo, pane?

FALSTAFF Spíš nedařilo, pane Břídile.

BROUZDAL Jak to? Změnila snad názor?

FALSTAFF Ona? Co vás nemá, pane Břídile. Ale ten odporný *cornuto*, její parohatý manžel, si to přibrouzdal, když jsme byli zrovna v nejlepším – milostná předehra, rozumíte, polibky, obvyklé přísahy, drobné laskání a tak – a s ním smečka jeho kumpánů nakažených jeho chorobnou žárlivostí. A víte, co? Začali brouzdat po domě a hledat milence jeho manželky.

BROUZDAL Ale neříkejte! A vy jste tam celou dobu byl?

FALSTAFF Já tam byl.

BROUZDAL A ten Brouzdal hledal a hledal a nic nenašel?

FALSTAFF Nepředbíhejte, pěkně popořádku. Než dorazil Brouzdal, kde se vzala, tu se vzala, hopem skokem přikvačila jakási paní Pažoutová se zprávou o jeho povážlivě se již blížícím příchodu. Zatímco Brouzdalová málem dostala záchvat, Pažoutová dostala nápad a rukou společnou a nerozdílnou mě šouply do koše na prádlo.

BROUZDAL Do koše na prádlo!

FALSTAFF Do koše na prádlo. Hodily mě do špinavého prádla! Mezi smradlavé fusekle, propocené košile, upachtěný spodničky a umaštěný ubrusky! Tak úděsný smrad a puch to byl, ujišťuju vás, pane Břídile, že mi div chřípí neurazil.

BROUZDAL Jak dlouho jste tam ležel?

FALSTAFF Nepředbíhejte, pěkně popořádku. Poslyšte, co jsem vytrpěl, abych tu ženskou pro vaše dobro sved ke zlu, pane Břídile. Když mě nacpaly do toho koše, nějací dva halamové, podomci toho Brouzdala, mě odnesli na Datchetovo bělidlo na vyprání. Pomocí bidla vzali koš na ramena a ve dveřích potkali žárlivého Brouzdala, který se jich celkem dvakrát přeptal, co v tom koši mají. Div jsem se nepobrouzdal strachy při pomyšlení, že by se ten šílenec a mamlas snad chtěl v tom koši přehrabovat. Štěstěna se však jednou rozhodla, že z Brouzdala bude paroháč, a tak mu zadržela ruku. Takže Brouzdal šel brouzdat do domu a špinavé prádlo šlo z domu. Leč poslechněte si, jak to bylo dál, pane Břídile. Třikrát na mě sáhla smrt, ano, třikrát! Poprvé, když jsem myslel, že mne ten parohatý bečivý beran objeví v koši na prádlo, podruhé, když jsem ležel v koši celý zkroucený jak šavle v lavóru, rukojeť u čepele a hlavu u nohou, a potřetí, když jsem se začal dusit vlastním potem, protože mě ucpali smradlavým prádlem, co tělo špínou a mastnotou. Jen si to představte, pane Břídile! Člověk mojí konfigurační! V horku se hned roztápím jak máslo! Celý život se rozpouštím v potu tváře, proto jsem tak rozpustilý! Hotový zázrak, že jsem se tam neudusil! A zrovna když tahle horká lázeň byla v nejlepší, když jsem byl pěkně podušený ve vlastním omastku jak holandský řízek, šup, a vyšplouchli mě do Temže! Zasyčel jsem do vody jako žhavá podkova. Jen si to představte, pane Břídile, já, rytíř Falstaff, syčím jak žhavá podkova! To jsou věci, co!

- BROUZDAL Vážně mne velmi rmoutí, pane rytíři, že jste tolik trpěl. A jenom kvůli mně! Má věc je ztracena. Vy už víckrát za ní nepůjdete, vidíte?
- FALSTAFF I kdyby mě hodili do Etny, jako mě hodili do Temže, pane Břídile, já tu Brouzdalovou nenechám! Brouzdal šel prý dnes ráno na ptáky, ptáček jeden. A Brouzdalová mi vzkázala, abych k ní přišel zase! Mezi osmou a devátou.
- BROUZDAL Už je osm pryč, pane.
- FALSTAFF Neříkejte? Nuže, vzhůru, povinnost volá. Přijďte, kdykoli se vám to bude hodit, a já vám podám nejnovější zprávy. Ještě si tu Brouzdalovou užijete, uvidíte! Sbohem! Dostanete ji, pane Břídile! A tomu Brouzdalovi nasadíte parádní parohy, uvidíte!

Odejde Falstaff.

- BROUZDAL Ha! Je to přelud? Je to sen? Spím, či bdím? Probudte se, pane Brouzdale! Hej, pane Brouzdale! Máte díru v kabátě! V tom nejdražším! Teď už vím, k čemu je manželství! Teď už vím, k čemu je koš na prádlo! Musím pohlédnout skutečnosti tváří v tvář! Dopadnu toho smilníka! Je právě v mém domě. Tentokrát mi neuteče. Nemá šanci. Do peněženky se neschová. A do pepřenky taky ne. Ha! Prohledám všechno možné i nemožné! Ať si mu pomáhá třeba ďábel, co vede jeho kroky! Jsem paroháč, to už nezměním. Ale nelíbí se mi to. Takže budu řídit. On mi parohy nasadil, a já ho za to na ně naberu!

Odejde.

IV. 1. *Vystoupí paní Pažoutová, paní Čiperná a William.*

PANÍ PAŽOUTOVÁ Myslíte, že už je u Brouzdalových?

PANÍ ČIPERNÁ Nebo tam co nevidět bude. Ale řádí jak pominutej, že ho hodili do řeky. Paní Brouzdalová prosí, abyste k ní hned přišla.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Hned jdu za ní. Jen co odvedu synka do školy.

Vystoupí Evans.

Á, pan učitel. Dneska škola není, ctihodný pane?

EVANS Vyučování dneska není. Pan Pindítko mě prosil, abych dětem uděloval volno.

PANÍ ČIPERNÁ Pan Tintítko je hodnej pán.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Ctihodný pane, manžel říká, že se chlapec nic nenaučil. Vyzkoušejte ho trochu z latinské gramatiky.

EVANS Pojď sem, Williame, a hlavu nahoru.

PANÍ PAŽOUTOVÁ No tak, synku! Hlavu vzhůru. Pan učitel tě nekousne.

EVANS Číslo substantiv?

WILLIAM Jednotné a množné.

PANÍ ČIPERNÁ To je teda číslo! Jen aby se nám nepřemnožilo!

EVANS Pšt! Držte zuby za jazykem, ženská! – Jak se mluví po latinsky „krásnej“, Williame?

WILLIAM Pulcher, pulchra, pulchrum.

PANÍ ČIPERNÁ Puch rum? Panejo! Ten rum si dám říct. Ale puch si nechte od cesty.

EVANS *Silentio*, vy ženská nevzdělaná. – Williame, „lapis“, co to je?

WILLIAM Kámen.

EVANS A „kámen“, Williame? Co to je?

WILLIAM Šutr.

- EVANS To ne, Williame. „Kámen“ je „lapis“, zapiš si to do uší, ano.
- WILLIAM „Lapis.“
- EVANS Dobře, Williame. Zájmena ukazovací?
- WILLIAM Hic, haec, hoc.
- EVANS To je *nominativo*. *Genitivo* je huius, pamatuj si to, Williame. Co dál?
- WILLIAM *Accusativo* je „hinc“.
- EVANS Akusativ je „hunc, hanc, hoc.“
- PANÍ ČIPERNÁ Ta latina mi přijde celá uuhňaná, dejte mi pokoj.
- EVANS Buďte tichá, ženská! – A pátej pád, Williame?
- WILLIAM Pátým pádem voláme.
- EVANS Nevoláme, Williame. Vokatív nemáme.
- PANÍ ČIPERNÁ Vokatý nemáme? Nevadí, nějak se vobejdem i bez vokatejch!
- EVANS Neskákejte, ženská. Neskákejte nám na řeč!
- PANÍ PAŽOUTOVÁ Neskákejte, paní Čiperná!
- EVANS Genitiv od plurálu, Williame?
- WILLIAM Genitiv?
- EVANS Druhej pád rodu ženského.
- WILLIAM „Horum, harum, horum.“
- PANÍ ČIPERNÁ Druhej pád ženskýho rodu a zase samej rum, vidíte to? Že si ty ženský nedaj trochu pozor! Jako by první pád nestačil! Coury!
- EVANS Styďte se, ženská!
- PANÍ ČIPERNÁ Vy se styďte! Kazíte nevinný dítě! (*Paní Pažoutové*) Nalejvá mu do hlavy samej rum! První pád ženskýho rodu mu není dost! Potřebuje druhej! Samý sprostárny ho učí! Fuj!
- EVANS Zavřete tu svou mluvnici, ženská pitomá, umlu-

vená! Pádům každopádně nerozumíte a péči na ženskej rod přenechte mně. Vedete jenom nekřesťanský řeči.

PANÍ PAŽOUTOVÁ (*Paní Čiperné*) Budte už zticha, prosím vás!

EVANS Ukaž, Williame, jak ti jdou zájmena vztažná.

WILLIAM Vztažná mi nejdou, prosím. Zapomněl jsem je.

EVANS Zájmena vztažná jsou „qui, quae, quod.“ Koukej je naučit, jinak bude rákoska. A teď si jdi hrát.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Ví toho víc, chlapec, než jsem myslela.

EVANS Umí dobře memorovat. Puch s vámi, paní Pažoutová.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Na shledanou, ctihodný pane.

Odejde Evans.

A ty jdi domů, chlapče.

Odejde William.

(*Paní Čiperné*) Pojďte, stejně už máme zpoždění.

Odejdou.

IV. 2. *Vystoupí Falstaff a paní Brouzďalová.*

FALSTAFF Paní Brouzďalová, váš zármutek zcela rozptýlil mou chmuru. Vidím, že mě chcete oddaně milovat a za lásku vám oplatím zas láskou – okázalou, obřadnou a po všech stránkách vytříbenou láskou. Jste si jista, že váš pan manžel se dnes nedostaví?

PANÍ BROUZDALOVÁ Šel na ptáky, milý rytíři Jene.

PANÍ PAŽOUTOVÁ (*Volá zvenčí*) Paní Brouzďalová! Sousedko! Jste tam?

PANÍ BROUZDALOVÁ Skryjte se v komůrce, rytíři Jene.

Odejde Falstaff.

Vystoupí paní Pažoutová.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Nemáte tu nikoho, broučku? Honem, řekněte!

PANÍ BROUZDALOVÁ Jen služebnictvo. Koho bych tu měla mít?

PANÍ PAŽOUTOVÁ Jste si tím jista?

PANÍ BROUZDALOVÁ Naprosto jista. (*Stranou paní Pažoutové*)
Hlasitěji!

PANÍ PAŽOUTOVÁ Fuj, to se mi ulevilo, že tu nikoho nemáte.

PANÍ BROUZDALOVÁ Proč?

PANÍ PAŽOUTOVÁ Ještě se ptejte. Vašeho muže už zase popad
rapl. Vyvádí venku s mým mužem, až to hezký
není, proklíná všechno ženaté a vdané lidstvo,
posílá do horoucích pekel všechny dcery Eviny
bez rozdílu barvy pleti, bije se do čela a volá:
„Šnečku, šnečku, vystrž růžky, dám ti tvaroh na
parůžky!“ Ve srovnání s tímhle básněním jsou
všechny jeho předchozí záchvaty zuřivosti proje-
vem mírnosti, krotkosti a zdvořilosti. To jsem
ráda, že tu není ten tlustý rytíř.

PANÍ BROUZDALOVÁ Manžel o něm mluví?

PANÍ PAŽOUTOVÁ Výhradně o něm! Křičí, že jste ho dala včera
vynést v koši na prádlo. Vzal si do hlavy, že rytíř
je teď u vás, a zbuntoval celý zástup lidí a chce
před nimi potvrdit své podezření. Jsem tak ráda,
že tu rytíř není. Váš manžel se zas dokonale
zesměšňuje.

PANÍ BROUZDALOVÁ Jak je daleko, paní Pažoutová?

PANÍ PAŽOUTOVÁ Před domem na ulici. Co nevidět bude tu!

PANÍ BROUZDALOVÁ Je se mnou konec. Rytíř Falstaff tu je.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Přijďte o pověst a on o život! Ženská nešťastná!
Pryč s ním, honem! Lepší ostuda než vražda.

PANÍ BROUZDALOVÁ Ale kam s ním? Mám ho strčit znova do
koše?

Vystoupí Falstaff.

FALSTAFF Do koše mě už víckrát nikdo nedostane! Nemůžu
se nějak vytratit?

PANÍ PAŽOUTOVÁ Bohužel ne, rytíři. Tři Brouzdalovi bratři hlídají vchod. A mají pistole! Neunikne jim ani myš!
(*Stranou Falstaffovi*) Co tu vlastně pohledáváte?

FALSTAFF Co mám dělat? Vlezu do komína.

PANÍ BROUZDALOVÁ Tam vždycky vystřílejí nevybité náboje z brokovic.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Co třeba do pece?

FALSTAFF Kde to je, honem?

PANÍ BROUZDALOVÁ Tam bude hledat, uvidíte! Udělal si seznam, aby nezapomněl. Prádelníky, truhly, skříně, sklepy – bude si je odškrtávat. Tady v domě se neschováte nikde.

FALSTAFF Tak uteču.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Vyjdete-li ven, zemřete, rytíři. Ledaže bychom vás převlékly.

PANÍ BROUZDALOVÁ Ale do čeho?

PANÍ PAŽOUTOVÁ To věru nevím. Do žádné sukně se nám nevejde. Klobouček, šál a šátek není problém. Tak by se odsud dostal.

FALSTAFF Vymyslete něco, srdíčka moje. Cokoli snesu, jen abych nepřišel k úrazu.

PANÍ BROUZDALOVÁ Teta mé služky, taková tlustá ženská z Brentfordu, si nahoře nechala sukni.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Ta by mu padla, to je nápad! Je stejně tlustá jako on. A nahoře má taky klobouk s třásničkami a velký šál. – Nahoru, rytíři! Šupito presto!

PANÍ BROUZDALOVÁ Běžte nahoru, rytíři Jene. My zatím pro vás s paní Pažoutovou tady vyštracháme nějaký šátek.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Honem, honem! Hned vás převléknem. Zatím si oblečte tu sukni!

Odejde Falstaff.

PANÍ BROUZDALOVÁ Moc bych si přála, aby ho manžel potkal v tom přestrojení. Tu bábu z Brentfordu nemůže ani cítit. Umanul si, že je to čarodějnice, zakázal jí vstup do domu a už několikrát ji chtěl zmlátit.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Nebesa ať ho přivedou vašemu manželovi do rány, dábel ať mu potom vede ruku!

PANÍ BROUZDALOVÁ Manžel už jde?

PANÍ PAŽOUTOVÁ A tváří se smrtelně vážně. Pořád mluví o koši na prádlo. Někdo mu to musel nakukat.

PANÍ BROUZDALOVÁ S tím si ještě trochu pohrajeme. Řeknu podomkům, aby popadli koš ve chvíli, kdy on bude ve dveřích. Jako minule.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Bude tu, coby dup. Pojďme nahoru. Převlečeme Falstaffa za čarodějnici z Brentfordu.

PANÍ BROUZDALOVÁ Jděte napřed. Já zatím řeknu podomkům, co a jak. Hned přijdu za vámi i se šátkem.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Dostane zabrat, podvodník! A pořádně, ničema!

Odejde paní Brouzdalová.

Podáme důkaz přesvědčivý dosti,
že počestnost se snáší s veselostí.
Rády se smějem, a to je to celé –
vždyť tichá voda přece břehy mele.

Odejde paní Pažoutová. Vystoupí paní Brouzdalová s Robertem a Johnem.

PANÍ BROUZDALOVÁ Tak zvedněte zase koš, mládenci. Váš pán se co nevidět objeví ve dveřích. Když vám přikáže, abyste koš položili na zem, poslechněte ho! Tak honem, do toho!

Odejde paní Brouzdalová.

JOHN Tak zvedej, bude to?

ROBERT Snad ten koš není zase plnej rytíře.

JOHN Taky doufám. To už bych dal přednost olovu.

Vystoupí Brouzdal, Pažout, Bloumal, Cajus a Evans.

BROUZDAL Dobře, dobře, pane Pažout, ale co když je to tak? Vy mi parohy nesundáte! Nebo snad ano? (*Johnovi*) Ten koš na zem, ničemo!

(John a Robert položí koš na zem)

Ať někdo zavolá mou ženu! Milovník v koši na prádlo! Pasáci mizerný! Spřáhli se proti mně! Spiknutí je to! Úklady! Intriky! Ale já už vám za-trhnu tipec! – Kde vězíš, ženo! Jen se neostýchej! Proberem se trochu tvým špinavým prádlem.

PAŽOUT Ale tady už vážně přestává všechno, pane Brouzdal! Nejste přičetný! Měli by vás spoutat a odvést!

EVANS I mně to připadá trošku šílený. Vyvádíte tu jako lunatickej pes!

BLOUMAL To se nedělá, pane Brouzdal, to se vážně nedělá!

BROUZDAL To bych řekl, že se to nedělá!

Vystoupí paní Brouzдалová.

Jen pojďte blíž, paní Brouzдалová, pojďte blíž! Představuji vám paní Brouzдалovou, počestnou ženu, hodnou manželku a nadmíru ctnostné stvoření. Za muže má šíleného žárlivce, to jsem, prosím, já. Podezírám vás úplně bez příčiny, vidte, paní Brouzдалová?

PANÍ BROUZDALOVÁ Ano, pakliže mne podezíráte z jakékoli nepočestnosti. Nebe mi to dosvědčí!

BROUZDAL Tos řekla krásně! Lepší drzé čelo než poplužní dvůr! – A vy koukejte vylézt, pane!

Otevře koš a začne se přehrabovat v prádle.

PAŽOUT To už přestává všechno!

PANÍ BROUZDALOVÁ Nestydíš se? Přehrabovat se v mém prádle!

BROUZDAL Však já vás najdu.

- EVANS To není dobře, synu, sahat ženskejm na prádlo!
To není dobře tak!
- BROUZDAL (*Johnovi a Robertovi*) Vyklopte to prádlo, bude to?
- PAŽOUT Proč to děláte, pane, proč?
- BROUZDAL Já vám povím proč, pane Pažoute. Tady v tom koši někdo odsud včera vynes cizího chlapa. Proč by ho nevynesli dneska? Jedno vím určitě: v mém domě je cizí chlap. Tentokrát jdu najisto. Mám proč žárlit! (*Johnovi a Robertovi*) Vysypte to prádlo!
- PANÍ BROUZDALOVÁ Jestli tam je cizí chlap, rozmáčkni ho jako blechu!
- PAŽOUT Žádný cizí chlap tam není.
- BLOUMAL Na mou věru, pane Brouzdale, to se vám nepovedlo. Nevypadá to nejlíp.
- EVANS Pomodlete se na to, pane. Musíte vypudit z mozku špatný představu. Vy žárlíte. Pánpuch to vidí.
- BROUZDAL Když není tady, bude jinde. Však já už ho najdu!
- PAŽOUT Leda ve svém mozku, pane.
- BROUZDAL Pomozte mi prohledat dům. Naposledy. Když ne najdu, co hledám, nešetřte mne pro mou unáhlenost! Necht' jsem vám jen pro smích! Ať se pak říká: „Žárlivý jak Brouzdal, co jednou hledal milence své ženy v ořechové skořápce.“ Udělejte to pro mne! Ještě jedenkrát!
- (*John a Robert vrátí prádlo do koše a odnesou je*)
- PANÍ BROUZDALOVÁ Pojďte dolů, paní Pažoutová! I s tou stařenou. Můj muž jde nahoru.
- BROUZDAL S jakou stařenou? S jakou stařenou?
- PANÍ BROUZDALOVÁ S tetou naší služky z Brentfordu.
- BROUZDAL Ta čarodějnice! Cikánka jedna kuplířská! Neřek jsem snad, že mi nesmí do domu! Donáší vzkazy,

donašečka, co! A my jsme hlupáci. Neumíme předpovídat osud! Zato ta čarodějnice se vyzná v kouzlech a čarách, v horoskopech a v podvo-dech, na něž my, hlupáci, jsme krátcí. (*Vezme hůl*) Jen pojď dolů, ty cikánko, ty babo jago! Pojď, povídám!

PANÍ BROUZDALOVÁ Zadrž, manželí, zadrž! – Pánové, nedo-pustte, aby uhodil starou ženu!

PANÍ PAŽOUTOVÁ (*Seshora*) Pojďte, paní Mando! Podejte mi ruku.

BROUZDAL Já vám dám panímandu!

Vystoupí paní Pažoutová a vede Falstaffa přestrojeného za starou ženu. Brouzdal bije Falstaffa.

Ven z mého domu, ven, ty čarodějnice, ty cuchto prašivá, ty ochechule, ven, ven! Nebo ti jednu učaruju! Přímo horoskopicky.

Odejde Falstaff.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Že vám není hanba? Vždyť vy jste tu ženu ne-bohou málem zabil!

PANÍ BROUZDALOVÁ Ano, ještě z toho bude mít smrt, uvidíte. – Jsi pašák, manželí, gratuluju.

BROUZDAL Ať visí, čarodějnice!

EVANS Obávám se, že je to opravdu čarodějnice. Já nemiluju, když si ženská roste fous. A ona si ho roste! Pod šálem! Viděl jsem ho tam.

BROUZDAL Půjdete se mnou, pánové? Pojďte, moc vás pro-sím. Uvidíte, zda má žárlivost má důvod, nebo ne. Jestli tentokrát ztratím stopu, nikdy už mi nevěřte, až budu znova štěkat.

PAŽOUT Strpíme ještě chvíli jeho výstřednosti. Pojďte, pánové.

Odejdou Brouzdal, Pažout, Bloumal, Cajus a Evans.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Ten ho zpráskal nelítostně jako psa.

PANÍ BROUZDALOVÁ Tak nelítostně, až mi ho bylo líto.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Tu hůl dám posvětit a pověsit nad oltářem. Vykonal zasloužený čin.

PANÍ BROUZDALOVÁ Srovnává se s naší ženskou ctí a svědomím, abychom svou pomstu rozvíjely dál, co myslíte?

PANÍ PAŽOUTOVÁ Ducha chlípnosti jsme z něho jistě vyhnaly. Jestli jednou provždy neprodal svou duši ďáblu, nebude nás už pokoušet.

PANÍ BROUZDALOVÁ Řekneme manželům, jak jsme si ho podaly?

PANÍ PAŽOUTOVÁ Nepochybně. Už proto, abychom tomu vašemu vyhnaly blouznivé představy z mozku. A jestli si usmyslí, že necudný, tlustý rytíř má být ještě více ztrestán, ujmeme se toho zas my.

PANÍ BROUZDALOVÁ Budou ho chtít veřejně zostudit, za to dám krk. Tím uděláme vhodnou tečku za naším žertíkem, co myslíte?

PANÍ PAŽOUTOVÁ Kujme železo, dokud je žhavé. Honem, ať nám nevychladne!

IV. 3. *Vystoupí Bardolf a Hospodský.*

BARDOLF Pane hospodský, ti Němci si od vás chtějí půjčit tři koně. Zítra bude u dvora sám vévoda a oni pojedou za ním.

HOSPODSKÝ Co má ten vévoda za lubem, že přijíždí tak tajně? Nedoneslo se mi, že by měl bejt u dvora. Promluví s Němčoury. Mluví anglicky?

BARDOLF Ano, pane. Zavolám vám je.

HOSPODSKÝ Chtěj koně, maj je mít. Ale platit budou, až jim z toho půjde hlava kolem. Náležitě je zkasíruju. Už tejdén se mi rozvalujou v domě. O zákazníky mě připravili. Tak ať koukaj valit prachy. Já už je zkasnu! Pojd.

Odejdou.

IV. 4. *Vystoupí Pažout, Brouzdal, paní Pažoutová, paní Brouzdalová a Evans.*

EVANS Tak moudrou ženu jsem ještě neviděl, obávám se.

PAŽOUT Ty dopisy vám poslal současně?

PANÍ PAŽOUTOVÁ V jedné čtvrt hodině.

BROUZDAL Opuště mi, ženo. Jednej tak, jak myslíš.
Spíš z chladu budu podezírat slunce
než tebe z nevěry. Tvá ctnost se teď,
ač dřív jsem býval kacír, pro mne stala
tou nejpevnější vírou.

PAŽOUT Dost, už dost.
I pokání je třeba dělat s mírou.
Spíš společně teď dohodněme způsob,
jak naše ženy mají dát si schůzku
s tím tlusťochem. Tam ho pak překvapíme
a zostudíme pro zábavu všech.

BROUZDAL Ten jejich plán je, zdá se, nejlepší.

PAŽOUT Vzkázat mu, že má o půlnoci přijít do parku? To
se mi nezdá, on tam nepřijde.

EVANS Říkáte, že je vymočenej v řece a pak zpítej jako
baba jaga? Myslím, že má nahnáno a že ne-
přijde. Tělo je potrestáno a chtíč je pryč.

PAŽOUT Já si to myslím taky.

PANÍ BROUZDALOVÁ Vymyslete si, jak ho zostudíte.
Jak ho tam dostat, vymyslíme my.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Vypráví se, že lovec jménem Hern –
byl kdysi hajným ve windsorském lese –
rád v zimě straší, vždycky o půlnoci –
parohy má a chodí kolem dubu.
Stromy pak hynou, chcípá dobytek
a krávy místo mléka dojí krev.
A řetěz má a hrůzně jím prý řinčí.
Tu starou pověst jistě všichni znáte
a jistě víte též, že pověřčiví,
zpozdilí starci tradují ji dodnes,
jak byla by to pravda.

PAŽOUT Ano,
a najde se dost těch, kdo o půlnoci
by k tomu dubu nešli ani za nic.
No a co dál?

PANÍ BROUZDALOVÁ

Jen pošlyšte náš plán:
Falstaffa pozvem k dubu v převlečení,
s parohy většími nežli má Hern.

PAŽOUT Přípusťme třeba, že tam Falstaff přijde
s parohy na hlavě, jak vy to chcete.
Ale co dál? Co s ním pak zamýšlíte?

PANÍ PAŽOUTOVÁ To jsme již také dobře uvážily.
Aničku, synka a pár dětí k tomu
převlečem za elfy a za víly,
aby pak celí v zeleném a bílém,
chrastítka v rukou, svíčky na čelenkách,
na pana Falstaffa se vyřítily,
spustili virvál, křepčili jak blázni,
načež my dvě, hned jak je uvidíme,
úděsem jaty, utečeme pryč,
zatímco víly s elfy budou kroužit
okolo necudného rytíře,
štípat ho budou, ptát se budou, proč
svým tělem nečistým jim znesvětil
v posvátnou chvíli na posvátném místě
posvátný rej.

PANÍ BROUZDALOVÁ

A dokud nepřizná se,
domnělé víly ho budou štípat dál
a pálit svíčkami.

PANÍ PAŽOUTOVÁ

A až se přizná,
hned zjevíme se my, pak on se zjeví
a s ostudou ho pošleme domů.

BROUZDAL Ať si to děti dobře nacvičí,
jinak to nezvládnou.

EVANS Rád je všechno naučím. A ještě víc rád napálím rytíře.

BROUZDAL Výborně. Já jim zas nakoupím masky.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Anička půjde za královnu víl,
už vidím její krásné bílé šaty.

PAŽOUT Hedvábí půjdu koupit já. (*Stranou*) A zatím
ji unese pan Tintítko a vezme si
ji v Etonu.

(*Paní Pažoutové a paní Brouzdalové*)

Pošlete hned pro Falstaffa.

BROUZDAL Pod jménem Břídil půjdu za ním sám.
Sdělí mi svoje úmysly a přijde.

PANÍ PAŽOUTOVÁ O to já nemám strach!

(*Pažoutovi, Brouzdalovi a Evansovi*)

Vy sežeňte
ty rekvizity pro elfy a víly.

EVANS Dáme se do toho. Je to ohleduplněj nápad a ne-
obyčejně poctivej podvod.

Odejdou Pažout, Brouzdal a Evans.

PANÍ PAŽOUTOVÁ (*Paní Brouzdalové*)

Dejte hned vzkázat Falstaffovi, broučku,
ať víme, na čem jsme.

Odejde paní Brouzdalová.

Já zatím půjdu
za panem doktorem. Má moji přízeň
a jenom on, jen on a nikdo jiný
nedostane mou Aničku. Ten Tintítko
má pozemky, však jinak je to blb.
Žel toho blba v oblibě má manžel.
Doktor má peníze a dobré styky
u dvora. Dostane ji on, jen on,
i kdyby o ni tisíc lepších stálo!

Odejde.

IV. 5. *Vystoupí Hospodský a Blboun.*

- HOSPODSKÝ Co chceš, Blboune, ty hlavo dubová. Kvákni, blafni, bublej, klapni, křápní, mluv. Stručně, věcně, krátce, hbitě, šup!
- BLBOUN Jdu od pana Tintítka, pane. Za panem rytířem Falstaffem, pane.
- HOSPODSKÝ Zde nachází se jeho dům a jeho hrad, jeho pokoj, jeho postel, jeho lože, jeho kutě, a tak běž a zaklepej na dveře jeho komnaty či šámbrou. Stěny má nově pomalovaný příběhem o marnotratným synovi. Běž za ním. Přijme tě jako správněj kani-bal. Běž, povídám.
- BLBOUN Ale do jeho pokoje šla nějaká stará tlustá ženská. Počkám s dovolením tady dole, pane, dokud ne-sejde dolů. Chtěl bych vlastně velmi mluvit s ní, pane.
- HOSPODSKÝ S nějakou tlustou ženskou? Ha! Třeba chce rytíře přepadnout a okrást. Zavolám ho. – Rytíři, příteli můj zlatej! Haló, jste tam, rytíři Jene? Nadměte, prosím, vojenskou svou plíci a odpovězte! Jste tam! Volá hospodský, volá hospodský. Váš kumpán od stolu a přítel.
- FALSTAFF *(Volá zevnitř)* Copak je, pane hospodský?
- HOSPODSKÝ Je tu nějakej cikánskej vandrák a čeká na tu vaši tlustou ženskou. Pošlete ji dolů, příteli můj zlatej, pošlete ji dolů. Můj dům je počestnej. Necudnosti nestrpím. Fuj!
- Vystoupí Falstaff.*
- FALSTAFF Ano, pane hospodský, před chvílí u mne byla jedna stará tlustá ženská, ale už odešla.
- BLBOUN Promiňte, pane rytíři, ale nebyla to náhodou ta vědma z Brentfordu?
- FALSTAFF Uhodls, Škeblboune. Co jí chceš?
- BLBOUN Můj pán, pane, pan Tintítko, ji viděl jít po ulici

a posílá mě za ní, abych se přeptal, pane, jestli nějaký Nym, co mu ukrad zlatý řetízek, pane, ten řetízek má, nebo nemá.

- FALSTAFF Ano, tuhle záležitost jsme spolu probírali.
- BLBOUN A co vám řekla, pane?
- FALSTAFF Sdělila mi, že ten člověk, co panu Tintítkovi vyfouk řetízek, se dopustil krádeže, věřil bys tomu?
- BLBOUN Škoda, že jsem s tou vědmou nemoh mluvit sám, pane. Bejval bych se jí zeptal taky na jiný věci.
- FALSTAFF Jaké věci? Mluv!
- HOSPODSKÝ No tak, ven s tím.
- BLBOUN Když já slíbil, že to nikomu neřeknu.
- HOSPODSKÝ No tak to nikomu neříkej a prostě to vyklop.
- BLBOUN Týká se to slečny Aničky, pane. Můj pán by rád věděl, jestli mu bude přáno, aby jí dostal, nebo ne.
- FALSTAFF Bude mu přáno.
- BLBOUN Co, pane?
- FALSTAFF Aby jí dostal, nebo ne. Řekni, že to říkala ta vědma.
- BLBOUN Opravdu můžu bejt tak velmi smělej, pane, a říct to pánovi?
- FALSTAFF Jistěže, velmi směle mu to řekni.
- BLBOUN Děkuju, pane. Tohle pán uslyší velmi rád.
- Odejde Blboun.*
- HOSPODSKÝ Učená řeč, rytíři Jene, učená řeč! To jste pochytil od té vědmy?
- FALSTAFF Pochytil, pane hospodský. Pořádnou lekci mi dala. Nejdřív jsem to pochytil a pak ještě schytil.
- Vystoupí Bardolf celý od bláta.*
- BARDOLF Zle je, pane hospodský, podvod, sprostěj podvod!

- HOSPODSKÝ Kde jsou koně? Opovaž se o nich říct jedno špatný slovo, darebáku!
- BARDOLF Ti zloději je šlohli, pane! Hned za Etonem mě shodili do bláta a odcválali pryč jako tři německý ďáblové, jako tři Faustusové.
- HOSPODSKÝ Odjeli za vévodou, mizero. Neříkej mi, že vzali roha. Němci jsou poctiví.

Vystoupí Evans.

- EVANS Kde je pan hospodskej?
- HOSPODSKÝ Co se děje, ctihodnej pane?
- EVANS Budte v pozoru, pane. Mám doručenou deformaci od přítele, že ve městě jsou tři zloději až z Německa. Všem hospodskejm tady kolem ukradli koně a peníze. Já vám to konferuju jenom z dobrý vůle. Vy jste hlava otevřená a umíte dobře utahovat jiný lidi. Bylo by nemravný, kdyby podvedli i vás. Puch s váma.

Odejde.

Vystoupí Cajus.

- CAJUS *Monsieur ospodsky, kde je?*
- HOSPODSKÝ Tady jsem a zrovna celej pryč a, řečeno mírně, vyvedenej z míry.
- CAJUS Ja ne vim nic, ale on mi se ržeklo, že vy djelala přípravy pro vevoda *d'Allemagne*. A ja vam ržikam, že na dvur on ne je žadnej vevoda *d'Allemagne*. Ržikam vam to, protože kci ukasat dobrá vůl. *Adieu!*

Odejde.

- HOSPODSKÝ (*Bardolfovi*) Poplach, slyšíš, mizero, spust poplach, ať je koukaj chytit! (*Falstaffovi*) Pomozte mi, rytíři! – Je se mnou konec! (*Bardolfovi*) Všechny zbuntuj! Běž a křič! Ať je chytanou, mizero! Je se mnou konec!

Odejdou Hospodský a Bardolf.

FALSTAFF Mně by se nejvíc líbilo, kdyby celej svět naletěl jak já. A ještě dostal výprask! Protože kdyby se ke dvoru doneslo, jakou jsem prodělal transformaci a jak mě v rámci té transformace nejdřív přeprali a potom spráskali jak psa, vyškvařili by ze mě každou kapku tuku a udělali ze mě olej na rybářský boty. Tak by si ze mě utahovali, až by mě utáhli úplně. Sušená scvrklá švestka by pak ze mě byla. Co jsem naposled podváděl při kartách, jde to se mnou s kopce. Dal bych se na pokání, ale povážlivě se mi krátí dech.

Vystoupí paní Čiperná s dopisem.

Už zas? Která z nich posílá vás teď, co?

PANÍ ČIPERNÁ Obě, pane.

FALSTAFF Jedna ať jde k čertu a ta druhá k jeho paní matce. Patří tam, jedna jako druhá. Vytrpěl jsem pro ně víc, než snese moje tolik křehká schránka.

PANÍ ČIPERNÁ A ony snad pro vás netrpěly, pane? Zvláště ta jedna! Paní Brouzдалovou, chudinku malou, zmalovali do modra. Bílý místečko byste na ní nenašel, pane.

FALSTAFF Zmalovali do modra? S tím na mě nechodte! Mě zmalovali do všech barev duhy. Málem mě měli za čarodějnici z Brentfordu. Nebýt kromobyčejné duchapřítomnosti, s níž jsem sehrál tu starou babu, obecní strážník by mě dal vsadit do klády coby čarodějnici!

PANÍ ČIPERNÁ Ráda bych s vámi mluvila u vás nahoře, pane. Řeknu vám, jak se věci maj, a vás to bude zajímat, uvidíte. Tenhle dopis vám něco napoví. To je teda fuška, to vám povím, vás dva dát dohromady! Jeden z vás má asi v nebi vroubek, když se vám všechno pořád takhle hatí.

FALSTAFF Pojdte ke mně nahoru.

Odejdou.

IV. 6. *Vystoupí Fenton a Hospodský.*

HOSPODSKÝ Nemluvte na mne, pane Fentone. Jsem velmi smuten. Už je mi všechno jedno.

FENTON Jenom mne vyslyšte a pomozte mi! Máte mé čestné slovo, že vám dám sto liber ve zlatě – víc, než jste ztratil.

HOSPODSKÝ Tak dobře, mluvte, pane Fentone. Když už nic jiného, budu mlčet jako hrob.

FENTON Již několikrát jsem vám, pane, řekl, jak vroucně mám rád slečnu Aničku. Natolik ona sdílí moji lásku, že kdyby volba byla jenom na ní, byla by dávno má. Mám od ní dopis, co uvede vás v nelíčený údiv. Žertovný kousek, o němž se tam píše, tak úzce souvisí s mým záměrem, že jedno bez druhého nedá smysl. Náš rytíř Falstaff dostal velkou roli v kousku, co věru stojí za popis: dnes o půlnoci bude Anička královnu víl hrát u Hernova dubu. Až jiné hry tam budou v plném proudu, v tom přestrojení má se vytrazit, s Tintítkem tajně prchnout do Etonu a na otcovo přání si ho vzít. I slíbila to. Jenže – její matka, co vždycky byla proti tomu svazku a protěžovala vždy doktora, s ní dohodla, že zmizí na chlup stejně, až pozornost všech obrátí se jinam. S doktorem uteče pak na děkanství, kde bude čekat kněz a oddá je. Dělalá poslušnou a slíbila to taky. Jenže – tatínek si přeje, aby šla celá v bílém, Tintítka pozná ji podle šatu, za ruku vezme ji v pravý čas a Anička půjde s ním. Matinka si ale přeje –

prý aby doktor ji moh rozeznat,
 když všichni budou v kostýmech a maskách –
 aby šla v zelené a volné róbě
 a kolem čela splývaly jí pentle.
 Až doktor zjistí, že je vhodná chvíle,
 štípne ji do ruky a na tu výzvu
 Anička slíbila, že půjde s ním.

HOSPODSKÝ Koho chce podvést, otce, nebo matku?

FENTON Napálí oba dva a půjde se mnou.
 Takže – já vás teď snažně prosím, pane,
 sežeňte honem kněze. Řekněte mu,
 ať na nás čeká v noci v kostele,
 v manželský svazek spojí naše srdce
 a navěky a před Bohem nás oddá.

HOSPODSKÝ Ať vám to vyjde! Jdu hned za knězem.
 Přiveďte nevěstu. Kněz bude čekat.

FENTON Budu vám, pane, věčně zavázán.
 A samozřejmě zaplatím vám hned.

Odejdou.

V. 1. *Vystoupí Falstaff a paní Čiperná.*

FALSTAFF Dost řečí, přijdu. Bude to už potřetí. Do třetice
 všeho dobrého, jak se říká. Doufám, že je to
 pravda. Lichá čísla prý vždycky přinášejí štěstí –
 v lásce, zrození i smrti.

PANÍ ČIPERNÁ Seženu řetěz a opatřím vám parohy. Vynasnažím
 se, opravdu.

FALSTAFF Běžte, běžte, čas kvačí. Vztyčte hlavinku a hleďte
 odcupitat.

Odejde paní Čiperná.

Vystoupí Brouzďal převlečený za Břídila.

Jako na zavalanou, pane Břídile! Dnes v noci
 nebo nikdy, dejte na mě. Buďte o půlnoci u Her-
 nova dubu a uvidíte zázraky.

- BROUZDAL** Setkal jste se s ní včera, pane? Měli jste přece schůzku.
- FALSTAFF** Přišel jsem k ní jako ubohej starej dědek, pane Břídile, ale odešel od ní jako ubohá stará bába. Ten darebák Brouzdal, její manžel, je posedlý tím nejrafinovanějším běsem žárlivosti, jaký kdy vládl šílenému mozku. Něco vám řeknu, pane Břídile: jakmile jsem se proměnil v ženu, ztlouk mě holí jako psa. Coby muž se totiž nebojím ani Goliáše s vratidlem, neboť vím, že náš život je jak člunek tkalce – běží stejně rychle. Velmi spěchám. Pojdte se mnou, všechno vám vypovím, pane Břídil. Takhle mě nezmlátil ještě nikdo od dob, co jsem škubal peří husám, chodil za školu a mrskal káču. Pojdte. O tom darebákovi Brouzdalovi vám řeknu věci, že se podívíte. Ale dnes večer se mu pomstím a jeho ženu přivedu pak do náruče vám. Pojdte. Budou se dít divy, pane Břídile, divy!

Odejdou.

V. 2. Vystoupí Pažout, Bloumal a Tintítko.

- PAŽOUT** Pojdte, schováme se v jámě, dokud nevidíme světélka víl. A nezapomeňte, pane Tintítko, můj synu, má dcera bude v bílém.
- TINTÍTKO** Já vím. Už jsem s ní mluvil a domluvili jsme si heslo. Přijdu k ní a řeknu „hup“, načež ona řekne „šup“, a tak se poznáme.
- BLOUMAL** No proč ne? Ale k čemu „hup“ a „šup“, když ji docela dobře poznáte podle šatů? – Odbilo už deset.
- PAŽOUT** Noc je tmavá a jako stvořená pro světla a duchy. Snad se nám vše zdaří! Nikdo nic zlého nezmýšlí, tedy kromě dábla – a toho poznáme podle rohů. Jdeme! Za mnou!

Odejdou.

V. 3. *Vystoupí paní Pažoutová, paní Brouzdalová a Cajus.*

PANÍ PAŽOUTOVÁ Má dcera bude v zeleném, pane doktore.
Až přijde vhodná chvíle, vezměte ji za ruku,
běžte na děkanství a honem to tam odbuďte.
Jděte napřed. My dvě musíme jít spolu.

CAJUS Ja fšecko pokopila. Adieu.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Šťastné pořízení, pane.

Odejde Cajus.

Manžela přejde smích, až se dozví, že si Anička
vzala pana doktora. Ale to nic. Lepší pár příkrých
slov než věčné srdcebolení.

PANÍ BROUZDALOVÁ Kde je Anička a její víly a její velšský ďáblík,
ctihodný pan Evans?

PANÍ PAŽOUTOVÁ V jámě u Hernova dubu. Schovali se tam. Svě-
týlka mají zakrytá, ale jakmile se my dvě setkáme
s Falstaffem, odkryjí je a celá noc se rozzáří.

PANÍ BROUZDALOVÁ Falstaff bude hrůzou bez sebe.

PANÍ PAŽOUTOVÁ I kdyby nebyl, posměchu neujde. Když se vy-
děsí, budu se smát dvakrát.

PANÍ BROUZDALOVÁ Tomu říkám zrada!

PANÍ PAŽOUTOVÁ Oplzlý smilník, nebylo mu rady,
žádný hřích na něm dopustit se zrady.

PANÍ BROUZDALOVÁ Náš čas se blíží. K dubu, honem k dubu!

Odejdou.

V. 4. *Vystoupí Evans v převlečení, William Pažout a další děti pře-
vlečené za elfy a víly. V rukou drží chrastítka.*

EVANS Cupitáme, elfici, cupitáme! Nezapomeňte na
svoje role! S chutí do toho! Pojdte za mnou do
jámy, a až udělám signál, vy uděláte, co jsem
řikal. Cupitáme, honem, cupitáme.

Odejdou.

V. 5. *Vystoupí Falstaff převlečený za Herna, na hlavě má parohy a v ruce drží řetěz.*

FALSTAFF Ve Windsoru právě odbilo dvanáct. Nadešla má chvíle. Stůjte při mně, horkokrevní bozi! Vzpomínáš, Jove, kvůli své Evropě proměnil ses v býka! Láska ti tenkrát rohy nasadila. Ó, mocná lásko, z hovada leckdy muže uděláš a z muže zase leckdy hovado! Též labutí ses, Jupiterě, stal, to z lásky k Ledě. Ó, lásko omnipotentní, z boha jsi málem udělala husu! Poprvé hřešils coby hovado – ó, jaká hovadina, Jove! – podruhé zhřešils coby pták – hrozná ptákovina, jenom považ, Jove! Když s bohy takhle cvičí horké choutky, co má pak dělat ubožák jak já? Jsem z toho jelen, jelen paroháč – a nejtuchnější ve windsorském lese! Dej, ať je chladno, Jove, až přijde má říje, jinak pustím tuk. Kdopak to jde? Že by má laň?

Vystoupí paní Brouzdalová a za ní paní Pažoutová.

PANÍ BROUZDALOVÁ Rytíři Jeleni! Samečku sametáčku!

FALSTAFF Laňko má zlatá chundelatá! Ať z nebe prší mandragora, hrom krásně do rytmu nám hraje, ať sněží celer a další laskominy, ať strhne se bouře dráždidel a vášní, já se zachumlám do své chundelinky.

(Obejme ji)

PANÍ BROUZDALOVÁ Je tady se mnou paní Pažoutová, drahoušku, koloušku.

FALSTAFF Rozdělte si mě pěkně po pytlácku, pořádnou kýtu dostanete každá. Podbříšek, dámy, ponechám si sám, všechno plecko ať si vezme hajný, co mu patří tenhle revír, a parohy tímto odkazují vašim manželům. To je myslivost, což? Promluvil právě pravý Hern! A pak že Amor nemá svědomí! Tomuhle říkám restituce lásky! Vítejte, dámy, oběma chci dokázat, že jsem pravý muž.

(Ozvou se chrastítka)

PANÍ PAŽOUTOVÁ Co je to za hluk?

PANÍ BROUZDALOVÁ Bůh nám odpust naše hříchy!

FALSTAFF Co to jen může být?

PANÍ BROUZDALOVÁ a PANÍ PAŽOUTOVÁ Pryč, pryč, honem!

(Utečou)

FALSTAFF Vypadá to, že čert mě nechce, abych mu svým tukem nezapálil peklo! Jinak by mi nedělal tyhle naschvály.

Vystoupí Evans, William Pažout s dětmi, všichni převlečení jako dřív, v rukou drží svíce. Paní Čiperná je převlečená za královnu víl, Pistol za skřítku a Anička Pažoutová za vílu.

PANÍ ČIPERNÁ Elfové černí, bílí, zelení,
teď do práce, ať nikdo nelení,
vy obyčejní nejste smrtelníci,
jen v noci tančíte a při měsíci.
Hej, hlásný skřítku, promluv jako vždycky.

PISTOL Elfové, slyšte vzkaz můj étericky!
Cvrčku, ty jdi a prolez všemi kamny,
kde najdeš saze, popel nevybraný,
do modra sešтіpej hned čeládku,
lajdáky líné přiveď k pořádku.

FALSTAFF *(Stranou)* Elfové jsou to! Hlesnu-li, je po mně!
Budu se radši chovat trochu skromně!

(Lehne si na zem a schová si tvář)

EVANS Hrášku, ty jdi, a kde by dívka byla,
co před spaním se třikrát pomodlila,
přesladké sny jí přiveď na pomoc,
ať jako děcko spinká celou noc.
Těm, co šly bez modlení do postele,
poštípej ruce, nohy, tělo celé!

PANÍ ČIPERNÁ Elfové, rychle! Do práce se dejte,
windsorský zámek dobře prohledejte,
zahrňte štěstím síně posvátné,
ať Windsor vzkvétá do soudného dne,
důstojný dům je důkaz důstojnosti,
hoden sám sebe i svých vzácných hostí.

Řádová křesla dobře vydrhněte
 balšámem zkropte je, co voní létem,
 ať každý erb, znak, přílba, chochol cenný
 i všechny korouhve jsou vysvěceny!
 Vy, víly zpívejte teď tichounce
 a vytančete kruhy na louce,
 řádovým stužkám ať se podobají
 a zelené jsou jako tráva v máji,
 tam vpište *Honi soit qui mal y pense*
 kvítím, co světlu tolik podobá se,
 či drahokamům v drahém vyšívání,
 když rytíř poklekne a hlavu sklání –
 vždyť víly umí květinami psát!
 Do jedné budem tady tancovat,
 točit se v kole u Hernova dubu.
 Tak běžte všichni! Do tance se dejme!

EVANS

Ruce si dejme, řetěz udělejme,
 ať dvacet světlušek nám posvítí,
 nebudem přece šlapat po kvítí. –
 Co je? Já čichám, čichám člověčinu!

FALSTAFF

(Stranou) Probůh! Je s tebou konec, milý synu!
 Ten elf mě spolkně jako kousek syra.

PISTOL

Pozemský, hnusný červ tu na nás zírá!

PANÍ ČIPERNÁ

Plamenem svíčky popalte mu ruce –
 Jestli je padouch, cukne sebou prudce,
 je-li však bez poskvrny, plamen jistě
 jen pohladí ho, že má srdce čisté.

PISTOL

Zkusíme to.

EVANS

A neshoří nám les?

(Evans svíčkou popálí Falstaffovi konečky prstů)

FALSTAFF

(Cukne sebou) Au, au, au!

PANÍ ČIPERNÁ

Padouch a chlípnik je to! Že sem lez!
 Písničku posměšnou mu zazpívejte
 a do rytmu ho přitom seštípejte!
(Víly tancují kolem Falstaffa a štípají ho)

VÍLY (Zpívají)

Tu máš za své hříšné spády,
za chtíč, smilstvo, eskapády!
Chtíč je pouze požár krve,
v hříšné touze doutná prve,
v srdci vzplane pak jak svíce,
a pak hoří pořád více.
Vyštípejte z něho hříchy,
smyslnost i nešvar pýchy.
Štípejte, palte, všichni ať ho moří,
dokud nám hvězdičky a svíce hoří!

Zatímco elfové a víly zpívají, vystoupí Cajus jedněmi dveřmi a kradmo odvede pryč vílu v zeleném, druhými dveřmi vystoupí Tintitko a odvede vílu v bílém. Posléze vystoupí Fenton a odvede si Aničku Pažoutovou. Píseň skončí a je slyšet ryk honců. Víly spěšně zmizí. Falstaff vstane a dává se na útěk.

PAŽOUT Kampak tak zprudka? Ptáček už je v síti.
Rytíř se zmůže už jen na Herna?

PANÍ PAŽOUTOVÁ Myslím, že žertů bylo právě dost.
Jak se vám líbí paničky z Windsoru, pane?

(Ukáže na parohy)

Parádní kus, co, manželí? Že spíš
se hodí do lesa než do města?

BROUZDAL Kdo je teď paroháč a kdo je Břídil, pane? Falstaff
je darebák, parohatý darebák, pane Břídile. Po-
divejte, pane Břídile. *(Sundá parohy Falstaffovi
z hlavy)* A z Brouzdalova majetku si užil jen koš
se špinavým prádlem, jednu hůl a dvacet liber,
které musí vrátit – vám, pane Břídile. Jako zá-
stavu jsme mu vzali koně.

PANÍ BROUZDALOVÁ Neměli jsme na sebe štěstí, rytíři Jene. Nějak
nám to nešlo dohromady. Milence si z vás už ne-
udělám, zato můj milý paroháč zůstanete navždy.

FALSTAFF Začínám nahlížet, že jste ze mě udělali osla –

BROUZDAL A vola k tomu. Jsou na to důkazy.

- FALSTAFF A tohle nejsou víly. Párkrát jsem měl ten pocit, ale mé špatné svědomí a můj rozum, zaskočený tím pitomým žertem, z nesmyslu učinily mé pevné přesvědčení. I z rozumu se může stát směšný hlupák, když se ho používá ke špatnostem!
- EVANS Puch s vámi, rytíři, vyžeňte chtíč a elfové vás nebudou štípat.
- BROUZDAL Máte pravdu, ctihodný elfe.
- EVANS *(Brouzdalovi)* A vy zas budete koncovat se žárlení.
- BROUZDAL Začnu žárlit na svou ženu až ve chvíli, kdy vy se jí začnete dvořit dobrou angličtinou.
- FALSTAFF Copak jsem zapomněl mozek na slunci, nechal si ho vysušit a pak se nechal takhle napálit? Už i ten velšský kozel do mě bude trkat? Mám si nasadit šaškovskou čepici z velšské houně? Mám se udávit kouskem velšského sýra?
- EVANS Sýr a máslo nejdu na hromadu. Vy máte hromadu panděra a hromadu másla.
- FALSTAFF Sýr! Hromadu panděra! – Žil jsem snad jen proto, aby si mě bral do huby nějaký velšskej trouba? To zpražilo by ve mně všechno chtíč.
- PANÍ PAŽOUTOVÁ Vy si opravdu myslíte, rytíři Jene – i kdybychom hodily za hlavu veškerou svou ctnost a bez skrupulí oddaly se peklu –, že sám ďábel by z vás dokázal udělat zdroj našeho potěšení?
- BROUZDAL Takový rosol! Pytel plný pilin.
- PANÍ PAŽOUTOVÁ Takový odulý milovník!
- PAŽOUT Starý, svrasklý, splasklý, vazký! A to obludné panděro!
- BROUZDAL Pomlouvačný přímo satansky!
- PAŽOUT Odraný jako Job.
- BROUZDAL Zlý jako Jobova žena.

- EVANS Samý chtíč a pití, půtky, putyky a pijatiky, obávám se.
- FALSTAFF Jen do toho. Máte navrch. Je se mnou konec. Už se ani na to nezmůžu, abych utřel jeden smradlavej velšskej česnek. Jak hluboko jsem kles! Dělejte si se mnou, co je libo.
- BROUZDAL Půjdete s námi do Windsoru, pane, za jistým panem Břídilem. Peníze jste z něho tahal a dělal mu kuplíře. Vytrpěl jste už, pravda, dost, ale až budete vracet ty peníze, velmi vás to bude rmoutit.
- PAŽOUT Však buďte vesel, rytíři. Dáme si dnes horký mlíko s kořalkou u mě doma a tam se mé ženě nasmějete tak, jak se ona směje teď vám. Stačí říct, že pan Tintítko dostal její dceru za ženu.
- PANÍ PAŽOUTOVÁ (*Stranou*) Doktoři o tom mají jistě pochybnosti. Jestli je Anička Pažoutová moje dcera, tak v tuhle chvíli má za muže pana doktora Cajuse.
- Vystoupí Tintítko.*
- TINTÍTKO Pane Pažoute! Pane tcháne! Pantačko!
- PAŽOUT Copak, zeti? Copak, synku? Už je po všem?
- TINTÍTKO Po všem. Rozhlásím to po celém hrabství, nebo ať visím!
- PAŽOUT Ovšem po čem po všem, synku?
- TINTÍTKO Přijdu do Etonu, chci si vzít Aničku Pažoutovou, ale místo ní vedle mě stojí nějaký klacek. Nebýt to v kostele, tak ho na místě zbouchám, nebo by zbouchal on mě! Krk bych za to dal, že si beru Aničku Pažoutovou, a on to kluk z pošty.
- PAŽOUT Panebože a zlý pryč, ty ses přehmát, synku.
- TINTÍTKO To se ví, že přehmát. Bodejť bych se nepřehmát, když jsem si přived k oltáři chlapa místo ženský. Ale kdyby mě s ním oženili, a já pak pod těma jeho ženskejma šatama nahmát mužskýho, tak bych se z toho pomát.

PAŽOUT Tvoje chyba, chlapče. Neřek jsem ti snad, že mou dceru poznáš podle šatů?

TINTÍTKO Šel jsem za tou bílou vílou, povídám jí „šup“, ona na to „hup“, přesně jak jsme se domluvili s Aničkou. A báb ho! Z Aničky se vyklube kluk!

Odejde.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Nerozčiluj se, muži. Věděla jsem, co máš za lubem, navlékla jsem dceru do zelené róby, takže se teď nachází na děkanství s panem doktorem Cajusem, který ji právě pojímá za ženu.

Vystoupí Cajus.

CAJUS Kde je byla *Mademoiselle Peugeot*? *Sacrebleu*, oni mje podvedli! Ja si vzala *un garçon*, klapťse! *Un paysan, sacrebleu*, buran! To ne byla *Mademoiselle Peugeot*! *Sacrebleu*, oni mje podvedli, podvodníci!

PANÍ PAŽOUTOVÁ Jak to? Vzal jste si tu v zeleném?

CAJUS Ano, *sacrebleu*! Je to klapets. *Sacrebleu*, ja zbouknu celý Windsór!

Odejde.

BROUZDAL To jsou mi věci! Kdo vlastně dostal Aničku Pažoutovou?

Vystoupí Fenton a Anička Pažoutová.

PAŽOUT Mám zlý tušení. Tamhle jde pan Fenton!

ANIČKA Promiňte, tatínku! Promiňte, maminko!

PAŽOUT Co to má znamenat, dceru? Tintítko ti nebyl dost?

PANÍ PAŽOUTOVÁ A co pan doktor, děvče? Proč jsi nešla s ním?

FENTON Jenom ji pletete. Řeknu vám vše sám.
Bez lásky jste ji chtěli provdat,
jak hanebný by to byl svazek, fuj.
Ona a já, už dávno zasnoubení,
jsme svoji teď a nic nás nerozdělí.
Zhřešila vůči vám, však její hřích

je svatý. Nelze zvat ho falší,
neposlušností, úskokem či vzdorem,
neboť tím skutkem jenom zažehnala
tisíce bezbožných a kletých hodin,
důsledek nutný vynucené svatby.

BROUZDAL

(Pažoutovi a paní Pažoutové)
Co naděláte. Žasnout nemá smysl.
V lásce nás řídí nebe. Platí dosud,
že lásku nekoupíte. Je to osud.

FALSTAFF

(Pažoutovi a paní Pažoutové) Stejně mě těší,
že ačkoliv jste mne měli tak dlouho na mušce,
stejně jste nakonec trefili samy sebe.

PAŽOUT

Co naděláme. *(Fentonovi)* Mnoho štěstí, pane.
Už není zbytí. Musíme mít radost.

FALSTAFF

Kdo potmě loví, občas něco schytá.

PANÍ PAŽOUTOVÁ Ne, nač dál reptat. – Pane Fentone,
ať nebe samo přeje vám jen štěstí! –
Pojdme teď domů, muži. U krbu
se společně těm šprýmům zasmějem.
I rytíř Falstaff musí s námi.

BROUZDAL

Pojdte,
rytíři Jene, splnil jste své slovo,
spát bude Břídil s paní Brouzdalovou.

Odejdou.

KONEC

Program vydalo
Národní divadlo moravskoslezské,
příspěvková organizace statutárního města Ostrava,
Čs. legií 148/14, 701 04 Ostrava – Moravská Ostrava
www.ndm.cz

Ředitel Jiří Nekvasil
Šéf činohry Peter Gábor

Redakce programu Marek Pivovar
Výtvarné zpracování programu a plakátu, sazba Lubomír Šedivý
Textová korektura Pavel Hruška

Plakát a čelní strana programu Marek Pražák
Fotografie ze zkoušek Radovan Štastný

Nositelé práv k dílu zastupuje DILIA, divadelní, literární,
audiovizuální agentura, z. s., Krátkého 1, 190 00 Praha 9,
a Národní divadlo moravskoslezské, příspěvková organizace
statutárního města Ostravy.

Tisk CZECH PRINT CENTER a. s.

Činnost Národního divadla moravskoslezského,
příspěvkové organizace statutárního města Ostrava,
je financována z rozpočtu města Ostravy.

Aktivity NDM jsou také finančně podporovány
Ministerstvem kultury České republiky
a Moravskoslezským krajem.

ISBN 978-80-87650-99-8

HLAVNÍ PARTNER:

ArcelorMittal

MEDIÁLNÍ PARTNER INSCENACE:

OSTRAVA!!!

MINISTERSTVO
KULTURY

Moravskoslezský
kraj

SigmaGuitars
EST. 1970

www.sigmaguitars.cz

Izabela Firlová a Vít Hofmann

Tomáš Jirman, David Janošek, Vladimír Čapka

František Strnad, Tomáš Jirman, Vladimír Čapka, David Janošek

Izabela Firlová, David Janošek

Jiří Sedláček, František Večeřa

Robert Finta, Jiří Sedláček

Renáta Klemensová, Vladimír Polák

Renáta Klemensová, Vít Hofmann

Renáta Klemensová, Vít Roleček

Lada Bělašková, Sylvie Krupanská

Sylvie Krupanská, Lada Bělašková

Petr Houska, Jiří Sedláček

Tomáš Jirman, František Strnad, David Janošek, František Večeřa,
Vladimír Polák, Vladimír Čapka

Robert Finta, Lada Bělašková, Sylvie Krupanská

Jakub Kupčák, Big George alias Jiří Sedláček, Lukáš Hradil,
dohromady Moby Dick

Jiří Sedláček alias Falstaff v zajetí elfů a víl